

"ועפ"ז מובן גודל
העילוי ד"בית רבינו" -
"מקדש מעט" העיקרי
בגלות האחרון, "שנסע
מקדש וישב שם", ולכן
"הרי הוא מקום
המקדש גופי'
דלעתיד", ולא עוד
אלא שבו יתגלה
מקדש העתיד - ומשם
ישוב לירושלים"

יד"ל ע"י
ועד חיילי בית דוד
770 בית משיח

מקדש בבבל

תשורה מפאנל 20 שנה לקונטרס בית רבינו שבבבל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה ויגאלנו אכי"ר

מקדש בבבל

תשורה מפאנל 20 שנה לקונטרס בית רבינו שבבבל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

תוכן הענינים

3.....	פתח דבר.....
5.....	קונטרס בית רבינו שבבבל.....
32.....	מקדש (מעט) - ממש!.....
58.....	מבית המקדש ל'בית רבינו'.....
66.....	האור שהפציע בוקר אחד.....
69.....	הנקודה הליובאוויטשית.....
78.....	השופר שקישר ל"בית חיינו".....

המתרחש יום יום ושעה שעה בחצרות קודשנו".

יותר מכל, הפליאה והדהימה התשובה המיוחדת של הרבי לגיליון זה: "נת' ות"ח ת"ח ובוודאי כחז"ל (זהו גם נתינת (בעין יפה) כח) כבר רוצים מאתיים, ויקויים בהם ממש רצון יראיו יעשה גו': אוהביו. אזכיר עה"צ".

התשובות הבלתי פוסקות של הרבי נתנו את הכח להגדיל את העיתון ולהרחיב את תפוצתו בקנה מידה רחב ביותר.

|| הרבי יוצא לאוהל עם שני הקונטרסים... ||

ביום שני כ"ף במר-חשוון תשנ"ב, יום לאחר שהרבי הוציא לאור את הקונטרס "בית רבנו שבבבל", יצא הרבי לאהל הק' כשבידו הק' שני קונטרסים, העלון 'בית חיינו' והקונטרס הטרי 'בית רבינו שבבבל'. תמונה זו פורסמה כמובן בהבלטה רבה בגיליון 'בית חיינו' הטרי, ושוב נוכחו כולם לראות את החיבה היתירה שמעניק הרבי לגיליון 'בית חיינו'.

מענות נוספים שזכו לקבל עורכי 'בית חיינו' והמוציא לאור הרב ברנדלר:

בתאריך כ"ה תמוז תנש"א כתבו לרבי על אודות הצטרפות תמימים כחברי המערכת. הרבי הוציא את המענה זמן קצר לאחר חלוקת הדולרים "ילכו מחיל אל חיל גו'". על סעיף ד' בדו"ח, אודות המצב הגשמי ענה הרבי "כמענתי הקודם". בשולי הדו"ח הוסיף "אזכיר עה"צ".

בפעם אחרת ענה: "תהא פעולה נמשכת ובהוספה והזמ"ג וכו' אזכיר עה"צ".

"תהא פעולה נמשכת ובהצלחה והזמ"ג וכו' אזכיר עה"צ".

בתנש"א: "אזכיר עה"צ והזמ"ג להוספה בכהנ"ל ספירת העומר לזמן מ"ת".

כאשר הגישו לרבי את שני הכרכים שאגדו את הגיליונות עד גיליון 115, וכן דיווח על הרחבת צוות העובדים, השיב הרבי תשובה שריגשה את חברי הצוות: כהנ"ל נת' ות"ח ת"ח אזכיר עה"צ להנ"ל. ולכל המצטרך לכל אחד ואחד שיחי' מכם ובשו"ט".

(בית משיח, גליון 500)

ב"ה

בקשר עם מלואת 20 שנה להוצאתו לאור עולם של קונטרס בית רבינו שבבבל (תשנ"ב-תשע"ב), הננו מוציאים לאור, כתשורה מפאנל 20' שנה לקונטרס בית רבינו שבבבל, קובץ "מקדש בבבל", ובו:

א. קונטרס "בית רבינו שבבבל" עם פיענוח המראי-מקומות, בהוצאת 'מכון מלכות שבתפארת'.

ב. רשימה עיונית מפליאה ומרתקת, המקיפה את קונטרס "בית רבינו שבבבל", ה'מוגה' הראשון שפתח את סגנון 'שיחות ה'תשנ"ב' ופעל 'הזהר' עצמית בחושך הגלות... - מאת הרה"ח שמעון שי' וויצהנדלר.

ג. מאמר מיוחד אודות ליובאוויטש שבליובאוויטש - 'בית רבינו שבבבל', בו תתבאר הבחירה ה'עצמית' במקום דווקא והקשר של כל זה להוראת כ"ק אד"ש מה"מ ש... לא להגדיל את 770 - מאת הרה"ח אסף חנוך שי' פרומר.

ד. יומן מרגש המתאר את האווירה ב'בית חיינו' בימים הנפלאים בהם י"ל הקונטרס, ימים שהיוו 'מעין' תקופה חדשה בליובאוויטש... - מאת א' התמימים, קבוצה ה'תשנ"ב.

ה. פארבריינגען חסידותי רוי סיפורים, משלים ופתגמים חסידיים, הסובב סביב נקודה מרכזית ברורה: "בית רבינו שבבבל" - מאת הרה"ח חיים ע"ה אשכנזי, רב קהילת חב"ד תל-אביב, ארה"ק.

הוספה: סקירה נרחבת ומרתקת מאחורי הקלעים של ההוצאה-לאור של גיליונות 'בית חיינו', שקישרו רבבות יהודים ל'בית רבינו שבבבל' וזכו למענות קודש ועידודים מיוחדים מכ"ק אד"ש מה"מ.

בתקווה ובביטחון גמור שתיכף ומיד ממש נחזה בהתגלות כ"ק אד"ש מה"מ עם בית המקדש השלישי, שיתגלה תחילה ב-770 בית משיח, במקום אשר "נסע מקדש וישב שם", ומשם ניסע כולנו "ארו עם ענני שמיא" לירושלים עיר הקודש "ולא עיכבן אפילו כהרף עין", ונכריז יחדיו בקול גדול ובשמחה עצומה:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד חיילי בית דוד

770 בית משיח, בית חיינו

אש"ל - הכנסת אורחים

מחלקת ההוצאה-לאור

ימות המשיח, ה' תשרי ה'תשע"ב - שנת "ביאת משיחא" שנת הק"י להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ברוקלין, נ"י.

והזמ"ג אור לט"ו מנ"א והעניינים".

על אחד הדו"חות קבלו מענה של הרבי שתוכנו היה לפעול לפי המזומן שיש. הרב ברנדלר כתב בדו"ח לאחר מכן, שצריך שיהיה כסף וביקשו ברכה שתהיה ישועה. התשובה של הרבי הייתה "הרי כבר עניתי ומה השאלה? אזכיר עה"צ".

התקציר מבית חיינו הפך ללהיט של ממש. המוני יהודים חרדים שעד אז לא זכו לשמוע באמת מהנעשה בבית חיינו, גילו לפתע את המנהיגות העצומה של הרבי

גיליון ה-100 של 'בית חיינו' היה בהחלט סיבה לחגיגה גדולה. היה זה בעיצומה של "סערת הגאולה", לאחר השיחה בכ"ח בניסן. 'בית חיינו' עמד בראש החץ להבאת בשורת הגאולה, כאשר מידי שבוע הופיע בעמודו הראשי של העיתון האמרה המיוחדת של הרבי בנוגע לגאולה. הציפייה והדריכות לקבלת פני משיח חלחלה גם אל ציבור הקוראים.

מעניין לקרוא את 'דבר המערכת' של גיליון המאה: "מתוך שבח והודיה להשי"ת על שהחיינו וקיימנו והגיענו עד הלום, שמחים אנו להגיש בזה לפני קוראינו וכל בית ישראל את גיליון המאה של בית חיינו במתכונתו הנוכחית. גיליון בית חיינו שהוצאתו לאור החלה בשנת תש"י עם קבלת הנשיאות של כ"ק אדמו"ר שליט"א, עבר חבלי לידה קשים ועדיין נאבק קשות על קיומו. נראה שסיומם של כל המניעות והעיכובים יהיו בעת לידת עם ישראל בגאולה האמיתית והשלימה..."

"זאת משום שאכן זהו תוכנו של הגיליון - דיווח מלא מהנעשה בבית מדרשו של נשיא דורנו כ"ק אדמו"ר שליט"א, שם ההכנה לגאולה בשיא עוצמתה ולכן נרגש הדבר, וכפי הנראה גם בגיליון זה, שכלל שמתקרבים אנו לגאולה, מתקרבת ומזדרזת גם גאולתו הפרטית של הגיליון מקשיי הקיום המאיימים עליו. "מזה מובן גם שבבוא הגאולה בקרוב ממש, יבוא גליונינו לשלמותו הנכספת - חדשות מפורטות מהנעשה בבית מקדשנו בירושלים עיה"ק".

II לבשר על הגאולה

אכן, השקפה חסידית זו הייתה המוטו המיוחד של 'בית חיינו' שמטרתו הייתה לתאר ולהאיר כיצד נראים הדברים במקום שבו מאירה האמת - 'ד' אמות של גאולה"...

גיליון המאה אכן היווה ציון דרך בחשיפות ותגליות הקשורות לבית חיינו. בעיתון הופיעו מדורים חדשים, וכן עשרות ברכות מארגונים וגופים בחב"ד. כך למשל ברכה מיוחדת צדה את עינינו מאת הרב ישראל הלפרין, השליח מהרצליה הכותב בברכתו: "המפיץ את דבריו של כ"ק מלכנו שליט"א והנהגותיו כנתינתן מסיני". גם וועד כפר חב"ד איחל: "שתזכו לבשר הנה הנה משיח בא". צעירי אגודת חב"ד איחלו להם "להמשיך להביא לציבור הרחב את המעשה רב' של מלכנו נשיאנו הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א ואת

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית מקדש רבינו" - "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד - ומשם ישוב לירושלים...

מתי הרבי נכנס ומתי יצא, איזה תנועה עשה, ומתי הסתובב. כמה פעמים עודד שיר זה ומה אמר למי בחלוקת הדולרים. הלך הרוח אצל אנ"ש השתנה באחת. היה מימד נוסף של התקשרות בין המלך לעם, ולכן ראינו חשיבות רבה לדקדק בכל פרט.

"זכינו גם שאנשים רבים סיפרו לנו על תשובות ומענות מיוחדות שזכו לקבל מהרבי. כך הרבי ו-770 הפכו לחלק בלתי נפרד מחיי החסידים. כמובן שהחל בזה ר' ברוך כהנא שקיים ממש 'לא ימיש מתוך האהל'. היה חשוב לו לתעד כל תנועה של הרבי, ולא לחינם זכה לתשובות המיוחדות."

העורכים גם ידעו בדיוק מה הקהל רוצה: בית חיינו הקפיד להביא מידי שבוע לא רק דיווחים כתובים, אלא גם תמונות 'חמות' מהנעשה בבית חיינו, כך אנ"ש יכלו להתעדכן, לקרוא ולראות ובעיקר 'לנשום' מהנעשה ב'בית חיינו' - דבר שלא היה רגיל באותם ימים, טרום עידן האינטרנט והטכנולוגיה האלקטרונית.

הקשיים שעבר 'בית חיינו' אינם ניתנים לתיאור, אבל הרבי לא הירפה. העידודים שהרבי העניק לעיתון, נתנו את הכוחות לצוות ובראשם לרב ברנדלר להמשיך ולהרחיב את העיתון.

II 'בית חיינו' בסידור הרבי

ההפתעה הגדולה ביותר הייתה, כאשר הרבי יצא לתפילת שחרית כשבדו סידורו 'הק' ובתוכו 'בית חיינו'. לעידוד גדול מזה לא יכלו היוזמים לחלום... בשבוע שלאחר מכן התפרסמה התמונה במרכז העיתון. נקל לתאר את ההתרגשות שאחזה באנ"ש והתמימים. המסר שהרבי העביר היה חד וברור.

הרבי המשיך לעודד באמצעות עשרות תשובות על כל שאלה. לא רק תשובות, אלא גם עידודים בלתי שגרתיים. לא לחינם, הקשיים והמניעות לא תפסו מקום, כאשר המלך בעצמו מעודד ומאשר את הדברים.

כך למשל, באחד הגיליונות הייתה חשיפה בראיון שנערך עם הגב' בת שבע אלטהוויז שעלתה מברית המועצות מספר חודשים קודם לכן. זו תיארה את סיפור הצלת אביו של הרבי, רבי לוי יצחק, מגלות צ'אלי לאלמא אטא. מערכת 'בית חיינו' מצאה לנכון לצרף כתבה זו בפני עצמה לרבי, והעורכים כתבו לרבי שהם מקווים שזה יגרום נחת רוח. הם זכו ל"מענה מהיר" ביום י"ג במנחם אב תנש"א. לאחר המילים "שיגרום נחת רוח" הוסיף הרבי את המילה: "רב, ונמשך לכמה וכמה זמן כפשוט. אזכיר עה"צ".

על המדור החדש 'לחיות עם הזמן של ימות המשיח' (מדור שהביא אירועים מיוחדים בבית חיינו הקשורים לציפייה הדרוכה למשיח) ענה הרבי: "אזכיר עה"צ להצלחה רבה

"ואהי להם למקדש מעט . . זה בית רבינו שבבבל"

- ע"ד בית הכנסת ובית המדרש המרכזי דליובאוויטש שבליובאוויטש (1770) -

ובתי מדרשות שבבבל, "מקדש מעט", וגם לדעת ר"י עיקר ושלמות הענין ד"מקדש מעט" הוא ב"בית רבינו":

התואר "רבינו" - הוא ע"ש שמלמד תורה לתלמידים, ו"בית רבינו" (הבית שבו מלמד רבינו תורה לתלמידיו) - הוא בית מדרש, ובמילא ה"ה גם בית כנסת (הבית שבו מתכנסים הרב והתלמידים לתפלה), כיון שהלימוד והתפלה צ"ל בבית אחד, כהמשך הסוגיא, "הוא גריסנא בבי כנישתא".

א. על הפסוקי, "ואהי להם למקדש מעט בארצות אשר באו שם" - שגם בחוץ לארץ ("בארצות אשר באו שם"), במקום ובזמן הגלות, ישנו "מקדש מעט", מעין ודוגמת "המקדש הגדול אשר בירושלים"², "תניין (שני) לבית מקדשא"³ - איתא בגמרא, "אמר רבי יצחק אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, ור"א אמר זה בית רבינו⁴ שבבבל". ויש לומר, שר"י ור"א לא פליגי, היינו, שגם לדעת ר"א נקראים כל בתי כנסיות

לנו בדור ודור", "דהיינו גם כשאינן בית המקדש קיים יהי מעון לנו בבתי כנסיות כו" (תדא"ג מהרש"א). וראה לקמן ס"ח.
(5) רב (פרש"י).
(6) ועד"ו בברכות ח, א: "לא הוה מצלינא אלא היכא דגריסנא". וראה פ"י הרי"ף מגילה שם. תדא"ג

(1) יחזקאל יא, טז.

(2) מצו"ד עה"פ.

(3) תרגום יונתן ופרש"י עה"פ.

(4) מגילה כט, א. - ובהמשך הסוגיא דריש על בתי כנסיות ובתי מדרשות הפסוק, "ה' מעון אתה היית

הערה 2: מצו"ד עה"פ: הואיל

ואומרים שלא אשיח בהם מעתה אמור להם כה אמר ה' עם כי פזרתים ממקדשי ומארצם להיות גולים ועם כי פזרתים בארצות העמים אבל הנה מהשגחתי לא רחוק כי בהארצות אשר באו שמה אהיה להם למקדש מעט ר"ל אשרה שכינתי בבתי הכנסיות שלהם ועם כי רחוק מן מקדשי שהוא המקדש הגדול אשר בירושלים יהיה להם במקומו מקדש מעט.

הערה 6: וראה פי' הרי"ף מגילה

שם: קשה דהא בפ"ק דברכות אמר אביי מריש הוה גריסנא בנו ביתאי ומצלינא בבי כנישתא כיון דשמענא להא דאמר ר' חייא משמיה דעולא מיום שחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה לא הוה מצלינא אלא היכא דגריסנא וכן מיייתי התם ר' אמי ור' אסי אע"ג דהוה להו תליסר כנישתא בטבריא לא מצלו אלא ביני עמודי היכא דהוה גרסי ונמצאו בי מאמרים אלו סותרים זה את זה דהכא משמע שצריך לגרום

וללמוד תורה במקום בהכ"נ שמתפללין בו והתם משמע שצריך להיות מתפלל במקום שלומדים בו והיינו יכולים לומר בזה דבמקום שיש בו גרסת ההלכה יש לו תוספת על מקום התפלה של בהכ"נ ולכך לא היו מתפללים אלא במקום שגורסים בו שהם ד' אמות של הלכה אבל ללמוד תורה כגון מקרא ומשנה שאין שם ד' אמות של הלכה ראוי לגרום בבהכ"נ שהוא מקום התפלה ועי"ל דהתם מיירי בשיש לו בהמ"ד קבוע ללמוד בו תורה ולא היה לו בהכ"נ קבוע לתפלה אלא פעמים מתפלל כאן ופעמים כאן . . והכא מיירי במי שרגיל להתפלל במקום קבוע לתפלתו ובא לגרום במקום אחר שעדיין לא הוקבע לו מקום לגרסתו התם קאמר לא גריסנא אלא היכא דמצלינא.

תדא"ג מהרש"א לברכות: דבבהכ"נ רבים מצוים וקטן וגדול שם הוא וכן בבתי מדרשות שלהם יש שהיו לומדים שם מקרא ויש לומדין שם משנה ולא עלו בידן הלכה שיוצאת מן התלמוד כדאמרי ס"פ אלו מציאיות (בי"מ ל"ג א')

ומעלה יתירה (בבית הכנסת ובית המדרש שב) "בית רבינו" לגבי שאר בתי כנסיות ובתי מדרשות - כדרשת חז"ל⁶, "מאי דכתיב אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב, אוהב ה' שערים המצויינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות . . מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה", "דבזמן שביהמ"ק קיים ה"י שם לשכת הגזית שמשם יוצאת הלכה פסוקה ע"פ סנהדרין ועמהם ודאי השכינה שרוי", ועכשיו שחרב ביהמ"ק אותן ד' אמות של הלכה . . מקום קבוע שממנו יוצאת הוראה לאנשי העיר"י⁷ (ולכן גם

התפלה היא במקום זה דוקא"י) - שזהו ענינו של "בית רבינו"⁸.

ומצד העילוי המיוחד (דכית הכנסת ובית המדרש שב) "בית רבינו" לגבי שאר בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, ה"ה "מקדש מעט" העיקרי שנותן הקב"ה לישראל בזמן הגלות תמורת המקדש הגדול שבירושלים.

ב. ויש להביא ראי' לחילוקי הדרגות ב"מקדש מעט" - מ"מ"ש בהתחלת הסוגיא (ע"ד השראת השכינה בישראל בזמן הגלות) "בכל מקום שגלו שכינה עמהן, גלו למצרים שכינה עמהן . . גלו לבבל שכינה עמהן . .

מהרש"א לברכות ומגילה שם. ואכ"מ. (7) ובהגהות הב"ח: "לא הוא גריסנא אלא בני כנישתא היכא דמצלינא". (8) ברכות שם.

(9) תהלים פז, ב. (10) הדא"ג מהרש"א שם.

העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה כו' בתלמוד אין לך מדה גדולה מזו וע"ש פירש"י והיינו שערים מצויינים בהלכה במקום שכל ת"ח קובע מקום לגירסתו בתלמוד המביאה לו הלכה פסוקה וקאמר עלה מיום שחרב ב"ה כו' דבזמן שבי"ה קיים היה שם לשכת הגזית שמשם יוצאת הלכה פסוקה ע"פ סנהדרין ועמהם ודאי השכינה שרויה ועכשיו שחרב בית המקדש אותן ד' אמות של הלכה שכל ת"ח קובע לו לגירסתו בתלמוד היא תחתיה להיות השכינה עמו ויצא להם זה הדרש משום דשערי ציון ממש לא יתכן בהם אהבת ה' טפי ממשכנות יעקב לזה פירשו דשערי דהכא כמו אל שעריך כתרומתו לתרע בית דינך דהיינו מקום קבוע שממנו יוצאת הוראה לאנשי העיר הי"נ הכא שערי מקום מצוין וקבוע בהלכה פסוקה דיכול בו שפיר אהבת ה' והשתא ציון נמי עיר ציון ממש לא יתכן דלחך מילתא ודאי אין לחלק בין ציון לשאר עיירות ודריש משכנות בתי כנסיות ובתי מדרשות שהם במקום משכן

שהשכינה שרויה בהם בגלות כדלעיל ודוק. **הדא"ג מהרש"א מגילה:** מיהו יש לדקדק דהכא משמע דעיקר הלימוד יהיה בבית הכנסת במקום תפלה ובפ"ק דברכות אמרו בהיפך מריש הוה מצלינא בבית הכנסת כיון דשמעני להא דאמר אוהב ה' שערי ציון גוי דאין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה מצלינא ביני עמודי היכי דגריסני ויש לחלק כמ"ש הטור סי' צ"ו דהתם איירי דוקא במי שיש לו מדרש קבוע בתוך ביתו ועיין בחידושינו שם.

הערה 10: **הדא"ג מהרש"א שם:** ראה פיענוח להערה 6.

הערה 12: **רמב"ם הל' ממרים רפ"ב:** ב"ד גדול שדרשו באחת מן המדות כפי מה שנראה בעיניהם שהדין כך ודנו דין. ועמד אחריהם ב"ד אחר ונראה לו טעם אחר לסתור אותו הרי זה סותר ודן כפי מה שנראה בעיניו. שנאמר אל השופט אשר יהיה בימים ההם אינך חייב ללכת אלא אחר בית דין שבדורך.

על הגיליונות שעברו מיד ליד כמטבע עובר לסוחר; אפשר היה לראות בשטיבלאך של ירושלים ובני ברק חסידים עבדקנים מדייקים בכל מילה והתבטאות שיצאה מפי קודשו של הרבי.

הרבי יוצא לאוהל עם שני הקונטרסים 'בית חיינו' ו'בית רבינו שבבבל'

מי שזוכר את אותה תקופה, יודע היטב עד כמה גיליונות 'בית חיינו' והתקציר שחולק ברבבות עותקים נסכו עידוד רב בקרב אלפי שלומי אמוני ישראל.

כך הפך העיתון לעיתון של ממש. 'בית חיינו' החל להכיל מוספים וכתבות נרחבות. הצוות של 'בית חיינו' התרחב. התמימים שעמדו בחוד החנית, ראו בכך שליחות להביא את דבר המלך לכל קצווי תבל.

בשנת תנש"א נסע הרב ברוך כהנא לשיבת 'תומכי תמימים' בקרית גת לשמש שם כשליח, ואת מקומו מילא הרב אלישיב קפלון. זה מספר על העבודה מזווית מבטו:

"אני רוצה להתעכב קצת על תקופה

קדומה יותר. ב'קבוצה' תשמ"ז התחלנו להוציא באופן פרטיזני עלונים בשם "מבית חיינו". היינו כמה בחורים שהוצאנו את זה לאור. אחרי כמה גיליונות הרבי הוציא לנו בחזרה את הגיליונות ההם כשהרבי מסמן תאריך ומספור. הרבי למעשה לימד אותנו איך להוציא גיליון. בזה למעשה התחלתי עם כתיבת יומנים. אני זוכר שכתבתי כל פרט וכל תנועה שהרבי עשה בידו הק' והיו אנשים שהדברים לא מצאו חן בעיניהם. ובעקבות זאת הייתה הפסקה בהוצאת גיליונות 'מבית חיינו'.

II סוד ההצלחה

"כמה שנים לאחר מכן, כאשר הרב ברנדלר התחיל להוציא את 'בית חיינו', התחלתי לכתוב את 'בית חיינו'. 'בית חיינו' הביא את הדברים של הרבי ללא עטיפות, בצורה אותנטית ומיוחדת. זה סוד ההצלחה של בית חיינו שהפכו למצרך מבוקש.

"מעניין כי בשנת תשנ"ב, הרבי עצמו השתמש בביטוי 'בית חיינו'; היה זה כאשר הרבי אמר 'בית חיינו שבבבל', שעה שדיבר על השיפוצים בבית חיינו".

איך ראית את העבודה הזאת?

"הרגשנו שאנו עושים שליחות קודש, ודווקא התמימים הם אלו שהצליחו לבצע את המהפכה הגדולה שגרמה לנחת רוח לרבי. הבאנו את 770 חי. אנשים חיו את הרבי; דיברו

התפשטות העלון הייתה בתפוצה אדירה. העיתון נמכר באלפי עותקים, ולא דווקא בריכוזים החב"דיים. באותה תקופה הצטרפו ליוזמה הרב יצחק פיין והרב אברהם בן שמעון מבני ברק שביקשו לחבר ולקשר רבבות יהודים מהחוגים החרדיים לרבי מלך המשיח. כך נולד הרעיון לערוך תקציר בית חיינו, בו הובאו נקודות מהעלון המורחב, וכן פירוט מחלוקות הדולרים. את הדפים חילקו בבתי הכנסת בבני ברק.

זה הפך ללהיט של ממש. "המוני יהודים חרדים שעד אז לא זכו לשמוע באמת מהנעשה בבית חיינו, פתחו לפתע את העיניים וגילו את המנהיגות העצומה של הרבי", אומר ר' יצחק פיין. "מידי שבוע חילקנו אלפי עותקים מהגליון, ורבים התקרבו לחסידות ולרבי, ורבים אחרים אף החלו לכתוב לרבי בקשות ברכה. קשה לתאר, ובעצם אי אפשר כלל לדעת, את גודל הפעולה שאותן גיליונות פעלו על אנשים. וכך במשך

שנתיים היה יוצא תקציר שהביא את הדברים של הרבי".

אני מבין שגם על התקציר הייתה התייחסות מעניינת של הרבי?

הרב כהנא: "התייחסות מעניינת מאוד. גיסי הרב ברנדלר ביקש ממני להכניס לרבי את התקציר של העלון המחולק בבתי הכנסת. הוספתי לרבי פתק ובקשת ברכה על התקציר, ואף צירפנו לרבי שני עותקים. המזכיר הרב בנימין קליין סיפר לי לאחר מכן, שכאשר הכניס זאת לרבי, סיפר לרבי כי יוצא תקציר מתוך העלון 'בית חיינו'. הרבי הצביע על המיטה שהייתה בחדרו הק', שם היה מונח הגיליון האחרון של 'בית חיינו', ואמר: "שוין פאראן דא" [= הרי זה כבר נמצא פה?] המזכיר אמר לרבי שמדובר בתקציר בלבד, אבל הרבי הגיב שוב "דאס איז די זעלבע זאך" [= זה הרי אותו דבר...].

"אנחנו שאבנו מכך עידוד רב, שהרבי עובר על העיתון, ואף ראה בתקציר חלק בלתי נפרד מהעיתון 'בית חיינו'".

אט אט הפך העיתון לרשמי יותר. מגיליון 54 שינה העיתון את פניו, ונדפס על גבי נייר כרומו מבריק. בשער הגיליון הופיעה בקביעות תמונתו של הרבי. נוספו מדורים של 'מזל טוב', 'דברי ימי חב"ד', סקירה על מוסדות של הרבי ועוד.

|| 'בית חיינו' בשטיבלאך בירושלים... ||

ימי מלחמת המפרץ הגיעו. היו אלו ימים הרי גורל. בנישה הזאת של הזמן והתקופה, הפך 'בית חיינו' לשופר האמיתי של הרבי במלוא מובן המילה. העולם היהודי שחרד מפני הבאות, נשא עיניו אל מקור האור והשפע; כולם חפצו לשמוע מה דעתו של נשיא הדור. ו'בית חיינו' הביא בכל גיליון את דבריו של הרבי, דברי מרגוע ועידוד. רבבות עטו

החידוש ב"שכינה עמהן" (גם בגלות) הוא - "גילוי השכינה". במקומות מיוחדות כמו במשכן ומקדש¹⁷, ומקום זה הוא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, שנקראים "מקדש

בבבל היכא אמר אביי בבי כנישתא דהוצל¹³ ובבי כנישתא דשף ויתכ¹⁴ בנהרדעא¹⁵, ולא תימא הכא והכא, אלא זמנין הכא וזמנין הכא"¹⁶:

ובערוך שם: "יסודו מאבנים ועפר דאיתאו בהדיהו מבית המקדש. . . וקרייה שף יתיב, כלומר, שנשע מקדש וישב שם".

(15) ובערוך שם: "רב אמר בכנישתא דהוצל ושמואל אמר בכנישתא דשף ויתב בנהרדעא".

(16) הביאור ע"ד הקבלה - ראה לקוטי לוי"צ לח"ג ע' רסב.

(17) חדא"ג מהרש"א שם. - ומוסיף ש"בגירסת הע"י זייתני נמי גלו לעילם שכינה עמהם שנאמר ושמתו כסאי בעילם, דהיינו מקום מיוחד לגילוי שכינה".

(13) כנישתא דהוצל קרובה לבית המדרש של עזרא הסופר למטה מנהרדעא (ערוך ערך שף). וראה לקמן הערה 37.

(14) "שם מקום (ובנאה יכני' וסיעתו מאבנים ועפר שהביאו עמהן בגלותן לקיים מה שנאמר כי רצו עבדיך את אבני' ואת עפרה יחוננו" (פרש"י (ובעין יעקב)). ובפרש"י ר"ה כד, ב: "מקום הוא, ויש פותרין שחבר וחור ונבנה, ותמיד היתה שכינה מצוי' שם, ויכני' וגלותו בנאוהו שנשאו עמהם מאבני ירושלים, ועליהם נאמר כי רצו עבדיך את אבני'".

הערה 16: ראה לקוטי לוי"צ לח"ג

ע' רסב: ועפ"י האמור שהוצל הוא יסוד דמל'. ונהר פקוד הוא יסוד דבינה שבדעת דז"א. יש לפרש מה שאיתא במגילה דכ"ט ששכינתא שריא בבבל. שרב אמר בבי כנישתא דהוצל ושמואל אמר בבי כנישתא דשף ויתב בנהרדעא. והוצל הוא למטה מנהרדעא כמ"ש בערוך מעי שף אי ע"ש. היינו רב שמספרו ע"ב ק"ל אחוריים דז"א כמ"ש בל"ת להאריז"ל פי לך. הוא אמר ששכינתא שריא בכנישתא דהוצל ביסוד המל'. כי בשם מתייחד ז"א. ושם שורה השכינה דמל'. ושמואל שהוא בחי' בינה כמ"ש בל"ת שם הוא אמר ששכינתא שריא בבי כנישתא דשף ויתב הוא יסוד אבא ששף ויתב ביסוד אימא הנקי' נהר ומתלבשת בדעא דהיינו בדעת דז"א, זהו שף ויתב בנהרדעא, והיינו מה שרב אמר בכנישתא דהוצל הוא כמו אלה פקודי המשכן יחוד ז"א. ושמואל אמר בכנישתא דשף ויתב בנהרדעא" הוא כמו משכן העדות אשר פקד. עפ"י משה יחוד ז"א. עיין בלקו"ת בד"ה אלה פקודי המשכן כי ובהביאור ע"ש. ולא תימא הכא והכא אלא זימנין הכא וזימנין הכא. הוא כי בזמן הבית דוקא אז יש ליחידא שם ז"ה חוי"ב בוי"ה ז"א. שיש יחוד חוי"ב וז"א יחוד. אבל בבבל זימנתי הכא וזימנתי הכא. כי בזמן הבית דוקא אז בדעת דז"א נכנס יסוד אימא והרוחא דשביק אבא בגווה, ומיסוד ז"א נמשך הרוחא למל'. גם יחד, ובזמן הבית

דוקא אז ירושלים הבנוי מל' היא כעיר שחברה לה יחדו ירושלים של מעלה בינה. שמתחברין שניהן יחדו: משא"כ בבבל אינם שניהם ביחד. גם יש לפרש שם באופן אחר. והוא הוצל מלשון צל הוא בחי' מקיף. ושף ויתב בנהרדעא הוא בחי' פנימי כי יתיב הוא בחי' פנימי, והא כמו בצל אל היית וידעת, צל בבחי' מקיף. וידעת בחי' פנימי כמ"ש בלקו"ת בד"ה האזינו דרוש השלישי ס"ו ע"ש. וזימנתי הכא וזימנתי הכא כי בזמן הגלות אין חיבור המקיף והפנימי. שזהו דוקא בזמן הבית. ויתפרש מה שרב אמר בכנישתא דהוצל ושמואל אמר בכנישתא דשף ויתב בנהרדעא. הוא כי מה שאצל רב ז"א הוא בחי' מקיף. כי חוי"ב הם צל על ראש ז"א כמ"ש במא"א מעי צל אצל שמואל בינה הוא בחי' פנימי שף ויתב. כי מפנימי שבעלי"ן נעשה מקיף לתחתון.

הערה 17: חזא"ג מהרש"א שם:

גלו למצרים שכינה עמהם שנא' הנגלה נגליתי כו'. שהיתה השכינה מדברת עמהם במצרים לא הוה אצטריך לאתווי דכמה דבורים מפורשים בתורה שהיה שם מהקב"ה למשה ולאחרן אלא דודאי מלא כל הארץ כבודו אבל מ"מ גילוי השכינה היא במקומות מיוחדות כמו במשכן ומקדש וקאמר דה"י היה להם גילוי שכינה בגלות מצרים מדכתיב הנגלה נגליתי וגו' בלשון כפול להורות על גילוי שכינה שם.

מעט¹⁸, כהמשך הסוגיא.

ועפ"ז י"ל, שבהמשך דברי הגמרא, בבבלי היכא . . . בבי כנישתא דהוצל ובבי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא (בתי כנסת מיוחדים בבבל), מדובר אודות גילויי שכינה באופן נעלה יותר מגילויי השכינה שבשאר בתי כנסיות ובתי מדרשות (מקום שניכר שהיא שורה שם¹⁹), ויתירה מזה, שישנו מקום מיוחד (אחד, יחיד ומיוחד) שהוא תמורת המקדש שבירושלים (המקום אשר יבחר ה'י'²⁰) שבו עיקר השראת גילויי השכינה, שלכן, לא תימא הכא והכא (בבי כנישתא דהוצל ובבי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא) אלא זמנין הכא וזמנין הכא, במקום אחד דוקא.

וענין זה מודגש בשמו של המקום, בבי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא - שהפירוש ד,שף ויתיב" הוא, שנסע מקדש וישב שם²¹, היינו, שגילויי השכינה שהי' במקדש בירושלים (ולא במקום אחר), נסע וישב במקום מיוחד בבבל, תמורת המקדש

בירושלים²².

ומזה מובן גם בנוגע ל"מקדש מעט" שבהמשך הסוגיא - שנוסף על כללות הענין ד"מקדש מעט" שבבבל, בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, ישנו ה"מקדש מעט" העיקרי תמורת המקדש הגדול שבירושלים, "בית רבינו שבבבל", שנסע מקדש וישב שם.

ג. ועוד ועיקר - שהמעלה המיוחדת ב"מקדש מעט" ד"בית רבינו" נמשכת גם (וביתר שאת וביתר עוז) "כשהן עתידין להגאל", שאז (כהמשך הסוגיא) "עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיבקעו בארץ ישראל":

השראת השכינה בכל מקום שגלו ישראל ע"י ה"מקדש מעט" ש,בארצות אשר באו שם" (מעין ודוגמת השראת השכינה במקדש שבירושלים) אינה אלא בזמן הגלות, אבל אחרי ש"עתידין להגאל"²³, "תחזור גילויי שכינה לירושלים ולא תשאר שם במקום שגלו ישראל כבר"²⁴, היינו, שלא תהי'

"מקום קבוע שממנו יוצאת הוראה לאנשי העיר", ע"ד ובדוגמת לשכת הגזית שבביהמ"ק. וראה רמב"ן במלחמות ספ"ד דכתובות: "עיקר תורה מימי גלות בנהרדעא שם שגלות יכני' והתחש והמסגר כו'".

(23) "מגלות אדום, אבל כשנגאלו כבר מגלות בבבל, נשאר גילויי שכינה שם. דהא בזמן אביי שהי' כמה מאות שנים אחר שנגאלו מבבל ועדיין נשאר גילויי השכינה שם בבהכ"נ" (חדא"ג מהרש"א שם). (24) חדא"ג מהרש"א שם.

(18) ונקראים גם, "משכנות" - "אוהב ה' גוי משכנות יעקב", דריש משכנות בתי כנסיות ובתי מדרשות שהם במקום משכן שהשכינה שרוי' בהם בגלות" (ברכות שם ובחדא"ג מהרש"א).

(19) פרש"י לעין יעקב שם.

(20) פ' ראה יב, ה. ועוד.

(21) ערוך שם (הובא בחדא"ג מהרש"א).

(22) ולכן ה"ה גם המקום העיקרי דגילוי התורה,

הערה 20: פרשת ראה יב, ה: המקום אשר יבחר ה' אלקיכם מכל-שבטיכם לשום את-שמו שם.

הערה 24: חדא"ג מהרש"א שם: וקאמר דאף כשהן עתידין כו' דהיינו שתחזור גילויי שכינה לירושלים ולא תשאר שם במקום שגלו ישראל כבר מדכתוב ושב ה' את שבותך כמו עם שבותך.

חדא"ג מהרש"א שם: ועד"ז יש לכונן במזמור שמחתי באומרים לי בית ה' נלך גוי זה המזמור בגלות נאמר שמחתי באומרים לי בית ה' נלך שהוא בית הכנסת כאילו עומדות היו רגלינו בבה"מ בירושלים ולכן שמחתי בהליכתי לבית הכנסת כאילו באתי למקדש לפי שירושלים הבנויה כעיר שחבורה גוי ר"ל ע"פ שאמרו במדרש לעתיד יהיה בהמ"ק גדול כירושלים שבעה"ז . .

בכל מחיר, ולא אף זאת, אלא לדאוג לפרט ולהרחיב כמה שיותר מהנעשה בבית חיינו".

התשובה של הרבי הכתה גלים בקרב אנ"ש. כולם הבינו שהרבי מעודד בצורה בלתי

רגילה את העיתון הטרי, שהפך עד מהרה לשופר המרכזי המביא את קולו של הרבי מבית חיינו. הרב ברנדלר ראה בכך כיוון דרך ברור, הרבי לא רק שלא נותן לעיתון לקרוס, אלא אף מורה להמשיך להוציא ואף להרחיבו. רבני ומשפיעי אנ"ש, שחלקם לא הבינו עד אז את חשיבותו, הרי שלאחר התשובה של הרבי "כל המפרט הרי זה משובח" הבינו שזאת הדרך. הרב מנחם מענדל גלוקובסקי, רב קהילת חב"ד ברחובות, אף התועד ארוכות על התשובה המיוחדת של הרבי והסביר עד כמה חשוב להיות מחוברים לנעשה ב'בית חיינו', שהרי הוא הבית ממנו אנו שואבים את חיותנו וחיינו.

מה קרה בפועל בעקבות התשובה של הרבי?

"לאחר התשובה הזאת, הנהלת wlcc (המכון שתיעד

ושידר את הנעשה בבית חיינו) התירה לנו לצפות בכל שבוע

בקטעי הוידאו של חלוקת הדולרים. כך החל למעשה שלב חדש בפירוט האירועים מבית חיינו. כל תנועה של הרבי, כל מה שזו בבית חיינו, זכה לתיעוד ופרסום גדול. באותה תקופה הגיעו אלפים לחלוקת הדולרים בימי ראשון, ולראשונה התחילו להתפרסם בצורה מסודרת תשובות, ברכות, הוראות ודיבורים של הרבי ממעמדים אלו. הקהל מצדו הגיב בהתאם.

II הקהל מגיב בהתלהבות

"ההתלהבות ברחבי תבל הביאה אותנו להוסיף כמה שיותר בדיווחים ובפירוטם. כך

החלו המדורים 'תשובות ומענות', 'סיפורי ניסים מבית חיינו' ועוד. אנחנו ראינו בזה כל הזמן מעין שליחות קודש לחזק את ההתקשרות לרבי מלך המשיח".

העבודה לא הפריעה לך בסדרי הלימוד?

"נגעת בנקודה מעניינת מאד. כאשר העיתון החל להתפתח, כאשר אנו ממלאים

את ההוראה של הרבי לפרט ולהרחיב, הרגשתי שהדברים פוגעים בסדרי הלימוד שלי. התחלתי לחשוב על כיוונים נוספים, כמו להעביר את העבודה לבחור אחר. בסופו של דבר החלטתי לשאול את הרבי. ביום כ"ו בטבת תש"נ, כתבתי לרבי שאני מבקש ברכה שכתובת 'בית חיינו' לא תפריע ללימודים וכו'. התשובה של הרבי לא איחרה לבוא. הרבי הקיף את המילים "שלא יפריע" וכתב בכתי"ק: "ואדרבה אזכיר עה"צ". התשובה של הרבי כמובן שהביאה אותי להמשיך ביתר שאת. הבנו עד כמה הדבר נוגע לרבי, שנפתח ונרחיב את העיתון, כדי שאנ"ש יגדלו ויהיו חדורים בנעשה בבית חיינו".

הרבי מחזיק בסידורו עותק מהגליון החדש של 'בית חיינו'

אך עד מהרה הגליון תפס תאוצה ובכל מקום ביקשו לקבל את הגליון ואת 'בית חיינו'.

מתי למעשה זה התחיל לצאת במתכונת החדשה?

"בתשעת הימים של שנת תשמ"ט הוצאנו את הגליון הראשון. בתחילה הכל הסתכם בדף אחד שיצא לאור פעמיים בשבוע. בתוך מספר חודשים זה קיבל את המתכון השבועי במהדורה נרחבת יותר, עד שהפך בעידודו הבלתי מסויג של הרבי לעיתון של ממש".

הגליון אמנם צבר תאוצה ואנ"ש שהיו צמאים לכל טיפת מידע מבית חיינו, עטו על הגליון החדש כמוצא שלל רב, אך יחד עם הדרישה גדלו גם ההוצאות. העלון החדש החל לשאת בהוצאות גדולות, כאשר מקורות הכנסה כמעט ולא היו. כל הנטל נפל על כתפיו של הרב ברנדלר, שלמעשה לא ידע כיצד 'אוכלים' את זה. הרב ברנדלר חשב למעשה לרדת מכל הסיפור, אבל דווקא אז קרה המהפך הגדול...

|| 'בטח ימשיכו בזה'...

מוסיף ומספר הרב ברוך כהנא: "גיסי ביקש אותי להכניס פתק לרבי יחד עם גליון ה-17, בגימטריא 'טוב' ולבקש ברכה. למעשה לא כתבנו על הקשיים, רק ציינו שהעיתון גורם להתעוררות באנ"ש. היה זה בחודש כסלו תש"נ. התשובה של הרבי לא איחרה לבוא והיא הייתה כתובה על גבי הגליון עצמו: "נת' ות"ח [= נתקבל ותשואות חן] ובטח ימשיכו בזה, וכל המפרט הרי זה משובח וכו' אזכיר עה"צ". לא היה ברור יותר מזה: יש להמשיך

לעתיד יהי חוברה לה למקדש יחדיו כל מקומות של בתי כנסיות שהיו בעוה"ז", "נמצא עתה בגלות... בית הכנסת הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד"²⁴.

ויש לומר, שחיבור הבתי כנסיות שבכל ארץ העמים ("מקדש מעט") לבית המקדש דלעתיד יהי בהתאם ולפי ערך חילוקי הדרגות שביניהם - שבתי כנסיות המיוחדים שיש בהם מעלה יתירה לגבי שאר בתי כנסיות (כמו "בי כנישתא דהוצל ובי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא", "בית רבינו שבבבל") יהיו קודמים בהחיבור לבית המקדש, שהיו מחוברים ממש לבית המקדש (נוגעים ודבוקים בו ללא הפסק ביניהם)²⁷, ועל ידם ובאמצעותם יהיו מחוברים לבית המקדש כל שאר בתי כנסיות שבארץ העמים.

ד. ויתירה מזה יש לומר - שהמקדש דלעתיד (ש"בני ומשוכלל יגלה ויבוא מן

השראת השכינה במקום בחוץ לארץ שעליו עמד ה"מקדש מעט"²⁵, כיון שה"מקדש מעט" יעקר ממקום זה ויקבע בארץ ישראל, במקדש הגדול שבירושלים.

ולכן "אמרו במדרש לעתיד לבוא יהי ביהמ"ק גדול כירושלים שבעוה"ז... לפי שבירושלים הבנוי לעתיד יהי חוברה לה למקדש יחדיו כל מקומות של בתי כנסיות שהיו בעוה"ז"²⁴.

וכמרומו גם בפסוק²⁶, "והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי גו' יקרא לכל העמים" - ש"בית תפלתי" שקאי על בית המקדש דלעתיד, "בעוה"ז בגלות הוא יקרא לכל העמים דהיינו בתי כנסיות שבכל ארץ העמים שיקבעו לעתיד בא"י מחובר לבית המקדש"²⁴.

ועפ"ז ניתוסף עוד יותר בגודל המעלה ד"מקדש מעט" - דכיון ש"בירושלים הבנוי

(25) ולכן, "בתי כנסיות שבבבל על תנאי הן עשויין", "כשחרב... מהני התנאי... לאותן שבבבל... שהרי לעת בא גואל במהרה בימינו תפקע קדושתן" (תוד"ה בתי כנסיות - מגילה כח, ריש ע"ב).

(26) ישע' נו, ז.

(27) ע"ד ובדוגמת לשכת הגזית (מקום מושבם של הסנהדרין) שבבבלי"ק - שתשים סנהדרין, אצל המזבח" (ירושלמי מכות פ"ב ה"ו. מכילתא ס"פ יתרו. ועוד).

תנאי שהרי קדושתן לעולם קיימת.

הערה 27: ירושלמי מכות פ"ב ה"ו:

ומניין שהיתה סנהדרין גדולה אצל המזבח (בלשכת הגזית קרוב אל המזבח. פני משה) ולא תעלה במעלות על מזבחי ומה כתיב תמן ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם.

מכילתא ס"פ יתרו: ולא תגלה ערותך

עליו ואלה המשפטים אשר תשים נמצאו למדין שסנהדרין באים בצד המזבח אפ"י שאין ראייה לדבר זכר שנאמי (מלכים א) וינס יואב ויחזק בקרנות המזבח (דערק לבי"ד... הרי שסנהדרין הם בצד המזבח וכונתו היה בי"ד - מרכבת המשנה).

וע"ז אמר מה טעם יהיה בית המקדש לעתיד כ"כ גדול לפי שבירושלים הבנויה לעתיד יהיה חוברה לה למקדש יחדיו כל מקומות של בתי הכנסיות שהיו בעוה"ז ונמצא עתה בגלות שאני עומד בבית הכנסת הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד.

הערה 25: (תוד"ה בתי כנסיות -

מגילה כח, רע"ב): בתי כנסיות של בבל על תנאי הן עשויין. רוצה לומר כל זמן שהן בטלין דהא חזינן ברייתא דלעיל וגם האמוראים שלא היו רוצים ליכנס בהן בגשמים מפני גשמים אלא משום דשמעתא בעי צילתא והכא מיירי כשחרב דאז מהני התנאי ודווקא לאותן שבבבל מהני התנאי שהרי לעת בא גואל במהרה בימינו תפקע קדושתן אבל לאותן שבארץ ישראל לא מהני

השמים²⁸) יתגלה תחילה בהמקום „שנסע מקדש וישב שם” בזמן הגלות („בית רבינו שבבבל”), ומשם יועתק למקומו בירושלים: השראת וגילוי השכינה בה „מקדש מעט” העיקרי שבבבל („שנסע מקדש וישב שם”) היא גם „כשהן נגאלין” - כמבואר בהמשך הסוגיא ש„אף כשהן נגאלין שכינה עמהן, שנאמר²⁹ ושב ה' אליך את שבותך, והשיב לא נאמר אלא ושב, מלמד שהקב"ה שב עמהן („את שבותך” כמו עם שבותך³⁰) מבין הגלויות”, כלומר, גם ברגע האחרון להגלות נמצאת השכינה בהמקום שגלו ישראל, „שנסע מקדש וישב שם”, ומשם שב הקב"ה עם כל בני „המקדש שבירושלים להשרות ולגלות בו שכינתו לעולם ועד. וכיון ש„הקב"ה שב עמהן מבין הגלויות”,

מה „מקדש מעט” („בית רבינו שבבבל”) „שנסע מקדש וישב שם”, נמצא, שבמקום זה מתחילה ונעשית גאולת השכינה, התגלותה בכל התוקף והשלימות (לא רק באופן „מקדש מעט”), שזהו „ע מקדש העתיד.

בסגנון אחר: כשם ששיבת השכינה היא מהמקום שנמצאת בגלות, כך שיבת מקדש העתיד (שענינו השראת וגילוי השכינה) הוא מהמקום „שנסע (מקדש) וישב שם” בזמן הגלות, ששם מתגלה תחילה ואח"כ נעתק למקומו בירושלים³¹.

ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח³²), „ובנה מקדש במקומו” - דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו³³? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, „ובנה מקדש

28 פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

29 נצבים ל, ג.

30 הדא"ג מהרש"א שם. תניא אגה"ת ספ"ו.

31 ונ"ד שמצינו בנוגע לסנהדרין (שמקומם בלשכת הגזית שבמקדש) - ש„בטבריא (המקום האחרון שבו היתה הסנהדרין בזמן הגלות) עתידין

הערה 28: פרש"י סוכה מא,
סע"א: דאין בנין בית המקדש בלילה דכתיב וביום הקים ולא בחמיסר שהוא י"ט דק"ל בשבועות (שם) דאין בנין ב"ה דוחה י"ט ה"י בנין הבנוי בידי אדם אבל מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבא משמים שנא' (שמות טו) מקדש ה' כוננו ידיך.

הערה 31: (רמב"ם הל' סנהדרין ספ"ד): בתחילה כשנבנה בית המקדש היו בית דין הגדול יושבין בלשכת הגזית שהיתה בעזרת ישראל והמקום שהיו יושבין בו חול היה שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד וכשנתקלקלה השררה גלו ממקום למקום ולעשרה מקומות גלו וסופן לטבריא ומשם לא עמד בית דין גדול עד

עתה וקבלה היא שבטבריא עתידין לחזור תחילה ומשם נעתקין למקדש.

הערה 32: ספ"א: ואם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו, כפי תורה שבכתב ושב-על-פה, ויכף כל ישראל לילך בה לחזקת בדקה וילחם מלחמות ה' - הרי זה בחזקת שהוא משיח. אם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל - הרי זה משיח בודאי.

הערה 33: וכמ"ש בהתחלת הפרק: המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות [בית] דוד לישנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל.

הפעם הראשונה שהיומנים הפכו לעניין של קבע ופרצו את המסגרות המצומצמות, היתה רשימות "בית חיינו". אלו זכו להיות עלון שבועי של קבע. רבבות מכל רחבי תבל זכו להתבשר מדי שבוע מעיתוני 'בית חיינו' - בידעם במפורט מהנעשה והנשמע בבית חיינו. וכשמו כן הוא: מקור של שפעת חיים לכל החסידים באשר הם.

שער גליון ה-100

החל משנת תש"נ זכו עיתוני "בית חיינו" לעדנה. לא עוד בית חיינו שנשאר בתוך המסגרת של 770 או בחצרות החסידים. אלפים ורבבות מכל החוגים זכו מידי שבוע לקרוא מהמתרחש בחצרות קודשנו. דבר זה פרץ שלב חדש בהתקשרות המוחלטת לנשיא הדור. כל האירועים שהתרחשו בבית חיינו 770, זכו בתוך מספר ימים לתפוצה בכל רחבי תבל.

על הפריצה הגדולה הזאת היה אחראי אברך תושב כפר חב"ד, הרה"ח ר' יצחק זאב ברנדלר, וגיסו הרה"ח ר' ברוך כהנא, שבאופן של מסירות נפש, לקחו על עצמם להביא את 'בית חיינו' לכל קצווי תבל. בכך זכו להביא לשלב חדש בכל הקשור להתקשרות לרבי, דבר שנעשה בעידודו הגמור של הרבי מלך המשיח (כפי שיפורט להלן).

II איך הכל החל?

הרה"ח ברוך שי' כהנא מספר כיצד הכל החל ומה התרחש מאחורי הקלעים:

איך החלו לצאת גיליונות 'בית חיינו' במהדורת עיתון שבועי?

"במשך השנים היו תלמידי ה'קבוצה' מוציאים גיליונות של 'בית חיינו', בדרך כלל זה היה גיליון פנימי שהיה מתפרסם בעיקר ב-770, והיה מגיע לארץ ישראל על ידי תמימים שהיו נוסעים לארץ או ששלחו לחבריהם, ותו לא. רק מעט מהיומנים ראו את אור הדפוס, כמו יומני: תשמ"א, תשמ"ב, תשמ"ג ותשמ"ח.

"גיסו הרה"ח הרב יצחק זאב ברנדלר, הוא למעשה הוגה הרעיון. היה זה בסוף שנת תשמ"ט, גיסי עבד באותה תקופה ב'אור שמחה' בכפר חב"ד. ההנהלה שם קנתה פקס משוכלל, והוא ביקש ממני שאאזין ל'קו החם' שפעל אז בקראון הייטס, וארשום משם את הנעשה בבית חיינו ואפקסס לו. בפועל, אותו 'קו חם' לא מסר יותר מידי פרטים, אלא בעיקר את זמני היציאות והחזרה של הרבי מה'אהל' ותו לא. הצעתי לגיסי, היות ואני כותב יומנים פרטיים, אעתיק חלקים מהיומן שאני כותב וכך יהיה אפשר להוציא משהו ראוי לשמו.

"בעקבות זאת התחלתי לשלוח לגיסי את החומר כשהוא כתוב בכתב יד, ובארץ ישראל היו מקלידים ומדפיסים את זה. יומנים אלו היו מיועדים לתלמידי 'אור שמחה',

השופר שקישר ל"בית חיינו"

מענה לגיליון המאה: "נת' ות"ח ת"ח ובוודאי כחז"ל. . . כבר רוצים מאתיים" ...
גיליונות 'בית חיינו' שיצאו לאור בין השנים תש"נ-תשנ"ב, היוו מנוף רב עוצמה להפצת המעיינות ושופר שקישר רבבות יהודים לחצרות הקודש בבית רבינו שבבבל - 770 • סקירה נרחבת ומרתקת מאחורי הקלעים של ההו"ל, שלוותה במענות קודש ועידודים מיוחדים מכ"ק אד"ש מה"מ

המושג של 'יומנים' מליובאוויטש הנו מושג נושן. במשך כל השנים חסידים רשמו יומנים בהם השתדלו לשמר כל תג וכל תנועה שראו או שמעו מרבותינו נשיאינו.

נושא זה של רישום מפורט מהנעשה אצל הרבי, קטן כגדול, דברים רוחניים כ"גשמיים", החל עוד בתקופת המגיד ממעזריטש. בספר "דברי דוד" להרה"צ רבי דוד משה מטשורטקוב, בהקדמה לספרו כתוב שסנגורן של ישראל ר' לוי יצחק מברדיטשוב נהג לכתוב בפנקסו אף משיחות החולין ששמע מרבו המגיד, להבין כוונת כל דיבור ודבור. גם ב"סדר הדורות החדש" מובא שר' לייב שרה'ס נסע לרבו המגיד לראות איך פושט את אנפילאותיו (נעליו) ואיך הוא מקשרם.

II יומני הנשיא והחסידים

הנשיא בעצמו, כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, כתב יומנים מפורטים ממה שראה ושמע אצל כ"ק אדמו"ר הרי"צ. כאשר הרבי היה רחוק מהרבי הרי"צ, שהגיע לארה"ב בשנת ת"ש, התאונן הרבי "שמקמצים בידיעות אודות כ"ק מו"ח אדמו"ר", ופנה בבקשה לחסיד הרב דוב בער חסקינד: "לכתוב לי על דבר זה בפרטיות". כך גם היה כאשר הרבי מלך המשיח ביקר בפאריז בשנת תש"ז כשהלך להקביל פני אמו הרבנית, הוא ביקש מהחסידים ב-770 שיכתבו לו בפרטיות מכל אשר נעשה ונשמע בבית רבי.

בתקופה מסויימת, כאשר הרבי הרי"צ ידע על גודל הצמאון של החסידים לדעת מהנעשה, הוא כתב לחסידים על עצמו בלשון נסתרת.

אחד התפקידים של הרה"ח ר' יחזקאל פייגין, מזכירו של אדמו"ר הרי"צ, היה לכתוב לחסידים ברחבי תבל, אודות הנעשה והנשמע בבית חיינו, ועל מצב בריאותו של אדמו"ר הרי"צ.

ואכן, במשך השנים היו תמימים שרשמו מהנעשה והנשמע בבית חיינו, אך רובם כתבו את רשמיהם כרשימות פרטיות ואלה לא התפרסמו ברבים. היו כמה יומנים בודדים שיצאו כספרים, כמו יומן שנת תשמ"א, תשד"מ ותשמ"ח. אך למרות הכל, הדברים נשארו בחוג הפנימי המצומצם, כמכתבים שנשלחו מחסיד לרעהו וכד'.

הכנה למקדש העתיד, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

ה. ויש להוסיף בכיאר העילוי ד, "בית רבינו שבבבל" - שמעלתו לגבי "בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל" היא (נוסף על מעלת בית הכנסת ובית המדרש שבבית רבינו) גם מצד היותו "בית רבינו" (רבינו) (סתם) דכל בני, נשיא הדור, ורבינו

בירושלים? - ש"במקומו" רומז³⁴ גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש, הרי זה משיח בודאי)³⁵, היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב³⁶ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט)³⁷ שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים³⁸ (כמו "כי כנישתא דשף ויתיב", "שנסע מקדש וישב שם", בתור

34 ובפסטות י"ל - שמהענינים שידיעו ש, הרי זה משיח בודאי" שידע לכוין מקומו של המקדש (ראה לקו"ש ח"ח ע' 362 בהערה. וראה גם לקו"ש חכ"ד ע' 652 בהערה).

35 ועפ"ז יומתק השינוי בין התחלת הפרק לסימו - שבהתחלת הפרק כותב ההלכה ש, המלך המשיח. . . בונה המקדש (כפשוטו), משא"כ בסיומו, שמבאר הסימנים שעל ידם קובעים מי הוא המלך המשיח, "בחזקת משיח", ועד "משיח בודאי", כותב "אם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו", שבין פעולותיו בזמן הגלות נכלל גם בנין מקדש מעט העיקרי בגלות, בתור הכנה והתחלת ההתגלות דמקדש העתיד, כבפנים.

36 ראה סנהדרין צח, א: "יתיב אפיתחא דרומי".

37 כמו בית המדרש של עזרא הסופר - המשיח

(* ולהעיר, שמעלת "בי כנישתא דהוצל" שקרובה

הערה 34: ראה לקו"ש ח"ח ע' 362

בהערה: "מקדש במקומו": צ"ע הכוונה. ואולי י"ל דאף דבכלל בביהמ"ק רק המזבח אין משנין אותו ממקומו לעולם (הלי' ביהמ"ח רפ"ב), כל המקדש דלעת"ל צ"ל "במקומו" המיוחד לו, וכמפורש בנבואת יחזקאל כמה פעמים. עוד י"ל ג"ז מהענינים שידיעו שיודאי משיח הוא" - שיכוין מקום המקדש.

לקו"ש חכ"ד ע' 652 בהערה: המזבח

מקומו מכוון ביותר ואין משנים אותו ממקומו לעולם. ומדייק ביותר - כי כללות המקדש גם כן צריך להיות במקומו דוקא (כנ"ל, מהלי' מלכים), וכהמשך הרמב"ם שם "לבנות את בית ה' בירושלים בהר המורי", אבל אינו מכוון ביותר שהרי הר הבית הוא ת"ק אמה על ת"ק אמה

(גואלן של ישראל) דגלות בכל.

38 ואולי יש לומר, ש"ש"במדרש (יל"ש ישעי' רמו תצט) ש, "בשעה ש"מלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיץ להם לישראל ואומר עניים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחזן לארץ** שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחר שמקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמייע לישראל, "הגיע זמן גאולתכם".

39 ועפ"ז יומתק הלשון "בית רבינו", ולא "בית הכנסת ובית המדרש של רבינו".

לבית המדרש של עזרא הסופר (כנ"ל הערה 13).

** ועפ"ז יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" - ש"גגות. . . לא נתקדשו" (דמב"ס הל' ביהמ"ח פ"ז ה"ז), שרומז על חז"ל בערך לקדושת א"י.

משא"כ ביהמ"ק (מידות פ"ב מ"א. רמב"ם שם פ"ה ה"א).

הערה 36: סנהדרין צח, א: ר' יהושע בן לוי משכח לאליהו. . . אמר ליה אימת אתי משיח אמר ליה זיל שיליה לדידיה והיכא יתיב אפיתחא דרומי ומאי סימניה יתיב ביני עניי סובלי חלאים וכולן שרו ואסירי בחד זימנא איהו שרי חד ואסירי חד אמר דילמא מבעינא דלא איעבכ.

הערה 38 בשוה"ג: (רמב"ם הל'

ביהב"ח פ"ו ה"א): הלשכות הבנויות בקדש ופתוחות לחל - אם היו גנותיהן שוין עם קרקע העזרה - תוכן חל וגנותיהן קדש. ואם אינן שוין - אף גנותיהן חל. שהגנות והעליות לא נתקדשו.

שבבבל", רבן של כל בני הגולה⁽⁴⁰⁾, ביתו של נשיא הדור, ש"הנשיא הוא הכל"⁽⁴¹⁾:

עיקר⁽⁴²⁾ הענין השראת השכינה בביהמ"ק היא בישראל (מצד מעלתם של ישראל,

40) ולהעיר, ש"רבינו שבבבל" הוא רב (פרש"י), שנקרא רב סתם, "כמו שקורין לר' יהודה הנשיא רבי בארץ ישראל קרו לר' נמי בבבל רב" (פ"י רשב"ם פסחים ק"ט, ב. ב"ב נב, א. - ונקרא "ריש סדרא

בבבל" (חולין קלו, ב - הובא בפ"י רשב"ם שם).
41) פרש"י חוקת כא, כא.
42) הבהא לקמן - ראה לקו"ת ברכה צח, א. סה"מ תקס"ו ע' קב ואילך.

הערה 40: (פ"י רשב"ם פסחים ק"ט, ב): אבא. כך שמו של רב אלא בכבוד קורין אותו רב בבבל הכי כמו שקורין לרבי יהודה הנשיא בארץ ישראל רבינו וכן מוכיח בשחיטת חולין (דף קלו:). דאמר ר' מאן ריש סידרא בבבל (ראש ישיבה. רש"י) אבא אריכא וברב מיירי שהיה רב ארוך בדורו כדאמרין במסכת נדה (דף קד:).

הערה 41: פרש"י חוקת כא, כא: וישלח ישראל מלאכים. ובמקום אחר תולה השליחות במשה, שנאמר ואשלח מלאכים ממדבר קדמות, וכן וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום, וביפתח הוא אומר וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום וגו', הכתובים הללו צריכים זה לזה, זה נועל וזה פותח, שמשה הוא ישראל וישראל הם משה, לומר לך שנשיא הדור הוא ככל הדור, כי הנשיא הוא הכל:

הערה 42: לקו"ת ברכה צח, א: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם שהשראת השכינה היתה בתוך ישראל עצמם אלא שאעפ"י היה צריך לבנות בית מעצים ואבנים כדי שעיי"ז יהיה גילוי השכינה בישראל וכן עכשיו משחרב בהמ"ק נתפשטה הקדושה בכל הבחי"ו ובהמ"ד וכמ"ש ואהי להם למקדש מעט כו'. ולהבין זה צריך להבין ענין השראת השכינה מה היא והנה אנו אומרים ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך. וצריך להבין מהו ולהשתחוות. ולמה אין אנו יכולים בשלמא לעלות ולראות א"י מפני היד כו' אבל ההשתחואה אפשר להיות בכל מקום לפני ית' כמו ואנחנו כורעים ומשתחוים כו'. ולמה צריך לזה בהמ"ק דוקא. אך הנה יש שני בחינות בהשתחואה כי הנה ענין ההשתחואה הוא שמבטל ומכניע אי"ע לפני ית' כמו שמבטל אי"ע לפני המלך ומקבל עליו לעבדו ולשמוע בקולו. והנה יש השתחואה

בבחי"ו חיצוניות שמכניע את הגוף שלא ימרוד אבל עיקר רצון ופנימית הנפש אינה מבוטלת שאעפ"כ הוא דבר בפ"ע ויש לו רצון אחר ומחשבה אחרת בפ"ע זולת ענין ההכנעה. משא"כ בחי' ההשתחואה בבחי' פנימי הוא בחי' בטל רצונך מפני רצונו שאין לו רצון וחפץ אחר כלל וכמו ברא כרעא כו' שהרגל היא בטלה ממש כו' והוא ההשתחואה הנפש והשתחואה זו היו מקבלים ישראל ע"י ראהי שלש רגלים בשנה בבהמ"ק ששם היה גילוי שכינה פ"י שכינה מה ששוכן בתחתונים בבחי' גילוי (וקב"ה קדוש ומובדל כו') שעיי"ז כל הנשמות מתבטלים כנר בפני האבוקה פ"י כשדולקת אבוקה גדולה מאד אזי כל נר יחידי הדולק בסמוך לה הולך אורו ונכלל באור האבוקה והיו לאחדים ממש. והוא ולא יראו פני ריקם כדרך שבא לראות שהיה ראהי והתגלות פנימית וכתוב פני היינו בחי' ממכ"ע וסוכ"ע בחינת יחוד קוב"ה ושכינתיה ועוד שכל אחד ואחד מישראל לפום שיעורא דיליה היה מקבל גילוי זה כשהיו עולין לרגל שכולם חייבין בראהי לכך נאמר פני הוי' לשון רבים שלכל אחד היה הגילוי לפי ערכו ועיקר הראיה היא ההשתחואה שהיה משתחוה ויוצא (אלא דכתב ולא יראו פני ריקם) ומשלש רגלים אלו היה מקבל בחי' השתחואה להיות כל השנה בחי' ביטול זה כי מכל רגל ויו"ט היה נמשך הביטול עד הרגל הבא אחריו. ומשחרב בהמ"ק הגם שאין אנו יכולים להשתחוות עכ"פ נתפשטה קדושת הארה זו אפס קצהו במקדש מעט הבחי"ו ובהמ"ד והיינו בשעת התפלה שאז האדם מדבק אי"ע לקונו ורוצה לבטל אי"ע נגד המלך מלכו של עולם כל חד לפום שיעורא דיליה יש בבחי' חיצוניות מצד ההכרח שמכריח אי"ע כו' ואין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבהמ"ו כו' שעיי' התפשטות השראת השכינה אשר שם (ולכן אכל בי עשרה שכינתא שריא ואומרים דבר שבקדושה

עם זה בגאווה ל-770 כדי שאד"ש יראה: עשינו את שביקשת, עשה למענך שנראה אותך תיכף ומיד, וממילא בשנה הבאה עלינו לטובה בוודאי נהיה ביחד.

II יבנה מקדש במקומו - בבית רבנו שבבבל

מי שלמד את השיחה אודות "בית רבינו שבבבל" אינו תמה על תופעה ייחודית זו. יחד עם זה שאינו מתפלא, הוא ממשיך להיות נפעם ומרוגש איך השיחה שהודפסה מחוללת נפלאות, ונוסכת בכל אחד השתוקקות והמשכות לבית רבנו בדיוק כפי שהיה לפני ג' תמוז.

זה הוא פשר התופעה המפליאה של "תשרי" אצל הרבי מה"מ: שם נוכח ומאיר אורו של המקור, ומושך אותנו בקרניו כמו בחבלי עבותות אהבה אליו

אף אחד לא משתמש בפאנטזיות כדי לשכנע, אלא רק משפיעים ושאר שלוחים ומקושרים לאד"ש לא מתביישים ומבארים בעל פה ובכתב לכל הרוצה לשמוע, שזהו המקום שאיווה אד"ש למושב לו והוא המקום האחרון שלשם גלתה השכינה והוא יהיה הראשון בכל רגע להתחבר לבית המקדש, כמבואר בשיחה הנ"ל.

על אף כל מיני אחים מבשרנו המנסים בכל מיני דרכים לטעון שאין מה לעשות שם, ולמרות שהם אומרים שזה היה פעם מקום קדוש - והכי קדוש, אך זה היה לפנים בישראל וכיום, זמנית או באופן קבוע זה הפך למוזיאון, למזכרת של מה

שהיה ואיננו, חלילה - למרות כל התעמולה בסגנון זה אין האמונה התמימה מתערערת. להיפך: "כאשר יענו" - מלשון עינוי, מלשון ענייה ואמירה ומלשון עני בדעת - "כן ירבה וכן יפרוץ" - כן תגבר הנהירה ל-770. כי כמו הנר שנמשך למקורו, כמבואר בתניא, כך "נר ה' נשמת אדם" נמשך אל הרבי מלך המשיח המקשרו למקורו. אדמו"ר הזקן מבאר שהנר אינו חפץ מצד עצמו להימשך אל מקורו, להפך - זה הפך המציאות שלו, מכיוון שבמקור הוא מתבטל. אך מה יעשה והמקור המאיר בו - מושכו אליו כמגנט?

זה הוא פשר התופעה המפליאה של "תשרי" אצל הרבי מה"מ: שם נוכח ומאיר אורו של המקור, ומושך אותנו בקרניו כמו בחבלי עבותות אהבה אליו.

ואנו אין לנו אלא לרחם על אחינו, עצמנו ובשרנו, שעדיין כל מה שלא מסתדר אצלם עם הנקודה החב"דית הרי זה פאנטזיה. יהי רצון שנוכה הם ואנחנו וכל כלל ישראל לראות את הנקודה הליובאוויטשית בהתגלות מלכנו משיחנו היכן שהבטיח להתגלות, כלשון הרמב"ם "בונה בית המקדש במקומו" ותיכף ומיד ממש.

(בית משיח, גליון 570)

מעניינת (ח"ו) שיש לתת עליה את הדעת על מנת למצוא את הפסיכיאטרים המתאימים שיחקרו תופעה זו לעומק. שיבדקו באיזה תסביכים נפשיים נמצאים האלפים הללו מכל קצוי תבל, הבאים להדחק על יד הבימה של אד"ש, על יד המקום של ההתוועדות של אד"ש או על יד המקום שהיו זוכים לקבל בו ברכות ולעמוד על גבי פירמידות - ראש על ראש - ארבע שעות מסביב להתוועדות של שמחת תורה, וכל זאת בהעדר נוחות מינימלית כפי שנוכח לראות כל מי ששוהה שם...

עוזבים בתים מטופחים, סעודות חג מכובדות, ואף על פי כן הם באים למקום שבגשמיות אי אפשר להנות בו במנוחת הנפש

II תמהונים או אבירי מסירות הנפש

דבר זה מתקיים ב-770 בהידור דהידור - אין שם בתי מלון מפוארים, ואין להאריך בדבר המפורסם. התופעה הזו מדהימה עוד יותר אם נביא בחשבון שלא באים לשם אנשים חסרי דיוור או חסרי תרבות ומשכונות מצוקה וכדו'. הבאים - בחלקם הגדול, לפחות - עוזבים בתים מטופחים, סעודות חג מכובדות, ואף על פי כן הם באים למקום שבגשמיות אי אפשר להנות בו במנוחת הנפש, אפילו לא בעמידה על רגל אחת - כי גם לזה אין מקום עבור כל הקהל הקדוש.

אפשר כמעט לאמר שתשרי הוא באמת תשרי של תמהונים. חסידי ליובאוויטש, המיעוט השולי הלוקח את דבריו של הרבי אודות בית רבנו שבבבל בשיא הרצינות, הצליח בקסמיו להפנט אלפים מכל המינים והסוגים, ולעשות שיעמדו בחרדה בעת התקיעות, בהתעלות נפשית בעת המארש, בריקודים בשמחת תורה שעות על גבי שעות, יתפללו במניין של הרבי מה"מ הקבוע מקדמת דנא, וישבו שעות על גבי שעות בהתוועדויות מכל גווי הקשת על מנת לשמוע עוד משהו ועוד משהו מה"פנטזיות" של "המיעוט האחוז טרוף".

עד כדי כך מגיעה ה"תמהונית" (במרכאות כפולות) שהצעירים נלחמים מי יזכה לילך למקום רחוק יותר לתהלוכות בשמחת תורה - זאת אומרת כ-3-4 שעות לכל כיוון. כך שביום שמחת תורה אפשר לפגוש מאות רבות של צעירים, צולעים ברגליהם מפאת היבלות והבוזות שצמחו מההליכה הממושכת, ואף אחד לא מתלונן אלא להפך - באים

"ישראל וקוב"ה כולא חד" (43), "כמ" 44, "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוכו לא נאמר

אלא בתוכם⁴⁵, ועד"ו בנוגע להשראת השכינה בזמן הגלות ("בבבל היא . . . כבי

(43) ראה זח"ג עג, א.

(44) תרומה כה, ה.

(45) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.

כשיש עשרה שע"י קיבוץ עשרה שורה כנסי"י דלעילא שהוא בחי' כניסות וקיבוץ הנשמות ומקורם) נעשה בחי' השתחווה וביטול כנר בפני האבוקה. והנה ביטול זה הוא בנשמות דוקא שהם מיוחדים ממש כנר באבוקה שנפרד מן הפתילה ונכלל שהרי השכינה היא כנסי"י מקור נשי"י בנים אתם לה' אלקיכם ברא כרעא דאבוה כו'.

סה"מ תקס"ו ע' קב: אך לפי"ז צ"ל מה הצורך בבנין בהמ"ק אם ההשראה הוא העיקר בתוכם כו', אך הנה נאמר בתפילת מוסף דשלוש רגלי ואין אנו יכולי לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך מפני היד שנסתלחה במקדשך דלכאורה יפלא מפני מה אין אנו יכולי. להשתחוות עתה הלא השכינה בכ"מ כי מלא הארץ כבודו ואכל עשרה שכנתא שרי' בשלמא לעלות ולראות לחיי אבל להשתחוות מפני מה אין אנו יכולי אך התירוץ הוא שיש ב' בחי' השתחווה בחי' השתחווה בגוף ובחי' השתחווה בנפש פי השתחווה בגוף הוא ביטול חיצוני ביטול הגוף בלבד כמשל במלך ב"ו כשרואהו עבדו נופל לארץ ומשתחוה לפניו בבחי' ביטול ממש שאף עפ"י שהוא בטל באמת אעפ"י הביטול הוא בגוף בלבד ואין נוגע לעצמו נפשו כי יכול להרהר בשעת השתחווה תאות זרות מה שלבו חפץ ואין הרצון שלו נכנע וכפוף לפניו וכן תיכף לאח"כ חלף עבר הביטול וחזר לקדמותו לכל עסקיו כו' לכן השתחווה זו אנו יכולים אף עתה לכרוע במודים ולבטל א"ע בבחי' ביטול חיצוני של הגוף לכוף כאגמון ראשו כו' בהכרח וכפיי לכל מילי דשמי' שהוא הכל מצד ההכרח ואעפ"י יכול להתאוות רצונות אחר"י של עה"ז כו' אבל בחי' השתחווה בנפש הוא בחי' הביטול האמיתי של הרצון שבנפש שמתבטל מפני רצון העליון ב"ה שאין לו רצון אחר בלתי לה' לבדו כמארז"ל בטל רצונך מפני רצונו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ וגו' והוא כביטול הנר בפני האבוקה שהנר מסתלק האש ממנה

ליכלל באבוקה הגדולה כך עדי"מ הביטול של הנשמה למקורה עצמותו ית' שכלתה נפשו בהסתלקות אליו ית' וממילא בטל מכל וכל שאין לו חפץ אחר בלתי אליו הוא נושא את נפשו כנ"ל וזה ההשתחווה אין אנו יכולי מפני שאין לנו בהמ"ק שזה החיוב של עולי רגלי בזמן שבהמ"ק קיים דכתי' שלש פעמיו בשנה יראה כל זכורך את פני הווי וגו' פי' שבבהמ"ק . . . הי גילוי כללות השכינה ב"ה שניקי בחי' כנסי"י מקור כנסי"י שלמטה ולכך הי' נתגלה בהם בחי' מציאו הביטול האמיתי להתכלל נר ה' נשמת אדם הפרטי בפני האבוקה הכללי שהיא מקור כל נשמות פרטי של ישראל כנ"ל.

הערה 43: ראה זח"ג עג, א: ת"ח זכאין אינון ישראל דחולקא עלאה קדישא דא נטע בהו קב"ה דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם. לכם ולא לעמין כנ"ס. ובגין דאיהי גניא עלאה יקירא שמהי ממש אורייתא כלא סתים וגליא ברוא דשמהי. ועי"ד ישראל בתרין דרגין אינון סתים וגליא דתנינן ג' דרגין אינון מתקשרין דא בדא קב"ה אורייתא וישראל. וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא. אורייתא הכי נמי סתים וגליא. ישראל הכי נמי דרגא על דרגא. הה"ד מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. תרי דרגין אינון יעקב וישראל חד גליא וחד סתים.

הערה 45: ראה אלשיך עה"פ: עוד יתכן דרך שני בביאור הכתובים. והוא בשוב לב אל אומרו ושכנתי בתוכם ולא אמר בתוכו. והוא כי הנה שמעתי לומדים מכאן כי עיקר השראת שכינה באדם הוא ולא בבית מאומרו בתוכם. אך לא המשיכו הכתובים על ענין זה. ואני אבא אחריהם ומלאתי את דבריהם והוא כי עדיין צריך לשום לב כי הלא במשכן עצמו היתה שכינה כמאמרו ית'. ונועדתי לך שם כו'. ואומר וכבוד ה' מלא את המשכן ולא יכול משה לבא וכו' וכן אומרו וכן תעשו לפי דרך זה הוא מיותר:

אמנם יהיה עי"ד מז"ל (סנהדרין דף י"א)

כנישתא כו", "מקדש מעט" כמודגש בהתחלת המאמר "בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה שבכל מקום שגלו שכינה עמיהן", ולא עוד אלא שהתגלות השכינה

(46) וילך לא, יא.

שבימי הלל הזקן יצאת ב"ק ואמרה יש ביניכם מי שראוי שתשרה עליו שכינה כמשה רבינו שאין הדור ראוי לכך כי מה ענין אומרים כמשה רבינו והיה די יאמר שתשרה עליו שכינה. אך הוא כי מאז היתה שכינה למטה טרם יחטא אדם ובהעוונות עלתה לרקיע ראשון. ובדור אנוש לשני. וכן על הסדר הזה עד השביעי ובא אברהם והוריה לששי. יצחק לחמישי. יעקב לרביעי. לוי לשלישי. קהת לשני. עמרם לראשון. משה לארץ. כן היה ראוי הלל להשרות שכינה בארץ בהשתלשלותו. וזה שתשרה עליו שכינה כמשה רבינו. באופן שעל ידו תתפשט ותמשך לארץ כמרעיה. ולא עליו לבדו אלא שאין הדור ראוי לכך כי עונותם מבדילים בין הארץ ובין השמים. ואין מבא להשראת שכינה בארץ למענם. והוא מאמר הכתוב היכל ה' היכל ה' המה לומר אל יעלה על רוחכם כי היכל ה' הוא ואיך יניחהו הוא ית'. כי הלא היכל ה' המה וכאשר המה ראויים להשרות שכינה בנשמותם ישתלשל ויתפשט השפע אל היכל ה' כי למענם להיות אתם משכן את שמו ית' במקום ההוא. כי נפשותם הם המשכן האמתי ומהם יתפשט אל המקום המיוחד ההוא. וזה מאמר שלמה באומרו (מלכים א' ח') יהי ה' אלקינו עמנו שתשרה שכינה בעצמנו כאשר היה עם אבותינו. אברהם יצחק וישראל עבדיו כי האבות הן הם המרכבה. ועיי"כ אל יעזבונו ואל יטשנו. משא"כ בהעותנו שיעזוב היכלו ויסתלק כי אין חפץ ה' לשכון בארץ כ"א ע"י השראתו בנפשות ישראל שמהם עושה עיקר ובהנשאת מהיותם מרכבה אל השכינה ינשאו משכנות לאביר יעקב לעומתם כי מהם ימשך. ובהעדרם מהיות ראויים לכך עזוב יעזוב את המשכן או מקדש אשר בחר לשכן את שמו שם. וזה אחר שבכונת הפסוק ויטוש משכן שילה אהל שכן באדם כמפורש אצלנו לעיל שהוא ויטוש משכן שילה. ואל תתמה איך נטש את משכן קדשו. כי הלא לא עשה הוא ית' עיקר רק מהאנשים כי אהל שכן באדם. אך לא בעצים ובאבנים ועיי"כ בהעוונות

בבית המקדש היא מפני שבו מתאספים כל בני, כמ"ש⁴⁶, "בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר", ועד"ו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, שבהם

נטש משכן שילה כי לא ממנו עשה עיקר כמדובר. ועל זה אחשבה היתה ברכת טוב אשר בירך משה את בני ישראל כמ"ל על וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' ויברך אותם משה יהי רצון שתשרה שכינה במעשה דיכם והיה נועם כו'. כי מה ענין פסוק ויהי נועם אצל הברכה: **ולבא** אל הענין נשים לב אל כפל ענין ומלות שונות באומרו ומעשה ידיו כוננה כו' ומעשה ידיו כו'. אך אמר יהי רצון שתשרה שכינה במעשה דיכם ולא שיעשה עיקר מהמשכן כ"א שיהיה נועם ה' הוא השראת שכינתו עלינו בנפשותינו:

עוד שנית והוא מה שכתבנו למעלה כי כשהוקם המשכן של מטה משכן של מעלה הוקם עמו בכל חלקי פרטי. דוגמת התחנות. וזהו ומעשה ידיו אשר פה כוננה עליו בעליון אשר הוא עלינו ואז על ידי שני הדברים האלה ומעשה ידיו פה למטה. כוננהו מקדושה שהקינינו בעליון. על ידי נפשנו כי הכל תלוי ונמשך מהשראת שכינה על האדם. שבאמצעותו יתכונן העליון והתחתון בהשראת שכינה כאמור. ועיי"כ הדברים האלה תהיה כוונת הכתוב ועשו לי מקדש כו'. כי אחת דבר אלקים שתים זו שמענו. אחת ועשו לי מקדש שנית שיעשו באופן יתקיים המקדש. במה שיכשירו מעשיהם. להיות עצמם היכל ה' ותהיה שכינתו ית' שוכנת בתוכם ובקרבם שיהיו היכל ה' המה. שיהי נועם ה' עליהם בעצם. והו ושכנתי בתוכם כי אין הוא ית' עושה עיקר מהעצים ואבנים כ"א מהאנשים צדיקים אשר נפשותיהם משכנות לאביר יעקב.

שלי"ה סט, א: צריך הלב להיות תמיד קודש קדשים ישירי בו השכינה כמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם לא אמר בתוכו אלא בתוכם דהיינו בקדש קדשים שהוא הלב. ומחויב לראות תמיד שיהיה הקודש קדשים נשאר בקדושתו שיהיה מדור לשכינה לקיים מ"ש ושכנתי בתוכם.

לשמוח עליה כמוצאי שלל רב, על מה ולמה?

אנשים אלו מזכירים לנו את בני עדתו של ר' לייב שיינין, מחסידי הרבי רש"ב, שהיה

רב בקהילה עניה וחי בדוחק רב. פעם אספו אנשי העיירה ביניהם סכום כסף והביאוהו לרב עבור צרכי ביתו, והוא נטל את הכסף ונסע עמו אל הרבי. כששב, קבלו אנשי העיירה בפניו על מה שעשה בכסף, והוא השיב להם: מה היא נסיעה לרבי אינכם יכולים להבין, אז אין לי מה לענות לכם...

כמוהם גם, למשל, מתנגד - שאין לו ולא היתה לו השגה ברום המעלה של נסיעה לרבי, לא הבין גם לפני ג' תמוז מדוע נסענו ל-770, ואף צחק ולעג על כך. אך מי התחשב בזה?

משל ידוע משווה את ההשגות של המתנגד עם השגותיה של פרה שהיתה מקבלת בכל מוצאי שבת מעדן מיוחד במינו: המים שרחצו בהם את הסירים מתבשילי השבת, שהיו מלאים שומן והיה חבל לשפוך אותם. פעם שכחה בעלת הבית ושפכה

את המים הללו, והפרה אשר נכזבה תוחלתה לקבל את מעדן המלכות שלה העלתה בדעתה שכנראה בעלת הבית מקנאה בה על המשקה שהיא זוכה בו כל שבוע ועל כן החליטה לשתות אותו בעצמה.

הנמשל מובן - אי אפשר להסביר לפרה שמה שאצלה זה מעדן, אצל בני אדם הוא מעורר גועל. מתנגד, החושב שהמעדן שלו (החג של "אכלו משמנים, שתו ממתקים") הוא הכי נעלה, לא קולט ואינו מבין את העונג הנעלה שבשהות במחיצת הרבי, עם כל הויתורים על נוחיות המענגת והמשמחת את הגוף. על כן לא חשב ר' לייב שיש מקום להתווכח ולהסביר לבני קהילתו את אשר לא יוכלו לקלוט.

II בחורי ישיבה או פרופסורים

אך כיום - מחשבות 'מתנגדיות' שכאלו נשמעות לא רק אצל מי שלא זכה לטעום מאילנא דחיי. כפי ששמעתי שאחד מהראשי הישיבה בישיבותינו בארצות הברית התפאר בפני אחד מזקני החסידים שהוא המשיך את סדרי הישיבה אצלו בראש השנה כדי שלא יהיה צורך שהבחורים יסעו ל-770. אמר לו אותו חסיד: תראה, הגיעו לכאן (ל-770) אלף בחורים ושילמו כל אחד אלף דולר על מנת להיות פה בראש השנה. אז אשאר לך להחליט מי בדיוק הנורמלי - האלף הללו או הכמה עשרות בחורים שלך!

משמעות דבריו של אותו ראש ישיבה היא שגם היום יש כאלו 'פרופסורים', אשר בדומה לפרופסור פישל שניאורסאהן אומרים ש"בית רבינו שבבבל" היא פאנטזיה

עד כדי כך מגיעה ה"תמונה" (במרכאות כפולות) שהצעירים נלחמים מי יזכה לילך למקום יותר לתהלוכות בשמחת תורה

כל אחד מסיבות שלו. אך כולם ידעו שליובאוויטש, רבי נטו, מקום המקדש ששם ומשם מושתת כל העולם, בחינת היחידה שבעולם - היה והווה 770. אף אחד מחסידי חב"ד לא היה לו שום ספק וספק ספיקא שבעולם על זה. בפרט לאחר שזכינו בשיחה הנ"ל של בית רבינו שבבבל, הרי איך אפשר לחשוב אחרת? (שוב, בלי לפגוע בחשיבותו של כל מקום קדוש שהוא, כמו שלא התכוונו לפגוע באף מקום קדוש לפני ג' תמוז).

ומי שלא מספיקה לו השיחה והוא מחפש הוכחות ממשיות, הרי מעשה רב - (בעצם רבים) יוכיח. שהרי משנה לשנה הולך וגדל במספרים משמעותיים מספרם של הנוהרים ל-770 עד כדי אלפים רבים. הם בני כל הגילאים - אנשים ונשים, בחורים וגם בנות, ילדים וטף. הם בני כל המגזרים - חסידים ואנשי מעשה, כל סוגי המקורבים מכל קצווי תבל, אנשים שלא ראו את הרבי מה"מ מעולם ואפילו אנשים שלא שמעו ממנו עד עתה. יש מהם המחפשים תענוגות בני אדם ויש המחפשים את הרבי בכל רגע בחיים, כולם באים ל-770.

הם באים לא רק ליום ולא רק ליומיים: לתשרי שלם - חמשה שבועות עם כל החגים היפים והנעלים החלים בהם. ימים של חג אשר בהם, בנוהג שבעולם, מקובל שכל אחד רוצה לבלות בטוב ובנעימים עם משפחתו, להתרווח על כורסתו, לישון על מיטתו ולאכול "בשר ודגים וכל מיני מטעמים". ימים שבהם נוהג כל יהודי להתפלל בבית הכנסת שיש לו בו מקום קבוע עבורו ועבור בני ביתו, בסידור מאיר עיניים ועוד ועוד אביזרי נוחות.

כאן, ב-770 מוותרים על כל זה. המרבה - במשך כל ה'תשרי', והממעט - המגיע לפחות לשבוע, אין להם לא מינייה ולא מקצתיה מכל הנ"ל. להפך - מנת חלקם כוללת טלטולים, דחיפות, היפך המנוחה, והסתפקות בטעימה כלשהי להחיות את הנפש.

II אין להתחשב במלעיגים

יש המנסים לומר שבשנים כתיקונן כל זה היה כדאי בשביל לקבל לפחות חיוך מאד"ש, אמירת לחיים, לעקאח, דולר וכדו'. היה כדאי לשאת את הקשיים כי חזרו שמחים וטובי לב, מלאים תקוות שחיוכו האבהי של אד"ש או המטבע מאד"ש יביאו השפעות גדולות בגשמיות וברוחניות. כל שכן מי שזכה לשמוע ולהבין מאמר או שיחה - הרי לא היה מאושר ממנו.

כיום יש לבעל דין מקום לחלוק - מלשון חלוקה והפרדה בין המצב הקודם לנוכחי ולומר: כשאף לחיוך, לדולר, ללעקאח, לכוס של ברכה ואף לא למאמר או לשיחה חדשה אין אנו זוכים (נכון לרגע זה), אם כן מה המקום לנסיעה כזו בתנאים כאלו כיום? ועוד

מתאספים עשרה מישראל, ש"אכל⁴⁷ בי עשרה שכינתא שריא"⁴⁸.

וזהו גם א' הטעמים שבתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל נקראים "מקדש מעט" - כי, בביהמ"ק שבו היו מתאספים כל בניו, היתה גילוי כללות השכינה, שנקראת כנסת ישראל, מקור כנס"י שלמטה, משא"כ בבתי כנסיות ובתי מדרשות בארצות אשר באו שם בכל מדינה ומדינה עיר ועיר, שבהם מתאספים עשרה מישראל, שורה ומתגלה עליהם רק חלק כביכול מהשכינה.

ועפ"ז יש לבאר העילוי ד, בית רבינו שבבבל" - שלהיותו מקומו הקבוע (בית) של נשיא הדור, "הנשיא הוא הכל", שכולל כל

47 סנהדרין לט, א.

48 וראה תניא אגה"ק סכ"ג: "שמעתי מרבתי כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד אף שאינם מדברים בדברי תורה תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא שריא עלייהו עד שהי' מתבטל ממציותו לגמרי".

49 נוסף לכך שגם בפשטות מתקצצים ובאים

הדור, יש בו השראת (וגילוי) כללות השכינה (לא רק חלק ששורה ומתגלה) על עשרה מישראל⁴⁹, מעין ודוגמת השראת וגילוי השכינה בבית המקדש, "שנסע מקדש וישב שם"⁵⁰, וממנו נמשך השראת וגילוי השכינה בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות בארצות אשר באו שם, כמו בית המקדש שממנו אורה יוצאה לכל העולם⁵¹.

ויש לומר, שביתו של נשיא הדור, שכולל כל הדור, הוא ע"ד ודוגמת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו", כדרשת חז"ל⁵² בנוגע לביהמ"ק.

ועוד ועיקר - מעלת "בית רבינו שבבל" בנוגע להגאולה:

ל"בית רבינו שבבבל" רבים מישראל, שלא בערך לגבי שאר בתי כנסיות ובתי מדרשות. - ולהעיר מר"ה כד, ב: "כיון דנשיא הוא שכיחי רבים גביי".

50 ולהעיר מר"ה כד, ב: "בי כנישתא דשף ויתבי בנהרדעא . . . הוו עיילי רב רבינו שבבבל . . . ומצלו התם".

51 ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה. ועוד.

52 ברכות ל, א.

יוצאה לעולם . . . דביר . . . שמשם דיברות יוצאין לעולם.

הערה 52: ברכות ל, א: היה עומד בח"ל יכוין את לבו כנגד ארץ ישראל . . . היה עומד בארץ ישראל יכוין את לבו כנגד ירושלים . . . היה עומד בירושלים יכוין את לבו כנגד בית המקדש . . . היה עומד בבית המקדש יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים . . . היה עומד בבית קדשי הקדשים יכוין את לבו כנגד בית הכפורת היה עומד אחורי בית הכפורת יראה עצמו כאילו לפני הכפורת נמצא עומד במזרח מחזיר פניו למערב במערב מחזיר פניו למזרח בדרום מחזיר פניו לצפון בצפון מחזיר פניו לדרום נמצאו כל ישראל מכוונין את לבם למקום אחד . . . מאי קראה כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות תל שכל פיות פונים בו.

הערה 48: וראה תניא אגה"ק

סכ"ג: ההשראה היא הארה עצומה מאור ה' המאיר בה בלי גבול ותכלית ואינו יכול להתלבש בנפש גבולית כ"א מקיף עליה מלמעלה מראשה ועד רגלה כמו שאמרו חז"ל אכל בי עשרה שכינתא שריא כלומר עליהם מלמעלה . . . ועי"ז ארז"ל שכן מצוה בהאי עלמא ליכא כי אי אפשר לעולם להשיגו כי אם בהתפשטות הנפש מהגוף ואף גם זאת על דרך החסד כמ"ש ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו וכמו שארז"ל שהקב"ה נותן כח בצדיקים כו'. משא"כ במלאכים כמו ששמעתי מרבתי וכו'.

הערה 51: ירושלמי ברכות פ"ד

ה"ה: הר המוריה ר' חייא רובא ור' ינאי חד אמר שמשם הוריה יוצאה לעולם. ארון . . . שמשם אורה

"רבינו", נשיא הדור, הוא גם המשיח (גואלן של ישראל) שבדור⁵³, כמו משה רבינו (הנשיא

הראשון), "גואל ראשון הוא גואל אחרון"⁵⁴,

(53) להעיר, שבכא"א מישראל יש ניצוץ משיח [ועפ"י יש לתווך דרשות חז"ל על הפסוק (בלק כד, יז) "דרך כוכב מיעקב", שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה), וקאי על כא"א מישראל (ירושלמי מע"ש ספ"ד) - ששניהם אמת בפועל, כיון שבכא"א מישראל יש ניצוץ משיח (ראה מאור עינים ס"פ פינחס), בחי' היחידה, ניצוץ מבחי' היחידה

הכללית שהיא נשמת משיח (רמ"ז לוח"ב מ, ב. ועוד). וכיון ש"הנשיא הוא הכל", שכולל כל הניצוצות דמשיח שבכא"א מישראל, בחי' היחידה הפרטית, נמצא, שנשמתו היא בחי' היחידה הכללית, נשמתו של משיח, ולכן הוא המשיח שבדור. (54) ראה לקו"ש ח"א ע' 8 ואילך. וש"נ.

הערה 53: (ירושלמי תענית פ"ד

ה"ה): תני ר' שמעון בן יוחי עקיבה ר' היה דרש דרך כוכב מיעקב דרך כוזבא מיעקב. ר' עקיבה כד הוה חמי בר כוזבא הוה אמר דין הוא מלכא משיחא.

(ירושלמי מע"ש ספ"ד): חד בר נש אתא

לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי א"ל חמית בחלמא בלע חד כוכב. א"ל תיפח רוחיה דההוא גברא יהודאי קטל דתכתיב דרך כוכב מיעקב. (ולפיכך נמשלו ישראל לכוכבים. פני משה).

מאור עינים ס"פ פינחס: כמאמר

הבעשיט נבגימ צריך כל אי מישראל לתקן ולהכיין חלק קומת משיח השייך לנשמתו כנודע שאדם הוא ר"ת אדם דוד משיח שקומתו של אדם הראשון מסוף העולם ועד סופו היה שהיו כלולין בקומת אדם הראשון של הנשמות של ישראל ואח"כ ע"י החטא נתמעטה קומתו וכמו כן יהיה משיח קומה שלימה מכל נשמות ישראל כלולה מס' ריבוא. . ע"כ צריך כל אחד מישראל להכיין חלק בחי' משיח השייך לחלק נשמתו.

(רמ"ז לוח"ג רס, ב): מאן הוא סיומא

נלע"ד ששואל הרי עד עתה לא הגיע אדם בעולם אלא למדרגת י' שהוא בחי' חיה ומוכרח שיהיה מי שיזכה לשל יחידה שה"ס קוצו של יו"ד. כי לא תוהו בראה חלילה. וקורא סיומא ליחידה מפני שעיקרה מפנימיות עתיק שבתוך זעיר. וידוע שבחי' עתיק הוא סוף עולם א"ס. ואמר שהוא המשיח שכתובים בו ה' מעלות ישכיל ירום ונשא וגבה מאד.

הערה 54: ראה לקו"ש ח"א ע' 8

ואילך: ע"פ "שלח נא ביד תשלח" אי במדרש: "אמר (משה) לפניו רבשי"ע שלח נא ביד תשלח - ביד משיח שהוא עתיד לגלות" . . מדברי המדרש

מובן שישנה שייכות מיוחדת בין משה ומשיח, אשר משום זה ביקש משה שהשליחות (בגאולתן של בני"י ממצרים) שהוטלה עליו תימסר "ביד משיח" . . והנה תוכנה של שייכות זו שבין משה ומשיח (שמפני זה בא הצד-השוה **שבתפקידיהם**: לגאול את בני ישראל מגלותם) מובן ע"פ מארו"ל "משה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון". והנה אין הפירוש שמה גופו ובעצמו יהי "הגואל האחרון", שהרי משה הוא משבט לוי, ומשיח "יעמוד . . מבית דוד" - משבט יהודה; אלא הפירוש, שמה שהוא "גואל ראשון" הוא הוא שבכוחו ועל ידו יבא משיח הגואל האחרון.

והביאור: התורה היא ראשית (ועיקר) מעלתו של מלך המשיח - "הגוה בתורה"; והיינו שכחו זה להיות גואלן של ישראל הוא ע"י התורה, שהיא "תורת משה" . . הכח על ביאתו של משיח הוא ענינו של משה.

והנה ידועה שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר ש"יבא (שילה) בגי' "אחד" ו"משה" בצירוף "אחד" בגי' "משיח".

והיינו שביאתו של משיח בפועל ("יבא") יהי ע"י העבודה באופן של "אחד". והכח לבצע עבודה זו ניתן לנו ממה, ולכן "משה" (נתינת הכח על עבודה זו) בצירוף "אחד" (העבודה עצמה) בגי' "משיח".

. . כי ענינו של משה (מ"ת) הוא נתינת כח על העבודה בבירור וזיכוד העולם באופן של "אחד", ועבודה זו בכחו של משה תביא את הגאולה העתידה שהוא ענינו של משיח.

עפ"י מבוארת השייכות הפנימית בין משה ומשיח, כי הגאולה העתידה באה בפועל ע"י משיח, אבל זהו בכחו של משה, שממנו וע"י ניתנה היכולת לקרב ולהביא גילוי משיח.

ש-770 היא ליובאוויטש.

על כגון דא מספרים אודות הפרופסור פישל שניאורסאהן שהיה בעל כשרון ובעל מוחין אך לא כל כך שומר תורה ומצוות. (הוא היה ידיד קרוב של זקני החסידים בדור הקודם). פעם ישב אחד מזקני החסידים ולמד עמו בשער היחוד והאמונה. הוא בכשרונו הבין זאת טוב מאוד ואף היה מסוגל להסביר את הנלמד בטוב טעם. למרות זאת, כששאל אותו החסיד לאחר שסיימו את הלימוד מה הוא אומר על

הנקודה המתבארת בשער היחוד והאמונה ש"אין עוד" וכו', אמר שזו פאנטזיה יפה. החסיד, אשר התאמץ מאד ללמדו באר היטב מהי האמונה האמיתית, לא טרח להשיבו כאיוולתו. במקום זה הוא קם וסטר לו...

אם כן, ליצינים היו תמיד, המסוגלים לשתות מים חיים ולאמר שזו 'פטה מורגנה' - חזיון שווא, חלילה. לכן אין מה להתפעל ולהתרגש מכת הליצינים, אלא להפך. כשרואים מי עומד מאחורי הדיבורים של החלשת האמונה - זה מחזק יותר ויותר.

השבח וההודיה להשי"ת על שהרבי מה"מ זיכנו בשיחה הנ"ל - בית רבינו שבבבל (שיחה שהרבי עצמו גילה כלפיה חיבה מיוחדת, בעצם העובדה שלאחר הוצאתה לאור הכניס

אותה בין דפי סידורו, ומאז לא הוציאה משם!). כי לו יצוייר שהרבי לא היה מגלה לנו שיחה זו, הרי באמת היה מקום להפרד וללכת איש איש אל המקום שממנו הוא שואב את ההשכלה החסידית. כי לפי סברת הנקודה החב"דית הרי כולם יונקים מאותו שורש, אם כן למה צריך לקבוע מקום מיוחד אחרי ג' תמוז? העיקר זה הפצת המעיינות ולימוד החסידות שהתגלתה על ידי כל אחד ואחד מהרביים בדרכו שלו.

כמו כן, אלמלא ידענו שהשכינה שורה בבית רבינו שבבבל אשר ב-770, היינו נוסעים לכל אחד מהציונים הקדושים כי כולם צדיקים וכולם קדושים, וכל אחד מהם יש בכוחו לפעול גדולות ונצורות בעבודת ה' ולפעול ניסים ונפלאות בכל המצטרך בבני חיי ומזונא רויחא. במיוחד כיום, כשכבר אין קושי ויש כמעט 'כרטיס חופשי חודשי' לביקור בכל המקומות שהיו ערש החסידות ומהם נפוצה לכל העולם.

II אלפי הוכחות חיות

אך הרבי מה"מ רוצה שנשאר מקושרים אל ה'נקודה של ליובאוויטש' וזה אפשרי רק במקום אחד והוא 770. כמו שהיה פשוט ומובן כל זה לפני ג' תמוז ויש צורך להדגיש שזה היה פשוט וברור אצל כולם בלי יוצא מן הכלל אף שנסעו לכל הציונים ואהלי הק',

מי שלמד את קונטרס "בית רבינו שבבבל" אינו תמה על תופעה ייחודית זו. יחד עם זה הוא ממשיך להיות נפעם ומרוגש איך השיחה שהודפסה מחוללת נפלאות

חב"ד, וכך אומנם מקפידים אנ"ש לעשות עד היום, גם אם זה כרוך בקשיים רבים.

II ה'נקודה' - אך ורק ב-770

'נקודות חב"דיות' יש בכל מיני מקומות בכל העולם. הרבי מה"מ אמר בהתוועדות שישנם ציונים של הרביים בכל מיני מקומות בעולם (רוסיה, אוקראינה, ארצות הברית) על מנת לקשר גם יהודים שנמצאים שם עם הקב"ה, אך על אף כל זה ועם כל זה ודוקא בגלל זה, הרי מדגיש אד"ש במפורש ש'ליובאוויטש' זה 770.

אי אפשר להחליט ברוב קולות ודעות ש-770 יהיה במקום אחר, כי רק הרבי בעצמו יכול לקבוע זאת, והוא אומנם קבע בשיחה מוגהת שמפרטת בבירור כשמש בצהריים ובצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שב-770 קיימת ה'נקודה': היא "בית רבינו שבבבל".

ואכן, במשך כל השנים לא ראינו שהרבי יורה או הציע להקים בית כנסת או מוסדות תורה בסמיכות לאהל הק' של כ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע.

אלא מה, מי שמחזיק את עצמו למבין (וסבור שהוא חב"ד) וחושב שהשכל שניתן לו הוא בשביל לקבוע ולהחליט על דעתו הבלעדית שדברי הרבי זה לא סוף פסוק (ח"ו), וניתן לחפש נקודות אור אחרות, הרי זה כמו מי שמקרב את התורה לבריות ולא את הבריות לתורה. אדם כזה מרשה לעצמו - חלילה - להגמיש את דרישות ההלכה ואולי אף לדלג פה ושם על סעיף או שניים, כדי להקל על המתקרבים לתורה. הוא חושב שהוא מייצג את הצד המואר - הנאור שבתורה, אך בעצם כל כולו חושך כפול ומכופל, ואין להאריך בדבר הפשוט ומובן לכל: אנו אין לנו אלא דברי בן עמרם, והתורה והוראותיה אינם מסורים לשיקול דעתנו.

לכן שיהיה ברור - מי שמחפש את הנקודה החב"דית יכול לנסוע להאדיטש ולניעזין, לליובאוויטש, לרוסטוב למנטפיורי ואף לרשב"י, וגם לילך אצל האבות בחברון ועוד ועוד. בכל המקומות הללו יתכן שיתפלל באריכות, ילמד דא"ח, יאמר לחיים, יקרא ק"ש שעל המטה כראוי וכו'. אך ה'נקודה הליובאוויטשית' עדיין תשאר ניצבת איתנה במקום שהרבי קבע, ומזמין גם אותו לבוא לשם.

II זו לא פנטזיה

גם הצחוק והלעג של ליצי הדור - הצוחקים מכל הקדוש לישראל - על הקביעה הזאת ועל כל אנ"ש המחזיקים כך בפועל ממש, אינם משנים את המציאות המוצקה

כידוע⁵⁵ שבכל דור ישנו „א' הראוי מצדקתו להיות גואל, ולכשיגיע הזמן יגלה אליו

(55) ראה שו"ת חתם סופר הו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שדי חמד פאת השדה מערכת האל"ף

כלל ע'. ועוד.
(56) סנהדרין צח, ב ובפרש"י.

כי כולם ידעו אותי וכו'.

הערה 55: ראה שו"ת חתם סופר חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח): והנה בהא דביאת בן דוד צריך אני להוציע הוצעה א' והוא כמו שהי מרע"ה שהי הגואל הראשון נדקין שמנים שנה ולא ידע ולא הרגיש בעצמו שהוא יהי גואל ישראל ואפי' כשאמר לו הקב"ה לך כי אשלחך אל פרעה מ"מ סירב ולא רצה לקבל על עצמו כן יהי אי"ה הגואל האחרון ומיום שחבר בהמ"ק מיד נולד א' הראוי בצדקתו להיות גואל ולכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו ואז יערה עליו רוחו של משיח הטמון וגנוז למעלה עד בוא וכאשר מצינו בשאלו אחר שנמשח באה עליו רוח ממשלה ורוח הקודש אשר מלפנים לא הרגיש בעצמו כן הי' בגואל הראשון וכן יהי בגואל האחרון.

וראה שדי חמד פאת השדה מערכת האל"ף כלל ע': ולפי שאמרו בגמרא דסנהדרין ל"ח ע"א שיש אופן א' שיהי צדיק ונושע עני ורוכב על החמור וגם אמרו שם היום אם בקולי תשמעו ובאופן הנ"ל ראוי להיות רק א' מצדיקי הדור. . וצריך להיות בכל דור הא' הראוי אם יזכו הוא יהי השליח ע"י אליו ואם לא יזכו יהי כשאר הצדיקים בלא הפרש ובמת ר"ל אחד צ"ל אחר בדור במקומו שיהי ראוי ע"ד דאמרו בקידושין ע"ב וזרח השמש ובא השמש כו' יעו"ש ובדרך הזה הי' משוער אצלם בכל דור מי הוא ולכן אחר החורבן בית שני הי' מנחם עובדא הנ"ל ואחר אחרית ימינו הי' רבינו הקדוש ולכן בדורו אמרו וידעו שהוא המוכן ואחרי מות רבי הי' מי שדיבר עם ריב"ל בסנהדרין ואחריו בימי רב נחמן הי' ר"י וכן הוא בכל דור ודור צ"ל אחד מוכשר שמא יזכו (ועפ"י) כתבו ג"כ תלמידי האר"י ז"ל שבימיו הי' האר"י ז"ל וכ"ז הוא פשוט.

הערה 56: סנהדרין צח, ב ובפרש"י: אם משיח מאותן שחיים עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש דסובל תחלואים וחסידי גמור הוה. . והאי כנון לאו דווקא.

נסמן בלקו"ש חו"מ הערה 3: ראה שמו"ר פ"ב, ד: ואמר רבי לוי אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה סמן זה לך במדבר אתה מניחן ומן המדבר אתה עתיד להחזירן לעתיד לבוא שנאמר (הושע ב, טז) [בגאולתה העתידה של כנסת ישראל. רז"ו]. לכן הנה אנכי מפתיה והלכתיה המדבר [ומשם משה גואלם. רז"ו].

חו"מ רנ"ג, א: דאתא משה ובעא רחמי דעתידין הווי ישראל דלא יפקון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה מסטרא דגבורא דהווי דינין ואתחזר עלמא לתוהו ובגין דבעא משה רחמין עלייהו. . ובגין דא פורקנא ביה תליא הה"ד (בראשית מט) לא יסור שבט מיהודה עד כי יבא שילה דאיהו משה בחשבנא. . דמשה איהו מה שמו וביה תהא נחמתך ובגין דא כפל קב"ה שמה משה משה חד על פורקנא קדמאה וחד על בתרייתא ובג"ד (שמות יד) אז ישיר משה אז שר לא נאמר אלא אז ישיר.

שער הפסוקים פ' ויחי: שילה בגי' משה והוא ג"כ משיח בן דוד. . ונמצא כי הרועה הראשון שהוא משה הוא עצמו הרועה האחרון כמו שרמזו רז"ל במדרש וז"ס כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מ"כה ז') ולכן שילה שהוא המשיח ומשה עולים בחשבון א' כי הוא הוא עצמו.

תו"א ר"ב משפטים: והנה משה רבע"ה כחו גדול שממשיך ומשפיע בחי' דעת בכנס"י אף גם בנשמות שנקראו זרע בהמה שיהיה בהם בחינת דעת והרגשה באלקות להיות וידעת היום כו' דע את אלקי אביך כו'. . כי משה רבע"ה נקי רעיא מהימנא אחד המיוחד משבעה רועים שרועה ומפרנס הנשי"י בהשפענו אליהם מוח הדעת שזהו פירוש רעיא מהימנא שמפרנס את האמונה. ולכן הוא גואל ראשון וגואל אחרון פי גואל ראשון שהוא המשפיע להם בחי' הדעת שבתחלת הדבור שלו אמר להם וידעתם כי אני הו"י כי מקודם כתיב ויאמן העם. והוא יהיה ג"כ גואל אחרון להיות בחינת ומלאה הארץ דעה כו'.

יהודה הנשיא: "אמר רב⁵⁷ אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש", "אם משיח מאותן שחיין עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש", הנשיא שבדור⁵⁸.

ומזה מובן שעיקר ענינו של "בית רבינו שבבבל", הוא, הגאולה מבבל, ע"י הנתנית" כח לכללות עבודתם של ישראל לעשות מבבל (חוץ לארץ) ארץ ישראל, פתגם

57 רבינו שבבבל, שהוא כמו רבינו הקדוש בארץ ישראל (כנ"ל הערה 40). - ועפ"ז י"ל שבדברי רב "היינו רבינו הקדוש" פסק גם בנוגע לעצמו* שהיינו רבינו שבבבל".

58 ראה שר"ח שם: "בדרך הזה ה' משוער אצלם

* ע"ד הפירוש בלשון המשנה (אבות רפ"ג) "דין וחשבון" (דין ואח"כ חשבון) - ע"פ דברי המשנה (שם מט"ז) ש"נפרעין ממנו מדעתו ושלא מדעתו", שלא אחרי האדם שפוסק מדעתו דינו של חבריו, פוסק דין לעצמו שלא מדעתו, כיון שנע"פ "דין" זה עושים "חשבון" בנוגע למצבו הוא (ראה לקו"ש ע"ז ע"י 283. וש"נ).

שוה"ג להערה 57: ראה לקו"ש ח"י ע' 283: יש לפרש לשון המשנה דע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון.

דלכאורה אינו מובן, שהרי בתחילה הוא החשבון ואח"כ הדין, ומתאים להחשבון יוצא הפסק דין, ומהו דין וחשבון? - אלא שאין נפרעין מן האדם מלמעלה כי אם לדעתו, אלא אם כן הוא עצמו פסק העונש המגיע על העבירה שעבר. אלא שהוא שלא מדעתו, כי שואלים אותו על אדם אחר שעבר כיוצא בו אותה עבירה, וכאשר הוא "דין" את פלוני לפי חומרת החטא, אזי עושים עמו אותו הייחשבון" אשר "דין" קודם על חבריו.

הערה 58: ראה שר"ח שם: ראה בפיענוח להערה 55.

הערה 59: ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהר"י"צ ח"א ע' תפה: ישראל יש אל ארץ היא רצון, וארץ ישראל הוא הרצון העצמי שיש בכל נשמה, והישיבה בארץ ישראל הוא, אשר בכל הישובים אשר בני ישראל נשלחו

הידוע⁵⁹ "עשה כאן (בחוץ לארץ) ארץ ישראל", שענין זה נעשה לכל לראש ע"י בנין בתי כנסיות ובתי מדרשות ("מקדש מעט") בארצות אשר באו שם⁶⁰, ומהם נמשכת הקדושה בכל ארץ העמים, ועי"ז ממחרים ומזרזים ופועלים קיום היעוד "עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"⁶¹, "שיהי' כל העולם כולו או

בכל דור מי הוא . . . רבינו הקדוש . . . בדורו אמרו וידעו שהוא המוכן . . . וכן הוא בכל דור ודור צ"ל אחד מוכשר שמא יזכו, ועפ"ז כתבו ג"כ תלמידי האר"י ז"ל שבימינו ה' האר"י ז"ל, ומסיים "וכ"ז הוא פשוט".

59 ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהר"י"צ ח"א ע' תפה.

60 כולל גם בתים פרטיים דבניי, אשר, ע"י עבודתם של ישראל בתורה תפלה וגמ"ח בבתיהם הפרטיים, נעשים הם בתי תורה תפלה וגמ"ח, ע"ד ובדוגמת "מקדש מעט".

61 ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ה. יל"ש ישע"י רמז תקג.

שמה עד עת בא הגאולה, ע"י הביורורים יגלו את הרצון העצמי שמתגלה במסיני, והכלי לזה תורה, דכל אחד יש לו [כח] ע"ז דישראל ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה כמספר קומת נשמת ישראל.

בשנת תרי"ז שאל אחד החסידים הגדולים את הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק הרב צמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע על דבר הנסיעה לא"י תיו ויגלה לבנו כי נכסוף במאד לשקוד שם בתורה ועבודה, ויענהו לאמר: רבי - הלל'ן פעלט ניט ארץ ישראל און דו ווילסט ארץ ישראל, מיא דארף מאכין דא ארץ ישראל, מאך דא ארץ-ישראל [=להלל לא חסרה ארץ ישראל ואתה רוצה ארץ ישראל?], צריכים לעשות כאן ארץ ישראל, עשה כאן ארץ ישראל. תרגום חופשי].

הערה 61: ספרי זברים בתחילתו: אמר לו מה אתה מקיים ודמשק מנחתו (מנין) [מכאן] שעתידיה ירושלים להיות מנגעת עד דמשק שנאמר ודמשק מנחתו ואין מנחתו אלא ירושלים שנא' זאת מנחתי עדי עד (תילים קלב) אמר לו

אומר, מדפיס ומפרסם שהגלות האחרונה שאליה גלתה ליובאוויטש היא 770, אז אי אפשר להתחכם ולהחליט על מקום חדש. זאת - בלי להפחית ח"ו מערכו ומעלתו של כל מקום של קודש, כמו הכותל המערבי, ציון הרשב"י וציוני הרביים, או ביתו של הרבי הרש"ב ברוסטוב.

אז קלטנו איך מאירה אצל אשה חסידית הנקודה הליובאוויטשית, הרווייה אמונה תמימה בדברי משה רבינו שבדור, ומתרחקת ת"ק פרסה מהתחכמויות שכליות קרירות...

כיום, לאחר ג' תמוז, אנו צריכים להישמר ולהיזהר כפל כפליים מהשכלות ופולפולים הגורמים לסטות, חלילה, מדרך המלך. עלינו לחפש את הנקודה הליובאוויטשית (ולא רק החב"דית), הכתובה שחור על גבי לבן בדברי אותה שיחה ידועה (בית רבינו שבבבל), ולא לסטות ממנה ימין או שמאל. כי לאור נסיון העבר אין זה הגיוני שנעשה שוב אותה טעות שעשו חסידי חב"ד גדולים ועצומים כחסידי אדמו"ר הזקן והצמח צדק, שחשבו שה'נקודה' היא חב"דית - (חכמה, בינה, דעת) ועל כן קרה מה שקרה - שנעלמו מן המפה, גם החב"דית. אז אין צורך להתווכח פעם נוספת על אותה נקודה, כי מבחן התוצאה מוכיח מה היא הדרך האמיתית.

דרך אגב, מה כוחה של ה'נקודה' המדוברת נוכחנו לראות בעודנו בחורים, כשלמדנו בישיבת "תורת אמת". כשר' אליעזר

ננס ע"ה עלה לארץ ישראל לאחר שישב עשרים שנה בבתי הכלא הסובייטיים, נכנסנו אליו כדי לשמוע ממנו על מסירות נפשו. אך הוא רצה גם - ובעיקר - לשמוע מאתנו מה התרחש אצל הרבי מה"מ בשנים שהוא היה מאחורי מסך הברזל.

בעת שסיפרו לו שאחרי הסתלקות אדמו"ר הרי"צ הייתה סברא אצל חסידים מסויימים להתקשר ל"חתנא דבי נשיאה" הרש"ג (ר' שמריהו גורארי ע"ה), הגיבה מיד זוגתו של ר' לייזער ע"ה ואמרה: איך אפשר היה להעלות על הדעת כזו סברא לא הגיונית, והרי שמו לא שניאורסאהן, והרבי מה"מ הרי שמו שניאורסאהן?! אז קלטנו איך מאירה אצל אשה חסידית הנקודה הליובאוויטשית, הרווייה אמונה תמימה בדברי משה רבינו שבדור, ומתרחקת ת"ק פרסה מהתחכמויות וחשובים שכליים.

באופן מעשי עניין זה התבטא - לדוגמא - במוסדות החינוך שבהם התחנכו בני החסידים. לפני עשרות שנים היו רבים מאנ"ש, ובפרט בארץ הקודש, אשר שלחו את בניהם ללמוד בכל מיני ישיבות או תלמודי תורה ליטאיים. הם סברו שמספיק עבור החינוך החסידי של הבן שיהיה לו שיעור קבוע בחסידות. חלק נכבד מהם לא המשיך בדרך חב"ד וליובאוויטש, למרות שאת ה'נקודה' החב"דית' היה להם - הם לא היו מקושרים לליובאוויטש. נוהג זה נמשך עד שהרבי מה"מ פירסם את דעתו כמה וכמה פעמים במכתבים ובהתוועדויות שמי שרוצה להתקשר אליו יעשה זאת על ידי לימוד במוסדות

אפילו כאשר אחד מעסקני חב"ד הציע לרבי לבנות מקווה בליובאוויטש - שלל זאת הרבי בתוקף. גם כאשר השליח בפולו, הרב נתן גורארי' הציע לרבי כמה תוכניות שונות לבניית מוסדות בליובאוויטש - שלל הרבי בתוקף את כל התוכניות, והורה לבנות מוזיאון בלבד. וכך הווה.

גם כאשר השליח בפולו, הרב נתן גורארי' הציע לרבי תוכניות לבניית מוסדות בעיירה ליובאוויטש - שלל הרבי בתוקף את כל התוכניות והורה לבנות מוזיאון בלבד

II קריעה - ולא רק של ממחטה

בעצם, תופעה דומה היתה גם לאחר הסתלקותו של אדמו"ר הזקן: גדולי ועצומי חסידיו של אדמו"ר הזקן חיפשו את ה'נקודה החב"דית' ומצאו אותה אצל ר' אהרן מסטראשעלע ואצל ר' שלמה פרייד'ס. רק חלק של חסידי אדמו"ר הזקן המשיך להתקשר לבנו - אדמו"ר האמצעי, מייצג ה'נקודה הבורוכוביטשית' - (אדמו"ר הזקן היה מכונה בורוכוביטש על שם אביו רבי ברוך) וזו התגלתה במלא תפארתה בימי נשיאותו של אדמו"ר האמצעי (כידוע בתולדותיו ואכמ"ל).

מסופר על אותם ימים שהיו מגדולי החסידים - כמו ר'

משה וילענקער ור' זלמן זעזמער ועוד ועוד - שהתלבטו מאד מה לעשות ולאן ללכת, כי הדא"ח (דברי אלוקים חיים) של ר' אהרן מסטראשעלע נאמר באופן מופלא ומושך מאד. חלקם - לאחר שהלכו לר' אהרן - רצו לחזור ולהתקשר לאדמו"ר האמצעי ולא קיבל אותם.

שניים מהם, אשר היה מנוי וגמור עמם להשאר אצל אדמו"ר האמצעי, החליטו פעם ללכת ולשמוע מאמר חסידות אצל ר' אהרן. אך היות שחששו שמא יימשכו אחריו, מצאו עצה: הם יעמדו בסמוך, ויחזיקו משני צדיה של ממחטה. אם אחד מהם יראה שהוא נלהב יתר על המידה - ימשוך בממחטה כדי לאותת לחברו שיש לברוח משם. והנה, בעת אמירת הדא"ח של ר' אהרן התמלאו שניהם התלהבות רבה, והחלו למשוך את הממחטה זה מעברה האחד וזה מעברה השני עד שנקרעה - והם נשארו בסטראשעלע ולא שבו.

תוצאות ההתפלגות של חסידי אדמו"ר הזקן ידועה: מאלו שהלכו לסטראשעלע - למרות שעסקו במלוא הלהט והחיות בתורתו של אדמו"ר הזקן - לא נותר המשך. ואילו אלו שהיו נאמנים לאדמו"ר האמצעי והמשיכו אתו אל ליובאוויטש, זכו להמשיך את שושלת החסידות ה'ליובאוויטשית'.

II לא לזוז מן ה'נקודה'

כיצד מתבטאת ההנהגה ה'ליובאוויטשית' המתבקשת בדורנו? כשהרבי מה"מ

במדרגת ארץ ישראל דעכשיו, ואז יהי א"י במדרגת ירושלים דעכשיו, וזהו שאמרו כולו⁶², שבה יקבעו בתי כנסיות ובתי

(62 לקו"ת מסעי פט, ב ואילך.

בחי מלכות דעשיה... ולעיל שיזדכך העולם ולא יהיה העולם מסתיר כלל לכן נאמר ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ואז יזדכך אפי' ארץ עובדי כוכבים ומזלות ועמ"ש (צפניה ג' ט') כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' ולעבדו שכס אחד ואז יקבלו האור והחיות מיצירה דרך מעבר העשיה לבד ולא דרך התלבשות. וזהו ענין עתידה א"י שתתפשט בכל העולם כולו (וא"י תקבל ממקום עליון יותר. ועיין מזה בספר הגלגולים פ"טו שא"י הם ו' ספירות תחתונות דיצירה וח"ל ו' ספירות תחתונות דעשיה אך שבעת בריאת העולם לא היו ספי אצילות בריאה יצירה עשיה כמו שהם עתה אלא שהיו יותר גבוהים רק שעל ידי חטא עה"ד הושפלו וירדו למטה ממקומם הראשון עד כי מה שהוא עתה ו' ראשונות דבריאה היו אז ו' אחרונות דיצירה וזה היה אז מדרגת א"י ומה שהוא עתה ו' ראשונות דיצירה זה היה אז ו' אחרונות דעשיה וזהו מדרגת ח"ל קודם החטא דעה"ד ע"ש באריכות ונזכר ג"כ בלקי"ת סי'פ בראשית ולפי' ענין עתידה א"י שתתפשט כו' י"ל הפי' כי לפי שבחי משיח זהו מדרגת אדה"ר כמו שהיה קודם חטא עה"ד כמשי' פי"ט. וא"כ אז ששה ספירות אחרונות דעשיה שמהם נמשך ההשפעה בח"ל הרי יתעלו להיות במדרגת ששה ספירות ראשונות דיצירה דעכשיו כו' ועד"ש ששה ספירות אחרונות דיצירה יתעלו להיות כמו מדרגת ששה ספירות דבריאה וזהו בחי א"י לעתיד. או שמא י"ל בפי' עתידה א"י שתתפשט בכל העולם כולו שבחי ו' ספירות תחתונות דיצירה כמו שיהיה אז יתפשטו להאיר בח"ל וא"י תקבל למעלה יותר. וצ"ע. ועיין בגלגולים שם סי'פ י"ז דעכ"פ יש עוד עליות עד שבחי ו' אחרונות דעשיה יהיו בבחי אצילות דעכשיו ממש ועד"ו יצירה ובריאה יתעלו למעלה יותר ולכן היו המסעות במדבר שהוא מקור ניקת החיצונים... שעי' המסעות הכניעו אותם בכדי שיוכל להיות לע"ל הגילוי מבחי יצירה בכל העולם כולו ולא יהיו הקליפות דעשיה מעלימים ומסתירים.

מה אתה מקיים ונבנתה העיר על תלה (ירמיה ל) [אמר לו שאין עתידה לזוז ממקומה] אמר לו מה אני מקיים ורחבה ונסבה למעלה למעלה [וגו'] סביב סביב לבית על כן רוחב הבית למעלה (יחזקאל מא) שעתידיה ארץ ישראל להיות מרחבת ועולה מכל צדיה כתאנה זו שקצרה מלמטה ושערי ירושלים עתידים להיות מגיעים עד דמשק. וכה"א (שה"ש ז) אפך כמגדל הלבנון צופה פני דמשק וגליות באות וחונות בתוכה שנא' ודמשק מנוחתו ואומר (ישעי' ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים. ואומר (שם) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים.

פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז

תקל: עתידה ירושלים להיות כארץ ישראל וארץ ישראל ככל העולם כלו.

הערה 62: לקו"ת מסעי פט, ב

ואילך: והענין כי מבואר בכהאריז"ל במעלת א"י דעכשיו על ח"ל (דגורו טומאה על אורה וגושה בפי' דשבת ט"ו א') והוא מפני ששם יורד השפע ממלכות דאצילות ע"י התלבשות רבות היינו מלי דאצילות מתלבשת במלי דבריאה יצירה ועשיה. אבל בא"י נמשך ההשפעה ממלי דאצילות ע"י התלבשות במלי דבריאה ויצירה לבדן מבלי שיצטרך להתלבש ג"כ במלי דעשיה ואף שבהכרח גם בא"י יבוא האור והשפע דרך שר העשי' המושל בא"י אין זה כ"א דרך מעבר בלבד ולא בדרך התלבשות ממש וכמו שרואין אור השמש ע"י אמצעית זכוכית בהירה שלא נשתנה עי"ז אור וזו השמש. ולפיכך בא"י יתייחס השפע ליצירה משא"כ התלבשות היינו כמו המסך והפרוכת שמעלים על האור ביותר וכמו החידה והמשל שמעלים על אור השכל עד שהאור השמש הנראה דרך המסך נקי אור של תולדה ולפיכך כשמלי דאצילות המלובשת במלי דבריאה ויצירה מתלבשת ממש במלי דעשיה יתייחס השפע ע"ש

הנקודה הליובאוויטשית

'עלינו להישמר ולהיזהר ככל כפליים מהשכלות ופלפולים הגורמים לסטות, חלילה, מדרך המלך' • 'לחפש את הנקודה הליובאוויטשית (ולא רק החב"דית), הכתובה שחור על גבי לבן בקונטרס בית רבינו שבבבל, ולא לסטות ממנה ימין או שמאל' • פארבריינגען חסידותי רווי סיפורים, משלים ופתגמים חסידיים, הסובב סביב נקודה מרכזית ברורה: בית רבינו שבבבל

| מאת הרה"ח חיים ע"ה אשכנזי

שמועה הרווחת בין החסידים אודות ראשית ימי נשיאותו של אדמו"ר המהר"ש מספרת שעל אף שלאביו - אדמו"ר ה"צמח צדק" - היו למעלה מחצי מליון חסידים, לרבי מהר"ש לא היה מניין בליובאוויטש בתקופה הראשונה שאחרי קבלת הנשיאות. החסידים - רובם ככולם - נהרו אחרי הסתלקותו של הצמח צדק אל בניו הקדושים, אשר כמעט כל אחד מהם כיהן כאדמו"ר: מי בקאפוסט, מי בניעז'ין ומי בליאדי, רעזיצע ובאברויסק. רק אדמו"ר המהר"ש שהיה הצעיר ביותר בין הבנים נשאר בליובאוויטש, ועמו מתי מעט מן החסידים.

|| להיכן נעלמו חסידי הצמח צדק?

האחים המשיכו כל אחד במקומו את שלשלת הנקודה החב"דית שהתבטאה בלימוד חסידות וכו', למשך דור אחד או שני דורות, ויותר לא נשאר מהם המשך. היחידים שנותרו להמשיך את השושלת היו אנשי המיעוט השולי שנשאר אצל אדמו"ר המהר"ש. הם היו נקראים חסידי ליובאוויטש, וזאת בפשטות - כי נשארו בליובאוויטש. מכל ה'משכילים' השפויים שפנו ללמוד חסידות בעמקות בענפים החב"דיים של בני הצמח צדק - לא נשאר איש הממשיך בדרך חב"ד.

ההמשך ידוע: הרבי מלך המשיח שליט"א מתאר את עשר הגלויות שגלתה ליובאוויטש: מליובאוויטש לרוסטוב וכו' וכו', עד שהגיעה ל-770, גימטריא של "פרצת", גימטריא של "בית משיח" (כלשון הרבי מה"מ), המקום הקבוע בגלות האחרונה. מכאן, אומר הרבי מה"מ, נתחבר לבית המקדש השלישי תיכף ומיד ממש. כל זאת לפי הכתוב בשיחה המפורסמת הנקראת "בית רבינו שבבבל".

במילים ברורות אמר זאת הרבי מה"מ לעשיר אחד, אשר מסופר שהביע את נכונותו לתת כסף על מנת לבנות מחדש את כל המבנים בליובאוויטש, ועל ידי זה להחזיר עטרה ליושנה. אמר לו הרבי מה"מ: ליובאוויטש זה כאן!

מדרשות שבבבל מחובר למקדש.

וכיון שעיקר ענינו של "בית רבינו שבבבל" הוא קיבוץ ואסיפת כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל לקבעם בארץ ישראל, מחובר לבית המקדש - "הרי הוא (לא רק ה"מקדש מעט" העיקרי בבבל "שנסע מקדש וישב שם", אלא גם) מקום המקדש גופו דלעתיד", שבו יתגלה המקדש דלעתיד, ומשם ישוב לירושלים.

1. עפ"ז יש לבאר הכנ"ל בנוגע ל"בית

רבינו" בהקדמת ה"יום יום".

67 משנת תרפ"ד עד לאחרי המאסר והגאולה בשנת פרו"ת, שאז העתיק מושבו מפטרבורג* למושבא מאלאחאוקא - סמוכה למאסקווא (שם).

(* כפי שנקראת אז לענינגראד. - ובימים אלו יש שקו"ט להחזיר שמה לפטרבורג (ראה שיחת ש"פ קורח, ג' תמוז (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 658)).

63 ראה ס' השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 549. וש"נ. 64 ע"ד שמצינו בסנהדרין - ש"לעשרה מקומות גלו" (רמב"ם שבעה ערה 31).

65 תקו"ז ת"ו בסופו. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 136 הערה 35. וש"נ.

66 מח"י אלו תקע"ג (שאו קבע אדהאמ"צ דירתו בליובאוויטש) עד י"ז מרחשון תרע"ו (שאו העתיק אדמו"ר מהורש"ב מושבו לרסטוב) - ק"ג שנים ("שלשלת היחס וראשי פרקים מתולדות בית

בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך כד אתגליא לתתאי בדרא בתראה בסוף יומיאי.

לקו"ש חכ"ד ע' 136 הערה 35: וכפי המק"מ (הקדמה לזהר): יתפרנסון . . . כשיפורש להם אמיתות מאמריו כו'. ובכסא מלך (לתקו"ז שם): בדרא בתראה דוקא קרוב לימות המשיח כו' (אף אשר) זה כמה מאות שנים שנתגלה כו' (כי הלימוד צ"ל דוקא באופן של) יתפרנסון כו' יפורשו מאמריו העמוקים בהקדמות גילה האר"י זלה"ה כו' **שיבינו** כו' כי הלומד גירסא בעלמא הגם שיש לו שכר טוב כו' עכ"ל הסגולה דבגיני וקראתם דרוו היא כשיתפרנסון וילמדו פירושי המאמרים כו'. - ראה גם כן הקדמת הרח"ו לשער ההקדמות.

שוה"ג להערה 67: (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 658): השקו"ט והרצון דכו"כ במדינה ההיא להחזיר את שם העיר "לנינגראד" (שבה הי' המאסר והישיבה בבית האסורים) - השם שנתנו לה (על שם מנהיגם) - בחזרה לשם "פעטערבורג" (שם העיר בזמן המאסר והגאולה דאדמו"ר הקון) [ועד שעל שם

הערה 63: ראה סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 549 וש"נ: שיחת פורים תש"ג: ההשגחה העליונה הביאה אותנו כאן באמריקה . שמצד הרגש הנפש זה אצלי הגלות העשירית.

שיחת פורים תשח"י ס"ג (לקו"ש ח"א ע' 325): עשר גלויות גלתה שכינה, תומכי תמימים גלתה כמה גלויות, לפני חיי שנה נתייסדה בארה"ב, חצי כדור התחתון. שגם בחצי כדור זה נעשה חיבור דגליא ופנימיות, גליא - עה"ד, פנימיות - עה"ח שאינה נתפסת בעולם, אלא שנמשכה ע"י עה"ד להמשיך חיות ונצחיות בעולם (שמצד עצמו הוא הגבלה ומות) והיא למעלה מהעולם ובמילא מובן שאינה מקבלת שום שינויים מצד המקום והזמן.

שיחת חגה"ש ביום הי"ט (ע' 126): מפולין השיית הביא אותנו בגלות אמריקה . באמריקה . . . יהי האור המאיר וכח המעורר ומורה דרך ההתעסקות להרבנים וראשי הישיבות.

הערה 65: תקו"ז ת"ו בסופו: וכמה

במשך כמה וכמה שבועות היה עיסוק אינטנסיבי סביב הקונטרס על סעיפיו והערותיו המופלאות. כל האוירה של גאולה ומשיח ששררה בשנת תשנ"ב, תפסה כיוון מיוחד של התקשרות נצחית לרבי.

ואיך אפשר בלי להזכיר את ההערה המופלאה בקונטרס (הערה 92) "ולהעיר ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). מה שחסידיים דיברו עד אז בחדרי חדרים מתוך חשש של "מה יאמרו", הרבי כותב בבחינת "ונחתום בטבעת המלך". דבר "בית רבינו שבבבל" מגיע לכל מקום ומקום אשר דבר המלך ודתו נשמע שם. החסידיים מבינים שהחלה תקופת התגלות חדשה, וכפי שהביא הרבי בשבת פרשת וירא שקדמה להוצאת הקונטרס, שכיום יש לא רק מציאותו של משיח כפי שיש בכל דור, אלא גם את התגלות משיח... לכאלה 'גילויים' אדירים לא יכולנו אלא לחלום...

הקונטרס היה עוד ביטוי מוחשי לכך שהגענו לשלב של משיח בגילוי, ועד ל'משיח ודאי'. הרבי מגלה עניינים נעלים שהיו כמוסים באוצרו של מלך, וכעת הוא מורה לפרסם לכל העולם באופן של לא יכנף עוד מוריק, ללא העלמות והסתרים.

ביום שני כ"ף במר-חשוון, נסע הרבי לאהל הק' ואני עמדתי לראות את הרבי יוצא. והנה אני מבחין כי בידו הקדושה של הרבי נמצא הקונטרס החדש. ובכלל, הקונטרס הק' לא מש מסיודורו של הרבי כל הימים עד לכ"ז אדר ראשון, מה שהראה על חביבות מופלאה, והקשר הישיר והעמוק של בית חיינו להתגלות המלאה של הרבי.

במשך השנה, מאז הגילוי של קונטרס 'בית רבינו שבבבל', זכינו לשמוע מספר פעמים מהרבי את הביטוי "בית רבינו שבבבל" - מושג שנהפך לחלק בלתי נפרד מההוויה החב"דית. ואני חשבת לעצמי באותם ימים ושעות נשגבים: מי מאתנו בכלל היה מעלה בדעתו להתייחס לבית חיינו בצורה המיוחדת כפי שהרבי לימד אותנו?! הרי חסידיים גדולים מאתנו בדורות קודמים היו מתקשים 'לעכל' את אותם גילויים מופלאים, ודווקא אנחנו זוכים לשמוע ולקבל עניינים הנשגבים מבינתנו - - -

ובינתיים, משיח עומד על גג בית המקדש, שנמצא בחוץ לארץ, כפי שמבואר בשיחה, ומשם הוא מכריז ומשמיע לישראל "ענוים הגיע זמן גאולתכם!"

הדברים שנכתבו בזמנו ב'התמים' (הערה 74 בקונטרס) לפני שנים רבות, מקבלים משמעות כפולה ומכופלת: "הנה ליובאוויטש הוא ירושלים שלנו, והבית הכנסת אשר כ"ק אדמו"ר מתפלל בו הוא בית המקדש שלנו..."

(בית משיח, גליון 531)

ואדרבה, באופן ד"מעלין בקודש", "מוסיף והולך"⁷³, עד ביאת גואל צדק.

ועד"ז בנוגע להגלות דכללות דבנ"י - שבדורנו זה נמצאים רוב מנין ורוב בנין דבנ"י בגלות אמריקא, ויש לומר, שזהו א' הטעמים לכך שגם נשיא הדור (ש"הנשיא הוא הכל"י) חי ונמצא עשר שנים בגלות אמריקא, ומשם עסק בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בכל שאר הארצות אשר באו

למדינה ההיא, ללטיביא⁶⁸ ואח"כ לפולין⁶⁹, ועד לגלות אמריקא⁷⁰, ובאמריקא גופא בכמה מקומות, עד להמקום הקבוע ד"בית רבינו", בית הכנסת ובית המדרש שלו, המרכז של ליובאוויטש במשך עשר שנים (תקופה שלימה) האחרונות ("הכל הולך אחר החיתום"⁷¹) דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דיין, וגם לאחר היסתלקותו קדושה לא זזה ממקומה⁷²,

70) ב"ט אדר שני ה'ש"ת.

71) ברכות יב, א.

72) ראה ע"ח ש"ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה פ"א.

אגה"ק ביאור לסי' ז"ך.

73) שבת כא, ב.

68) באסרו חג הסוכות תרפ"ח נסע מרוסיה

והתיישב בריגא, לטביא.

69) בשנת תרצ"ד העתיק מושבו לווארשא, פולין, ובשנת תרצ"ו העתיק מושבו לאטוואצק עד אלול תרצ"ט, עד שהגיע לריגא בה' טבת ה'ש"ת (ראה מבוא לאגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה).

. . את אטוואצק עזב רבנו ביום ב' (או ג') כי (או כ"א) אלול תרצ"ט, כשפרצה המלחמה, ונסע לווארשא

. . מווארשא יצאו "ביום החמישי בשני לחדש טבת". . ולריגא הגיעו ביום "יא' ה' טבת"

. . בריגא נשאר רבנו כחודשיים וחצי - מה' טבת עד כ"ד אדר".

ביום כ"ו אדר' הבע"ל נרד בספינה היוצאת משוועדן,

ביום ב' כ"ד אדר' (4 מארץ) יצא הרבי באוירון מריגא לשטוקהולם.

הערה 72: ע"ח ש"ד פ"ג: כי לעולם בדבר רוחני, כאשר עולה, או יורד למטה, נשארה הבחי' שלימה במקומה, ואין שום דבר נגרע למעלה, וגם למטה יש לה כל הבחי' עצמה.

שלי"ד פ"ג: כי כל דבר שבקדושה, אינו נעקר שרשו משם. . ושם נשארין קיימין לעולם.

שלי"ה פ"א: כי כל הקדושה, אין שורש הראשון נעקר משם. . ואינה זזה משם לעולם.

אגה"ק ביאור לסי' ז"ך: איתא בזה"ק צדיקא דאתפטר אשתכח בכלהו עלמין יתיר מבחיוהי. . בעוה"ז. . אשתכח יתיר. . ונודע שכל דבר שבקדושה אינו נעקר לגמרי מכל וכל ממקומו ומדרגתו הראשונה גם לאחר שנתעלה למעלה למעלה.

עיר זה (פעטערבורג) נקראת גם הגאולה שלו, ופעולת הגאולה - שעיקר הענין דהפצת המעיינות חוצה התחילה "ניאך פעטערבורג" (כן הוא הלשון בסי' השיחות תורת שלום סי"ע 112. הערה 80) - השם שהצאר (בזמן בניית העיר) קרא לה (שמיינא את ההיפך הגמור מהקומוניסטיים). והגם שאף תחת שלטון הצאר היו מניעות ועיכובים ליהדות - אין זה מגיע למה שנעשה ע"י אלו שאסרו את בעל המאסר והגאולה; ויש לומר, שבהשקו"ט ורצון להחליף בחזרה את שם העיר מ"לנינגראד" ל"פעטערבורג" - רואים בגלוי יותר את הפעולה נמשכת מהגאולה ביי"ב-י"ג תמוז, הגאולה כללית דכל בניי ממנגדיהם בכלל, ובפרט במדינה ההיא.

הערה 69: ראה מבוא לאגרות

קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה: כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע במשך השנים ת"ש-תש"א. . ה'י, בשלשת החדשים הראשונים בהסגר ווארשא; כשני חדשים ומחצה (טבת-אדר) בתחנת בינים בריגא; כחדש (אד"ש) במלון גרעיסטאן בני. . כחדש (ניסן) בבית שנדב אחד לדירה בלייקוואוד; כארבעה וחצי חדשים (אייר-אלול) שוב במלון גרעיסטאן; ובי"ט באלול ת"ש התיישב בקביעות בביתו - 770 איסטון פארקוויי ברוקלין נ"י.

שם בני, ע"י תלמידיו ושלוחיו בכל קצו תבל.

וכיון ש, בכל מקום שגלו ישראל שכינה עמה, הרי, בגלות זה האחרון שרוב מנין ורוב בנין דבניי ביחד עם נשיא הדור נמצאו בגלות אמריקא, גלתה גם השכינה גגלות אמריקא; ובגלות אמריקא עצמה (בבבל) היכא - בה, מקדש מעט" ד, בית רבינו, שהוא בדוגמת, בי כנישתא דהוצל ובי כנישתא דשף ותיב בנהרדעא, שנסע מקדש וישב שם" (במקום המקדש

74) ראה "התמים" חו' ב' ע' קכו: "מיום שחרב בית המקדש וקדשי קדשים עד אשר ירחם השי"ת וישלח לנו גואל צדק. . . ויבנה לנו את ירושלים ובית המקדש עם הקדשי קדשים, הנה ליובאוויטש הוא ירושלים שלנו, והבית הכנסת אשר כ"ק אדמו"ר מתפלל בו הוא בית המקדש שלנו כ"ק אדמו"ר

הערה 74: ראה "התמים" חו' ב' ע' קכו: מיום שחרב בית המקדש וקדשי קדשים עד אשר ירחם השי"ת וישלח לנו גואל צדק. . . ויבנה לנו את ירושלים ובית המקדש עם הקדשי קדשים, הנה ליובאוויטש הוא ירושלים שלנו, והבית הכנסת אשר כ"ק אדמו"ר מתפלל בו הוא בית המקדש שלנו, והחדר שיושב כ"ק אדמו"ר הוא הקדשי קדשים שלנו. . . בעת שהכניס משה רבינו את הארון עם הלוחות בקדשי הקדשים, שמע קול השי"ת מדבר אליו מבין הכרובים אשר על הארון. . . אלו הדברים. . . אשר כ"ק אדמו"ר אומר לכל אחד ואחד מהחסידים הנכנסים אליו לחדרו, הוא דברי השי"ת.

הערה 75: תניא רפ"א: תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים שהוא גילוי אור א"ס ב"ה בעו"ה הגשמי תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות.

הערה 76: ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהר"צ ח"ב ע' תצב ואילך: התשעה גלגלים מקבלים מבחי עיגולים, ובהעיון אין בו מעלה ומטה. . . אך כפי בחי יושר שהוא בהדרגה מעלה ומטה ראש וסוף, אצלינו הוא המעלה, כי אצלינו נגלה אלקות יותר, שהרי א"י ועשר קדושות, ביהמ"ק וקבלת התורה

שברושלים⁷⁴, וממנו נמשכת השראת השכינה בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם.

ויש לומר ההסברה בזה - לפי שבדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מסיימים ומשלימים, מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות⁷⁵ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁷⁶), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר

מתפלל בו הוא בית המקדש שלנו כו"ו.

75) תניא רפ"ז.

76) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהר"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

אצלינו. (הג"ה כמו עיקר השראת הנשמה הוא במוח. . .)

והדברים ברורים. . . אשר הפרש הוא רק בהמדרגות דעיגולים ויושר. דבעיגולים אינו שייך ענין המעלה ומטה, רק במדרגות דיושר הוא התחלקות מעלה ומטה. והדבר מובן מאילו דמאחר שיש מדרגות חלוקות גם בחצי כדור זה עצמו כמו א"י וחוי"ל וכו', הנה כשי"ש הפרש בין שני חצאי הכדורים, דהנפס במקום, הקירוב והריחוק הוא מעלה וחסרון.

. . . כמו עיקר השראת הנשמה הוא במוח". כוונתו בזה, כשם שבגוף האדם הרי כל הגוף חי מן הנפש, ומי"מ עיקר השראת הנשמה הוא במוח, כן בזה. דא"י ועשר קדושות בנין ביהמ"ק ונתינת התורה הרי כולם ניתנו בארץ דוקא ולא בשמים, א"י מעלת הארץ טפי ממעלת השמים, דהגם שהשמים הם רוחנים יותר, מ"מ הנה בזה יש יתרון בארץ לגבי השמים, והוא ע"ד הפרש שעושה רבינו הגדול בס"ב פל"ו בין עוה"ז התחתון לעולמות העליונים, דהגם שהם רוחנים באין ערוך לגבי ארץ הלזו הגשמית, מ"מ הנה התכלית הוא עוה"ז התחתון דוקא, כן כאן, דכל אלו המתנות דא"י כי ניתנו בארץ דוקא. ומאחר שניתנו בארץ שהיא מקבלת מבחי יושר, והיושר

בבת אחת הרגשנו שהרבי מרומם אותנו טפחיים מעל הקרקע ומגביה אותנו לעולמות אחרים; נותן לנו להבין את מעלתו העצומה של "בית חיינו" שמהיום מסתמא יכונה גם "בית רבינו שבבבל" או "בית משיח".

מביני עניין, אלו עם החושים הדקים, עם חסיד'ישע הרגשים, הבינו היטב שנכנסנו לתקופה חדשה ונעלית. הרבי פתח צינור חדש בהתקשרות ל"נשיא הדור גואלן של ישראל" שהוא-הוא המשיח שבדור. בימים הבאים קלטו יותר ויותר - באופן של "עצרת" קליטה פנימית - את כל אותן שיחות שנאמרו במשך השנים בהן דיבר הרבי על מעלת בית הכנסת ובית מעשים טובים של נשיא הדור.

גם אנו, תלמידי ה'קבוצה', התקשינו במקצת לעכל ברגע הראשון את ה"אורות דתוהו בכלים דתיקון" שהקונטרס החדש טומן בחובו. היו לא מעט וויכוחים ב'זאל' ובחדר האוכל לגבי כמה נקודות בשיחה, אבל התחושה המשותפת הייתה כי אור גדול הפציע מעל שמינו.

אם נתמצת את נקודת הקונטרס, הרי זה דווקא באות ח' של השיחה: "ועל פי האמור לעיל על דבר גודל העילוי ד"בית רבינו שבבבל" - שנסע מקדש וישב שם, והוא מקום המקדש גופיה דלעתיד ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים..."

מי האמין למשמע אזינו? אש של קדושה והתלהבות אחזה בתמימים שהבינו את גודל השעה ויוקר העניין לעמוד במקום קדוש.

לב מי לא רטט לדעת את גודל המקום בו הוא עומד... הבית שהוא הכי סמוך לבית המקדש. אני חש שאני עומד כעת ליד נשיא הדור, במקום הקדוש ביותר, לכאן גלתה שכינה ומכאן יתגלה בית המקדש דלעתיד... הרבי ביקש מאתנו לפקוח את העיניים והנה התחושה היא שהרבי עצמו פוקח את עינינו ומוליך אותנו צעד צעד במשעולי הגלות כדי שנבין ונשכיל להכיר את מעלת ומציאות נשיא הדור שהוא המלך המשיח.

"רבנו, נשיא הדור, הוא גם המשיח גואלן של ישראל בדור" (מתוך הקונטרס) יוצא כעת מתפילת שחרית. ההתבוננות ברבי שונה לגמרי. תחושת התעלות רוחנית גבוהה מאד. פניו של הרבי מזהירים כוהר הרקיע. "מה נורא המקום הזה, אין זה כי אם בית אלוקים וזה שער השמים". התחושה היא שממששים את הגאולה בידיים.

ואז, בעיצומה של ה"ריתחא דאורייתא", כאשר התמימים מדייקים בכל אות ותג בשיחת הקודש שכמותה לא זכו מאז ומעולם, נודע שעלי ההגהה של הקונטרס היו על שולחנו הטהור של הרבי מספר חודשים, ורק בערב יום ההולדת של אדמו"ר הרש"ב נ"ע זכינו לגילוי הנעלה של "זירא אליו ה".

הרגשנו
מרומם
טפחיים
הקרקע ונותן לנו
להבין את מעלתו
העצומה של "בית
חיינו"
שמהיום
מסתמא יכונה גם
"בית רבינו שבבבל"
או "בית משיח"

האור שהפציע בוקר אחד...

עד מהרה פשטה השמועה בקרב התמימים ואנ"ש כי יצא לאור קונטרס חדש ומופלא שיש בו 'גילויים חדשים ומבהילים שאוזן לא שמעה מעולם' • 'עמדותי לראות את הרבי יוצא. והנה אני מבחין כי בידו הקדושה של הרבי נמצא הקונטרס החדש' • יומן מרגש המתאר את האווירה ב'בית חיינו' בימים הנפלאים בהם י"ל הקונטרס, ימים שהיוו 'מעין' תקופה חדשה בליובאוויטש...

| מאת א' התמימים, קבוצה ה'תשנ"ב

זה היה נראה עוד יום שיגרתי ב-770, עד כמה שאפשר לומר "שיגרתי" על אותם ימי התעלות והוד בחצרות קודשנו. היה זה יום שני בשבוע, קמנו לעוד בוקר של "להיות עם הרבי". כבר קודם לכן צעדנו לסדר חסידות בבניין ישיבת "חובבי תורה", (תלמידי ה'קבוצה' למדו ב'חובבי תורה' ולתפילות היו מגיעים ל-770).

עם סיום סדר הלימוד צעדתי בשדרת איסטרן פארקוויל ל-770 - עדיין לא ידעתי את משמעות המילים "בית רבינו שבבבל" - כדי להתפלל עם הרבי את תפילת שחרית. לפני שהלכתי לטבול טבילת שחרית במקווה, החלטתי לתת 'גיחה' לסווען סעוונטי כדי לראות מה חדש. אמנם זה לכאורה עוד סתם יום בחודש חשוון האפרורי, אבל ב-770, כמוקד העולם, אין אף רגע שגרתי. תמיד יש הפתעות.

בעודי נכנס פנימה, אני מבחין בר' חיים שאול ברוק מ'וועד הנחות בלה"ק" רץ כשכולו מתנשף, ובידו ערימת קונטרסים 'טריים' ומניחם על השולחן סמוך לדלת. שיערתי כי מדובר במאמר החדש שהרבי הוציא לקראת כ"ף במרחשוון ואף זכינו לקבל זאת מידו הק' ליד חדרו הק' בתוספת הברכה "ברכה והצלחה" - אבל תוך כדי אני שומע דיבורים שיצא קונטרס "לא רגיל". איש לא הסביר מה המיוחד בו, מלבד הכותרת "קונטרס בית רבינו שבבבל".

עד מהרה פשטה השמועה בקרב התמימים ואנ"ש כי יצא לאור קונטרס חדש ומופלא שיש בו 'גילויים חדשים ומבהילים שאוזן לא שמעה מעולם'.

כבר באותו יום ישבו מאות אנ"ש והתמימים ב-770 ולמדו בשקיקה את הקונטרס החדש, מנסים למצוא את ה'קוויטשים' המיוחדים. ואלה עד מהרה זהרו והאירו באור יקר. זכורני שהייתה תחושה נעלית ומיוחדת. התפילות עם הרבי באותו יום היו בטעם שונה לגמרי.

בחדר האוכל של הבחורים, הנושא היה לשיחת היום. הכל דברו בהתפעלות על הדרגה המופלאה של 770, כפי שהרבי האיר לנו באותו יום. אני זוכר שכשנכנסתי ל-770 באותו יום, עצרתי רגע על מקומי וחשבתי לעצמי: 'איך אפשר להכנס ל-770 כמו שנכנסתי עד עכשיו? והרי כעת זה משהו שונה...'

כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור (כנ"ל ס"ה), ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות⁷⁸, אשר, ע"י הפצתה חוצה («יפוצו מעינותיך חוצה», עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא⁷⁹.

המקומות דארץ העמים⁷⁷, וענין זה נעשה ע"י „בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד„עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות", ו„עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל", שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם

78) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (כנ"ל הערה 53).

79) אגה"ק ה'דבעש"ט - כש"ט בתחלתו.

77) „כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

ליחידה. מעלת היחידה על ד' הבחינות נר"ח [בחמשה המדרגות של כל נשמה]: ד' הבחינות נר"ח הם מדרגות פרטיות, ובחי' יחידה היא עצם הנשמה שלמעלה מגדר פרטים, כשמה... וכמו שבכל נשמה פרטית, בחי' היחידה היא נקודה העצמית של הנשמה כן הוא (בהחיות ו) הנשמה של כללות ההשתלשלות, שבחי' היחידה שבה (בחינתו של משיח) היא - עצם נקודת החיות שלמעלה מגדר ציור.

הנה לא זו שהוא בהתחלקות מדרי' דוקא לבד, אלא דגם הקירוב הוא מעלה והריחוק חסרון, אשר לפי"ז הי' צ"ל הבדל עיקרי בין שני חצאי הכדורים שבכדור הארץ, שהחצי שבו א"י וכי מובדל בערכו מהחצי השני, וע"ז בא ביאור רבינו שהוא כדוגמת מקום השראת הנשמה שהיא במוח. והיינו דכל הגוף חי מהנפש, רק שהשראת הנשמה בעיקרה הוא במוח, אבל כל הגוף חי מהנפש.

כאמור לעיל, משכרה של [הפצת] חסידות - ביאת המשיח, נדע את מהותה... חסידות היא חיות חדש, חיות עצמי דבחי' יחידה עצם מהות התורה. (הערה 40)... ד' החלקים פרד"ס, ענינם הוא - נר"ח (שבתורה)... חסידות - יחידה שבתורה... ומכיון שהיחידה היא בחי' עצם הנשמה שממנה נמשכות ד' הבחי' נר"ח, הרי... חסידות... מחיי ומבהיר גם את... פרד"ס התורה.

וכן הוא בענין הארצות. דמלא כל הארץ כבודו בשני חצאי הכדורים בשוה, אלא שחצי זה אשר בשטחו הוא א"י עשר קדושות מקום המקדש ומעמד הר סיני הוא מעולה יותר.

הערה 78: ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות: הנקודה העצמית של החסידות היא... המשכת אור חדש מבחי' פנימיות הכתר, ולמעלה יותר - המשכת בחי' פנימיות עתיק ממש, בחי' א"ס שנמצא ברדל"א... חסידות היא המשכת בחי' א"ס.

הערה 79: אגה"ק ה'דבעש"ט - כש"ט בתחלתו: ברי"ה שנת תקי"ז עשיתי השבעת עליית הנשמה... ועליתי מדריגה אחר מדריגה עד שנכנסתי להיכל משיח ששם לומד משיח תורה עם כל התנאים והצדיקים וגם עם שבעה רועים... ושאלתי את פי משיח אימת אתי מר והשיב בזאת תדע בעת שיתפרסם למוךך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותיך חוצה מה שלמדתי אותך והשגת... ואז יכלו כל הקליפות ויהי עת רצון וישועה.

... ביאור מהותה של תורת החסידות יובהר ע"י ביאור תוכנו הפנימי של משיח. כי „משכרה (של מצוה) נדע מהותה", ומכיון אשר ע"י [הפצת מעינות] החסידות „אתי מר" דא מלכא משיחא, הרי מעינות של משיח - שכרה, נדע את מהותה... ענינו העיקרי של משיח הוא - יחידה. כידוע, שדוד זכה לבחי' נפש, אל"י - לרוח, משה - לנשמה, אדם הראשון - לחי' ומשיח יזכה

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" - "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי" דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב לירושלים (כנ"ל ס"ד).

ז. ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו⁸⁰ של "בית רבינו" שבדורנו: "רבינו" - ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון - יוסף - ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדני שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים

בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"ג.

(80) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיה"א ספ"א. וראה

הערה 80: תניא שעהיה"א ספ"א:

בכל הנבואים שבעולם השמות שנקראים בהם בלשון הקדש הן אותיות הדבור המשתלשלו ממדרגה למדרגה מעשרה מאמרות. . . שמגיעות ומתבלשות באותו נברא להחיותו. . . וזה שמו אשר יקרא לו בלה"ק הוא כלי לחיות המצומצם באותיות שם זה.

תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד)

ס"א: טיט מדרש השמות - לדרוש סמוכין בין משמעות השם ומהות הנקרא בשם זה - חזון נפרץ הוא בתושב"כ ובתושב"פ. ולא רק בשמות כלליים - שמות המין - השם מורה על טבעי המין, וכמרו"ל (ב"ר פי"ז) א"ל (הקב"ה למלאכים) חכמתו (של האדם) מרובה משלכם הביא לפניהם את הבהמה את החי ואת העוף, א"ל זה מה שמו ולא היו יודעין, העביר לפני האדם, א"ל זה מה שמו, אמר זה שור זה חמור כו'. וביאר הרמב"ן (בראשית ב, יט) הקב"ה הביא כל חית השדה וכל עוף השמים (עיין תוד"ה כל חולין סו, ב) לפני אדם והוא הכיר טבעו וקרא להם שמות, כלומר השם הראוי להם לפי טבעיהם (ועיי' ג"כ בחיי ע"פ זה, ש"ה בהקדמה בית המקדש בסופו. תניא שער היחוד והאמונה פ"א, ד"ה אר"י כו', לא אבוא בירושלים של מעלה כו' דשנת ת"ש - דנפס בקונטרס מא, ועוד) אלא גם בשמות פרטיים כן הוא, אשר דרשו משמעות השם על מהות הנקרא בשם. וראשון במקרא מפורש (בראשית ג, כ) ויקרא גו' חוה כי היא היתה גו'.

יותר מזה: מצינו דדורשין שמות אפילו במקום דלא נתכוון נותן השם לדרשה כזו. ודבר זה כתוב בתורה (בראשית כז, לו) הכי קרא שמו יעקב

ויעקבני גו' וכפול בנביאים (ש"י כה, כה) כי כשמו כן הוא נבל שמו גו' ומצוי לרוב בדרו"ל.

למעלה מזה: אף את"ל שאין ראוי מדרשות רז"ל בשמות המובאים בתנ"ך, כי בהם יש לומר הטעם לדרשה, אשר כיוון שהוא השם בתורה בודאי גם בו יש איזה רמז ולימוד (ובזה מתורצת הערת המהרש"א בחדא"ג יומא פג, ב).

הרי מצינו (יומא שם) דרי' מאיר הוה דייק בשמות אנשים שהיו בימיו. ומעשה רב הוכיח כדברי ר' מאיר.

- והא דמסיים שם ר"מ אימא דאמרי אנא חששא אחזוקי מי אמרי, הוא משום שאין בעל השם מוכרח במעשיו, כי בחירה בידו היא, אלא שטבעו נוטה לזה (עדמ"ש ברמב"ם ריש ה"ל דעות ועיי' ג"כ ה"ל תשובה פ"ה ה"ד. ומשי"כ שם בלח"מ - מפורש הוא ברפ"ח משמונה פרקים להרמב"ם). וי"ל שזהו ג"כ כונת המדרש (ב"ר פע"א): יש ששמותיהם כעורים ומעשיהם נאים כו', להשמיעו שאין השם מכריח באופן - בלי הרמב"ם - שא"א לזוז ממנו -

וגדולה מזה מצינו בדרו"ל, אשר השם הוא לא רק מורה על מהות האדם אלא גם גורם, וכמרו"ל (תנחומא ס"פ האזינו) לעולם יבדוק אדם בשמות לקרוא לבנו. . . כי לפעמים השם גורם טוב או גורם רע. וביומא (לח, ב) חזי מאי סליק ב"י (היינו דשמו - על שמו של רשע - גרים למיתתו. דאין לומר שהוא בתור עונש, דא"כ העונש גדול יותר מדי ועוד דהעונש הי' צ"ל על נותן השם ולא על נושא השם). וגורם באיש נושא השם לא רק במה ששייך בעצמו, אלא גם ביוצאי חלציו, וכדאיתא בברכות (ז, ב) מאי רות אר"י שזכתה ויצא ממנה דוד שריהו כו' מנא לן דשמא גרים כו'.

ימשיך למלאות תפקיד בפני עצמו כ"בית רבינו" בנוסף על בית-המקדש?

II לא "אריינגעקוועטשט", אלא "ואהי"

ואולי ניתן לבאר, שהדבר מרומז בשם הקונטרס עצמו, כשמו המלא המופיע על דף-השער: "ואהי להם למקדש מעט. . . זה בית רבינו שבבבל".

לא צריך להיות "בעל-מדקדק" גדול, כדי לראות את הביטוי הקיצוני שנוקט הפסוק לגבי ה"מקדש מעט" "בית רבינו", דבר שלא מצינו כמותו אפילו בבית-המקדש שבירושלים. עד עתה שמענו על "גילוי שכניה", "צמצם שכינתו בין בדי ארון", "בחירה" של ה' וכיו"ב, אך שהקב"ה בעצמו "אהי" למקדש? שני לביטוי זה ניתן למצוא רק בשיחתו הידועה של הרבי מאחרון-של-פסח תש"י אודות עניינו של "רבינו" שהוא "עצמות ומהות כפי שהעמיד עצמו בגוף".

עניין נעלה ונשגב זה, התגלה דווקא ב"בית רבינו", דווקא ע"י "רבינו" מיד בתחילת נשיאתו (כנ"ל) ובתוספת הבאת ראיות לעניין גם מנגלה דתורה. מעלה זו, של עצמות ומהות - לא כפי ש"שוכנת ומתלבשת", או "מצטמצמת" (גם לא במובן של "אריינגעקוועטשט") אלא - כפי שהעמיד עצמו

בגוף גשמי ("זו ער האט זיך אריינגעשטעלט"), "ואהי", תימשך וביתר שאת וביתר עוז דווקא ב"בית רבינו", שיגלה לעיני כל העולם, "והיו עיניך רואות את מוריך", וע"י המשך פעולותיו בכל העולם כרב ומלך.

[ולהעיר, שכאשר הוכנסה רשימת שיחה זו להגהה, הגיב הרבי: "הכניסו גם קטע זה? הרי לא יוכלו לצאת לרחוב!". ובכל זאת הגיה והשאיר קטע זה והוסיף את ההערה המביאה את ההוכחה לכך מהירושלמי, כפי שנדפס בלקוטי-שיחות חלק ב' עמוד 115].

(בית משיח, גליונות י' - י"ז טבת תשנ"ז)

כפשוטה, ואם כן כיצד ניתן לדבר על נצחיות הקדושה ב-770 כבירושלים, מצד בחירה עצמית וכיו"ב?

אלא, שהדברים מפורשים בקונטרס בית רבינו שבבבל (סעיף ג):

"ועוד ועיקר - שהמעלה המיוחדת ב"מקדש מעט" ד"בית רבינו" נמשכת גם (וביתר שאת וביתר עוז) "כשהן עתידין להגאל" שאז (כהמשך הסוגיא) "עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל". . נמצא עתה בגלות. . בית הכנסת הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד". עד כאן לשונו.

[ובהמשך הסעיף מבאר במה תבטא המשך מעלתו ביחס לשאר בתי-הכנסת שיקבעו בירושלים - אשר "בית רבינו" יהיה המחובר ממש לבית-המקדש' ועל ידו ובאמצעותו יהיו מחוברים (ומובן שהמדובר על "מחוברים" לא רק במובן הפיזי אלא גם ובעיקר בנוגע לקבלת ההשפעות הרוחניות וכו') כל שאר בתי-הכנסת שיעברו לירושלים].

הרי נתפרש לך, שהמעלה של בית זה כ"בית רבינו" תימשך, ואדרבה - ביתר שאת וביתר עוז גם בזמן הגאולה כאשר בית-המקדש יהיה על מכונו!

- חידוש עצום, גם משום היותו סותר לכאורה את המבואר שם לפני כן:

הניחא לומר שמשיח יתגלה תחילה ב"בית רבינו" ומשם ייסעו לירושלים. ברם, בתחילת העניין שם מבואר שמעלתו של "בית רבינו" בזמן הגלות נובעת מכך ש"שף ויתב" "נסע מקדש וישב שם" [שהכוונה בפשטות היא לעניין הרוחני-הפנימי שבוזה: כל הגילויים האלווקיים לכללות הדור אינם באים כעת מירושלים (למרות קדושתה הנצחית כעת) אלא מ"בית רבינו"], ומכך ניתן להסיק לכאורה, שבזמן הגאולה יתקיים "שף ויתב" בכיוון ההפוך והמקדש "ייסע" ויחזור למקומו, ומשם תהיה השפעת השכינה לכל העולם [ואדרבה - בכך תבטא מעלת זמן הגאולה בלי "שיריים" מאופן ההשפעה בזמן הגלות].

והרבי אומר - דווקא להיפך: בזמן הגאולה ימשיך "בית רבינו" למלאות את תפקידו, והדבר יתבטא בפועל בהעברת כל השפעות המקדש דרכו לכל העולם [ובמילים פשוטות: בבית-המקדש יקריבו קורבנות, ומשם ירצו - "ומשה ואהרן עמהם" - לתפוס מקום להתועדות של הרבי].

כלומר: מעלתו של "בית רבינו" היא מעלה עצמית ונצחית, שלא שייך בה שום שינוי, בדיוק כמו בירושלים, ואדרבה "ביתר שאת וביתר עוז".

אלא שדבר זה גופא צריך להבין - מדוע? איזו מעלה יש דווקא ב"בית רבינו" שלכן

גו' ואסוף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"⁸¹, ושמו השני - יצחק - "ע"ש הצחוק והשמחה ששלמותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש⁸², "אז ימלא שחוק פינו", "אז" דייקא, לעתיד לבוא⁸³, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"⁸⁴.

ו"בית (רבינו)" - מספרו שבע מאות ושבעים⁸⁵, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל,

(81) ישע"י יא, יא-יב.

(82) תהלים ככו, ב.

(83) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).

(84) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

(85) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוצי), ובפרט בנדוד"ד שהמספר נעשה שמו של הבית, ככפנים.

(86) הן בלשון הקודש - שבע מאות שבעים, הן באידיש - זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) - "סעווען סעוונטי".

(87) ויצא כה, יד.

(88) ויש לומר, שהו"ע פריצת גדר דבית המקדש, ע"ד ובדוגמת (ובמכ"ש וק"ו) מהפריצת גדר דירושלים כולה, כמ"ש (זכרי' ב, ח), "פרות תשב ירושלים".*

(* וביחד עם זה - "אני אהי' לה גו' חומת אש גו'" (שם, ט).

הערה 81: ישע"י יא, יא-יב: שנית -

כמו שקנאם ממצרים שהיתה גאולתם ברורה מאין שיעבור. רש"י. ובאבן עזרא, על ימי המשיח ידבר.

הערה 83: ברכות לא, א: א"ר יוחנן

משום רשב"י אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה שנאמר אז ימלא שחוק פינו ולשונו רינה אימתי בזמן שיאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה אמרו עליו על ר"ל שמימיו לא מלא שחוק פיו בעוה"ז מכי שמעה מר' יוחנן רביה.

הערה 84: שבת פט, ב: מ"ד כי אתה

אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך לעתיד לבא יאמר לו הקב"ה לאברהם בניך חטאו לי אמר לפניו רבש"ע ימחו על קדושת שמך אמר אימר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים אפשר דבעי רחמי עליהו אמר ליה בניך חטאו אמר לפניו רבש"ע ימחו על קדושת שמך אמר לא בסבי

טעמא ולא בדרדקי עצה אמר לו ליצחק בניך חטאו לי אמר לפניו רבש"ע בני ולא בניך בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי עכשיו בני ולא בניך ועוד כמה חטאו כמה שנותיו של אדם שבעים שנה דל עשרין דלא ענשת עלייהו פשו להו חמשין דל כ"ה דלילתא פשו להו כ"ה דל תרתי סרי ופלגא דצלווי ומיכל ודבית הכסא פשו להו תרתי סרי ופלגא אם אתה סובל את כולם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך ואת"ל כולם עלי הא קריבית נפשי קמך פתחו ואמרו (כי) אתה אבינו.

הערה 88: (זכריה ב, ח): פרוצת תשב.

מאין חומה כדי שיתישבו בה כל הבא ותגדל מיום אל יום. רש"י.

ובשוה"ג (שם, ט): ואני אהיה לה וגו'.

ר"ל ועכ"ז לא ידאנו מפחד הבליים כי פן יבוא בה הואיל והיא מבלי חומה כי אני אגן עליה מפני האויב כאלו יהיה סביבה חומת אש שאין לקרוב אליה. מצו"ד.

נאמר⁸⁹, "פרצת עליך פרץ", ודרשו חז"ל⁹⁰ "זה משיח, שנאמר⁹¹ עלה הפורץ לפנייהם".

ויש לקשר ב' הענינים - הרמז בתוכן המספר שבע מאות ושבעים ("בית רבינו") עם שמו (הראשון) של רבינו המרומז בפסוק "יוסיף אדני שנית ידו וגו'":

המספר שבע מאות ושבעים מורה על השלימות דמספר שבע - שבע כפי שכל א' כלול מעשר (מספר השלם), שבעים, ויתירה מזה, כפי שכל א' כלול ממאה (עשר פעמים

(89) וישב לה, כט.

(90) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספס"ה ובפרש"י.

(91) מיכה ב, יג.

עשר), שבע מאות, ועד לצירוף שניהם יחד, שבע מאות ושבעים.

והענין בזה:

מספר שבע קשור עם מציאות העולם, שנברא בשבעה ימים, שבעת ימי הבנין (שבע מדות)⁹², וקשור גם עם בירור העולם ע"י עבודתם של ישראל, שנחלקים ל' סוגים, ו' מדרגות בעבודת ה' (שבע מדות), שבעת קני המנורה⁹³. ועפ"ז, השלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) מורה על שלימות

(92) ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת"

(770). ודו"ק.

(93) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט. ועוד.

(94) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.

הערה 93: ראה שו"ת הרשב"א

ח"א ס"ט: לא היו ימי המעשה רק ששה והמנוחה בסופם ביום השביעי. . ובאמת כי לא נפל הענין כן דרך מקרה רק לרצון מכוון מאתו יתברך. וכן נבחרו בתורה השביעיות בימים ובשבוועות ובשנים ובשבוועות השנים גם בחגים ובכלים הפנימיים שבמקדש כשבעת נרות המנורה.

הערה 94: ראה לקו"ת ר"פ

בהעלותך: ענין המנורה כי הנשמה קרויה נר כמ"ש נר ה' נשמת אדם וכללות נש"י נקרא מנורה ויש בה בחי' ז' נרות שהם ז' מדרגות בעבודת ה' יש עובד מאהבה משוך כמים. ויש מאהבה כרשפי אש (עי' בדי"ה כי תבאו כו' ושבתה הארץ ומענין אהבה משוך כמים בדי"ה אז ישיר כו' עלי באר) ויש עיי' התורה קו הממוצע (עי' בדי"ה לסוסתי ברכבי ובדי"ה נאו לחייך ובדי"ה למען תהיה תורת). ויש עיי' נצחון לצנח ולהתגבר בעבודת ה' בסור מרע ועשה טוב (עמ"ש בדי"ה והנצח זו ירושלים ובדי"ה למנצח על השמינית ובדי"ה אלה מסעי) ויש עיי' הודיה (עמ"ש בדי"ה אתה הצבת כל גבולות ארץ ובדי"ה יהודה אתה) וכן יש עבודה עיי' התנשאות כמאמרז"ל במשנה סי"פ י"ד דשבת כל ישראל בני מלכים הם וכמ"ש ויגבה לבו בדרכי ה' ויש עיי' שפלות כו'.

הערה 90: וראה ב"ר ספס"ה: ויהי

כמשיב ידו וגוי זה רבה על כל הפריצים מן יעמד (מיכה ב, יג) 'עלה הפרץ לפנייהם וגו'.

[ויהי כמשיב ידו, והנה יצא אחיו, ותאמר מה פרצת עליך פרץ, ויקרא שמו פרץ] — כפלה בלשונה ואמרה בלשון כפולה "פרצת פרץ", ואף לכן נקרא שמו "פרץ", כלומר, כך אמרה: זה — הפורץ הגדול, גדול המושיעים שבמלכי ישראל, שיהיה — רבה — וגדל — על כל הפריצים — כולם, הוא המלך המשיח, שיפרוץ גבולי מלכותו למלך מסוף העולם עד סופו, יותר מכל מלך שיהיה לפניו בעולם — ממך יעמוד, שהוא יהיה מוצר דוד, הנה מפרץ, שזהו שנאמר על המלך המשיח הזה: "עלה הפורץ לפנייהם, פרצו ויעבור שען, ויצאו בו, ויעבור מלכם לפנייהם והי' בראשם" — הוא יעבור כמלך מטעם ה' לפני ישראל הגאולים, ויפרוץ להם כל דרך ושער, לצאת משעבוד לחירות, ועל כן נקרא גם שמו כן, כלומר: "פרץ, זה משיח" (אג"ב סג, ג), ועל שם אותו כתוב, וכך קורא לו המשורר בקבלת שבת: "איש בן פרציי" (די"ה)).

ובפרש"י: מה פרצת עליך פרץ זה רבה על הפריצים ממן יעמוד משיח שנאמר בו עלה הפורץ לפנייהם.

הערה 91: ראה פיענוח להערה 90.

הייתה "בחירה" כמקום של הפצת-המעיינות בקביעות והתיישבות, מכל מקום, לא סתר הדבר לכך שבשלב מאוחר יעתיקו משם. זו הייתה בחירה מצד הטעם (וכפי שהיה בפועל, שתמיד הייתה סיבה מסויימת או הכרח לבחור במקום שנבחר).

לעומת זאת, הבחירה ב-770 היא בחירה עצמית, ללא טעם וסיבה. אין זה מקום שנבחר רק כדי שיהיה לחסידים להיכן לבוא, אלא יתירה מזו - זהו מקום שנבחר בשביל "רבינו" לעצמו, כביכול, המקום המיוחד בו הוא יתגלה.

ולכן זוהי בחירה נצחית וקבועה, "בית עולמים", המתבטאת גם ב"צורת הבית" ב"גובה אורך ורוחב" של מבנה 770 כולו, כולל בית-הכנסת ובית-המדרש של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א למעלה מיובל שנים.

[וכפי שהתבטא הרבי בתקופת משפט הספרים: "הנני יושב בהתוועדות וברצוני להכין את הביאור ברש"י עליו אתעכב, נופלת לי מחשבה ומבלבלת אותי - מה יהיה עם הבנין!"]

ולהעיר, שגם עניין זה - חשיבות ומעלת המבנה של 770 - מתבטא באורח מופלא במאמרי הרבי לה' טבת:

בכמה ממאמרים אלה (ראה קונטרס ה' טבת ה'תשנ"ב) מבאר הרבי, מיוסד על הביאור בתורה-אור, את ההבדל שבין המשכן למקדש. שבמשכן הייתה רק הרצפה מדומם, אך הקירות היו ממין הצומח, והתקרה - ממין החי. זאת משום שהמשכן היה דירת עראי של הקב"ה, ולכן היה המבנה מקביל

לסדר ההשתלשלות. ואילו בבית המקדש אפילו התקרה הייתה מאבן (דומם), להיותו דירת קבע של הקב"ה, ולכן ה' מעין עולם-הבא אז תהיה המלכות (דומם) למעלה מכל הספירות.

וראים איפוא, שמעלתו של בית-המקדש כדירת קבע, מוסברת במאמרים אלה דווקא בהתבטאותה באופן הבניין של בית-המקדש (ולא רק בנצחיות השראת השכינה במקום באופן כללי), דבר הנובע, כאמור, מהבחירה העצמית של הקב"ה בבית-עולמים, ובמקביל אליו - הבחירה הנצחית בבניין של 770, במקומו ובצורתו גם יחד, ועד - שמתבטא גם במספר הבית (!), כמבואר בארוכה בקונטרס בית רבינו שבבבל.

II תהא 'מעלה' נמשכת...

יבוא הטוען ויטען: "עם כל הכבוד" להרגשים חסידיים ממין זה, הרי אנו מאמינים שתניחך ומיד מגיע משיח ויתגלה תחילה בבית-רבינו-שבבבל, אך משם יסעו "לארץ-הקודש ולעיר-הקודש ולהר-הקודש ולבית-המקדש ולקודש-הקדשים" לירושלים

לא צריך להיות "בעל-מדקדק" גדול, כדי לראות את הביטוי הקיצוני שנוקט הפסוק לגבי ה"מקדש מעט" "בית רבינו", דבר שלא מצינו כמותו אפילו בבית המקדש שבירושלים

מלך בדורו זה - 770 יש מקום, לכאורה (וכפי שהעירו לנכון כמה מאנ"ש) להביא השוואה ודמיון מההבדל שבין המשכן שנדד ממקום למקום, ובין בית-המקדש בירושלים שהיה במקום מסוים דווקא.

ובזה גופא - מההבדל שבין שילה וירושלים. הגם שבשניהם היה בניין של אבנים, כלומר, בית באופן של קביעות (ולא כפי שהיה לפני זה שהמשכן היה מבנה עראי), ולכן גם בזמן של שילה נאסרו הבמות וההקרבה במקום אחר (משום ש"נקרא שילה בית"), ושניהם נקראו בפסוק "המקום אשר יבחר ה'" כלומר שהקב"ה בחר במקום זה. עם זאת, לא היה המשכן בשילה נצחי, ומשם עבר לירושלים שהיא דווקא "בית העולמים".

ובהסבר הדבר, מוצאים דבר פלא בתורתו של הרבי משיח צדקנו:

כל מי שיידרש להסביר את ההבדל בין שני סוגי הבחירה הללו, בוודאי יענה בפשטות - כפי שההגיון הישר אומר: בשילה הייתה אמנם הבחירה בבניין, הקב"ה בחר שיהיה שם בית קבוע מאבנים, אך לא הייתה זו בחירה במקום המסויים בשילה. ואילו בירושלים, בנוסף לכך שהיה זה בית קבוע, הייתה הבחירה גם במקום ובשטח ש"קידשה לשעתה ולעתידי

לבוא", ולכן אין הקדושה וזה משם והיא שורה באופן נצחי ותמידי.

בא הרבי ובביאורו הופך את הקערה על פיה (ראה השיחה בעניין זה ב"חידושים וביאורים בהלכות בית הבחירה" סימן ג):

הבחירה בשילה - נבעה מטעם ושיקול: כדי שלא יקטירו לה' בכל מקום יש להגדיר מקום אחד ומסויים להקרבת קורבנות. בירושלים - הייתה זו בחירה ללא טעם, בחירה עצמית למקום בו תשרה שכינתו יתברך - וממילא הופך זה למקום אליו צריכים להביא קורבנות. או בסגנון אחר: הבחירה בשילה הייתה כדי לספק לבני ישראל מקום להקרבה. ואילו הבחירה בירושלים הייתה מצד הקב"ה כביכול, הוא בחר לעצמו מקום.

ומכן נובע ההבדל בנוגע לעניין הנבחר:

כדי להגדיר מקום מסויים להקרבה - די בבחירת המקום, אין צורך לבחור גם בבית שעליו. אך בבחירה עצמית, שלא קשורה בטעם מסויים - זו כוללת הן את המקום והן את הבית, וזהו "בית הבחירה". עד כאן תוכן ביאורו של הרבי.

מדברים אלה ניתן להיווכח באופן ברור, כי דווקא הבחירה הנצחית, התמידית, מחייבת לא רק קדושה ונצחיות במיקום אלא גם בעצם המבנה וצורתו.

ולכן, בערי הבירה של ממלכת ליובאוויטש בדורות הקודמים, עם היות שגם בהם

מתעלים במילא שאר הארצות שלמעלה ממנו, כל שבעת הארצות, כללות העולם.

ויש לומר, שבשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות* שנים, שבעים שנה (תר"ם - תש"י), ועד לגמר ושלמות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין" - שע"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך

עבודתם של ישראל בכירור העולם ע"י מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות, שאז נגאלים* מן הגלות ותוורים ובאים לארץ ישראל.

ובלשון הכתוב שבו נרמז הקשר והשייכות דשמו הראשון של רבינו להגאולה - "ביום ההוא יוסיף אדנ"י שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים ומפתרוס ומכוש ומעילים ומשנער ומחמת גו", גאולתם של כל בני משבעת הארצות, ומוסיף בכתוב "ומאיי הים", שקאי על חצי כדור התחתון, אשר, בעליית התחתון ביותר,

ובטל מן העולם (ההעלם) (אבות ספ"ה) - שכל עשר כלול מעשר (שבע מאות).

97 ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ת בתולדתו. ובארוכה - ד"ה זה תשי"א. סה"מ באתי לגני ח"א ע' כט ואילך.

95 להעיר, שגאולה שייכת לשביעי - גאולה בשביעית. . . שעתידין ליגאל בשביעית" (מגילה יז, ב).

96 כולל גם השלימות דמאות (שהרי עבודתו היתה בתכלית השלימות ד,בן מאה כאילו מת ועבר

הערה 95: מגילה יז, ב: שעתידין

ליגאל בשביעית. שבוע שבן דוד בא בו חלוק משאר שנים כדאמרין בפרק חלק (סנהדרין דף זצ). שנה ראשונה רעב ולא רעב כו' עד ובשביעית מלחמות ובמוצאי שביעית בן דוד בא. . . כיון דשם גאולה עלה קבועה בשביעית. רש"י.

הערה 97: ויק"ר פכ"ט, יא: כל

השביעין חביבין [לפני הקב"ה] לעולם שמכל מה שברא הקב"ה בעולמו רבים במספר מכולם בחר לו אחד לחבבו ואת השביעי בחר (עיי במ"ר ג, ח), ויש דברים שלא ברא אלא שבעה וחיבב ובחר בשביעי (ש"ט, צב). הרי כי כל שביעי חביב לפניו [למען] [ברקיעים] השביעי חביב. . . בארצות שביעית חביבה. . . בדורות השביעי חביב. . . באבות שביעי חביב. . . בנינים השביעי חביב. . . במלכים השביעי חביב. . . בשנים שביעי חביב. . . בשמטין שביעי חביב. . . בימים שביעי חביב. . . בחדשים שביעי חביב.

וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ת בתולדתו: עיקר שכינה בתחתונים היתה, ועל ידי חטא עץ הדעת נסתלקה השכינה מארץ ברקיע, וע"י חטא קין ואנוש נסתלקה השכינה

מרקיע אי לבי וגו', ואח"כ בדור המבול נסתלקה מרקיע ג' לד'. . . ואח"כ עמדו שבעה צדיקים והורידו את השכינה למטה, אברהם זכה והוריד את השכינה מרקיע ז' לוי, ויצחק מו' לה', עד כי משה הוא השביעי (וכל השביעין חביבין) הורידו למטה בארץ.

ובארוכה - ד"ה זה תשי"א: מלשון

רז"ל וכל השביעין חביבין ולא כל החביבין שביעין, מוכח מזה שעיקר המעלה הוא זה שהוא שביעי, ומפני זה שהוא שביעי מצד זה הוא חביבותו, היינו שחביבותו אינו מצד ענין התלוי בבחירתו רצונו ועבודתו, כ"א בזה שהוא שביעי, שזה בא מצד התולדה, ובכ"ז הנה כל השביעין חביבין. ולכן זכה משה שניתנה תורה על ידו.

. . . והנה זה תובעים מכאוי"א מאתנו דור השביעי, דכל השביעין חביבין, דעם היות שזה שאנחנו בדור השביעי הוא לא עפ"י בחירתנו ולא ע"י עבודתנו, ובכמה ענינים אפשר שלא כפי רצוננו, מ"מ הנה כל השביעין חביבין, שנמצאים אנחנו בעיקבתא דמשיחא, בסיומא דעקבתא, והעבודה - לגמור המשכת השכינה, ולא רק שכינה כ"א עיקר שכינה, ובתחתונים דוקא.

הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיקף ומיד "יוסיף אדנ"י שנית ידו גוי' ואסף נדחי ישראל גוי'", עי"ז ש"פרצת (בגמיטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ת. ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה וההפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות) בחיים חיותו

98 תבוא כט, ג.

99 שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא ופרש"י משפטים כא, ו.

100 משלי יד, כח.

101 ראה גיטין סב, סע"א. ח"ג רנג, ב -

הערה 99: שמואל-א א, כב: וחנה

לא עלתה כי אמרה לאישה עד יגמל הנער והבאתיו ונראה את-פני ה' וישב שם עד עולם.

ובפרש"י: עולמם של לויים חמשים שנה שנאמר ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה (במדבר ה) וכך היו ימיו של שמואל חמשים ושנים.

קידושין טו, א: ואיצטריך למיכתב ושבתם

ואיצטריך למיכתב לעולם דאי כתב רחמנא לעולם הוה אמניא לעולם ממש כתב רחמנא ושבתם (ועבדו לעולם והוא לעולמו של יובל דטפי מהכי ליכא למימר דהא כתיב קרא אחרינא ושבתם איש וגוי ואוקימנא בנרצע. רש"י) ואי כתב רחמנא ושבתם הוה אמניא הי"מ (דיוצא נרצע ביובל ולא קודם לכן היכא דלא עבד שש אחר רציעה אבל היכא דעבד שש אחר רציעתו אימא ניפוק בשש דלא תהא רציעה חמורה מתחילת ממכרו. רש"י) היכא דלא עבד שש אבל היכא דעבד שש לא יהא סופו חמור מתחלתו מה תחלתו שש אף סופו נמי שש קמשמע לן לעולם (מידי דחשוב עד לעולם. רש"י) לעולמו של יובל.

מכילתא: מה ת"ל ועבדו לעולם עד היובל . .

בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י - תש"ג), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואונים לשמוע"⁹⁸, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו", יותר מיובל שנים (ת"ש - תש"ג), "עד עולם"⁹⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"ש שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"¹⁰⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"¹⁰¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה צורך והכרח להגדיל ולהרחיב¹⁰² עוד

ברע"מ.

102 "לחזק את הבנין ולהגביהו . . שנאמר ולרום את בית אלקינו" רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"א - בנוגע לביהמ"ק. ועי"ז בנוגע לביהכנ"ס וביהמ"ד - ראה רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב).

בא וראה שאין העולם אלא חמשים שנה שנאמר (ועבדו לעולם עד היובל).

וברש"י משפטים כא, ו: ועבדו לעולם. עד היובל . . מגיד שחמשים שנה קרוים עולם.

הערה 101: גיטין סב, סע"א: דרבנן איקרו מלכים . . דכתיב בי מלכים ימלוכו וגוי'.

זח"ג רנג, ב - ברע"מ: שאו שערים ראשיכם . . ושאו פתחי עולם דמתיבתא תתאה דכל מאן דאשתדל באורייתא לסוף מתנשא הה"ד (משלי ל) אם נבלת בהתנשא ואוקמוה מארי מתניי ולא תימא . . בההוא עלמא דאתי ולא יתיר

אלא מלך בתרין עלמין בדיוקנא דמאריה ובנין דא כפול פסוקא תרין זמנין חד מי זה מלך הכבוד תניינא מי הוא זה מלך הכבוד.

הערה 102: (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"א): ומצוה מן המבחר לחזק את הבנין ולהגביהו כפי כח הציבור. שנאמר, (ו)לרום את בית אלקינו. ומפארין אותו ומיפין כפי כחם. אם יכולין לטוח אותו בזהב ולהגדיל במעשיו - הרי זו מצוה.

(רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב): כשבנין בית הכנסת . . מגביהין אותה עד שתאה

II בית הכנסת מספיק גדול...

אך בסיום העניין הוסיף הרבי קטע שבהשקפה ראשונה נראה תמוה ביותר:

"את בית הכנסת של הרבי - אינך צריך להגדיל", הוא מספיק גדול... כמה שרק תגדיל אותו, ישאר לא יותר גדול כמו עד עתה, גדלותו (עד עתה) אינה ע"י הוספה, ואדרבה, הלואי שההוספה לא תעשה שינוי בגדלותו של ביהכנ"ס וביהמ"ד כמו שהיא במשך עשר שנים האחרונות דכ"ק מו"ח אדמו"ר בחיים חיותו בעלמא דין, נשמה בגוף.

זאת ועוד: ביהכנ"ס וביהמ"ד - כמו כל עניין של קדושה - אינו נשאר על עמדו, אלא, הוא באופן של "מהלך", ובמילא, מזמן לזמן) ועד - מרגע לרגע (ניתוסף בו יותר, בגובה, ברוחב ובאורך, ואין להתערב בענין זה, להוסיף או לשנות כו', אלא, צריך לסמוך שכל מה שיכולים להוסיף בגובה ברוחב ובאורך, יעשה זאת "בעל הבנין, הרבי נשיא דורנו!!".

[ובהמשך אומר הרבי, שבאם "אינו רואה זאת בעיני בשר שלו", ידוע המשל מעגלה רתומה לסוסים שמונהגים ע"י העגלון בשביל להוליך את החכמים, שכלל לא חשוב ה"תכלית" של הנסיעה כפי שהיא בעיני הסוס, והעצה היחידה ל"סוסיותם" היא להכותם עד שיחדלו מ"סוסיותם" או עד שידעו שהינם סוסים. ומסיים ש"הנמשל מובן באופן הכי פשוט"...].

ממש "פצצה":

הרבי עושה "שטורעם" גדול מהרחבת 770, עד להנחת אבן הפינה בכבודו ובעצמו (בעקבות "אתערותא דלתתא", לבקשת היהודי שתרם כסף לבניה). וכשמגיע הדבר לפועל - מקפיד שחם-וחלילה לא ישנו מאומה מהבניין של 770, שהוא "מספיק גדול", וכאילו אומר: ישנה קדושה לא רק במקום של 770 אלא גם בצורת הבית!

[וכפי שהיה בפועל, שהרבי הטיל הגבלות חמורות על אופי ההרחבה, לא רק לגבי הבניין של 770 עצמו בו אסר לחלוטין כל שינוי אפילו חיצוני, אלא גם בנוגע ל"זאל הגדול" הגביל באורח משמעותי את דמיון הארכיטקט, ונתן הוראות מפורטות כיצד ואיך יש להרחיב, מה לא לשנות (גובה הרצפה הנוכחי, שלא תופסק התפילה במקום אפילו יום אחד, וכיו"ב), וכפי שפסק על עצמו - "כל מה שיכולים להוסיף בגובה ברוחב ובאורך יעשה זאת בעל הבניין, הרבי נשיא דורנו!!"].

- מה פשר הדברים!?

II בחירה עצמית

לגבי ההבדל בין "ערי הבירה" של ליובאוויטש בדורות הקודמים, ובין פלטרין של

בהפצת המעיינות ל"חוצה" לקראת ביאת מלכא משיחא. ניתן אפילו לומר שדווקא בזה התבטאה עוד יותר נצחיות נשיאותם שאינה מוגבלת כמוכן במקום גשמי מסויים].

עם כל זאת, ולמרות שאין העניין מובן בשכלנו כלל, הנה על כך ניטשה המערכה כולה וה"דידן נצח": אשר הפצת המעיינות ע"י נשיא הדור תהיה קשורה לא רק במקום גשמי סתם, אלא במקום שבו בחר למשכנו, בית-רבינו שבבבל – 770, שמשם תהיה אורה יוצאת לכל העולם, ולשם יהיו עיני כל נשואות "תל תלפיות, תל שכל פיות פונים אליו".

מכל זה מובן גודל ויוקר וחשיבות "בית רבינו שבבבל", וממילא מעלת הנסיעה ל"בית רבינו", ובמיוחד בתקופה זו כאשר מצד ההעלם והסתור לא זוכים לראות את מלכנו בעיני בשר, ואעפ"כ, ממשיכים להדגיש את מעלת מקום זה מתוך ידיעה "אז ער איז דא" [=שהינו נמצא כאן] ככלי והכנה להתגלותו במקום זה תחילה, כמבואר בארוכה בקונטרס "בית רבינו שבבבל".

אם כן, במלחמתו ובנצחוננו של הרבי בנוגע לבעלות על בנין 770 הודגשה הבחירה במקום זה דווקא שממנו תצא אורה לכל העולם, זאת, למרות שבדורות קודמים ההשפעה של נשיא חב"ד באופן של "בית" ו"קביעות" לא היוותה סתירה לכך שבשלה מאוחר יותר "גלתה ליובאוויטש".

בשורות הבאות נעמוד על היבט נוסף הקשור בקדושתו הניצחית של בנין 770, כפי שבא לידי ביטוי בשיחותיו הק' של הרבי:

כידוע, בשלהי שנת תשמ"ח, בקשר עם הכרזת הרבי שליט"א על "שנת הבניין", הורה הרבי להרחיב גם את בית-הכנסת ובית-המדרש בליובאוויטש שבליובאוויטש, 770. בי"ז אלול הניח הרבי בעצמו את אבן-הפינה להרחבת הבניין, ואף נשא שיחת-קודש לכבוד המעמד.

אולם, קצת יותר מחודש לאחר מכן, בשיחת ליל הושענא-רבא תשמ"ט, דיבר הרבי באריכות על כך שהתוכניות שהוכנו להרחבה זו אינן תואמות את כוונתו. הרבי ציין כי אין טעם בבניית בניין משרדים רב-קומות שלא ניתן להשתמש בו בשבת ויום-טוב ואף כללות הגישה להתמקד אך ורק בבניית המרכז של 770 - אינה נכונה, משום שההכרזה על "שנת הבניין" כוונה בעיקרה לבניית בתים בהם יגורו "לעבעדיקע אידן", עם חדרי אכילה ושינה וחדרי משחקים לילדים, ולכן יש להתמקד על בניית בתים בשכונה שמסביב ל-770.

- עד כאן הכל מובן.

יותר¹⁰³ את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“

103) נוסף על הרחבתו (וכמ"פ) במשך השנים שלפני"ז.
104) ועד להנחת אבן פינה*.

(* בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן

גבוהה מכל חצרות העיר שנאמר ולרומם את בית אלקינ.

שוה"ג הערה 104: וראה השיחה שנאמרה במעמד זה: בנו"ד – יש ללמוד מדברי התורה כיצד נהג הקב"ה בתחילת בריאת העולם, ולנהוג כמוותו בהנחת היסוד של כל בנין. בריאת העולם התחילה מ"אבן שתיי", שהיתה מונחת בבית המקדש בקודש הקדשים, ואבן זו היתה ה"יסוד" לכל המשך הבריאה, שלכן היא נקראת "אבן שתיי", "שממנה הושתת העולם".

ומזה לומד כאו"א, בשעה שהוא בונה בית (כפשוטו), או כשהוא מבצע משימה כלשהי לבניית איזה ענין שיהי בגשמיות (בעניני הגוף), או ברוחניות (בעניני הנשמה), הרי ה"יסוד" של הבנין (או המשימה), צריך להיות קשור בקדושה – "בית המקדש", ולא סתם קדושה, אלא – "קודש הקודשים".

ואח"כ יש להמשיך ולבנות את הבנין כולו, ע"פ היסוד, וממילא כל הבנין יהי קשור בקדושה.

. . . וכאשר הוא יתנהג באופן כזה (שה"יסוד" יהי קדושה, ובידיעה שהבנין היא בכחו של הקב"ה), הוא יזכה לברכות ה', ועד שהקב"ה מבטיח שהוא יהי עמו "שותף" בביצוע ההחלטות, וממילא כל הבנין תהי בריאות ובהצלחה רבה בגשמיות ועאכו"כ ברוחניות.

והבית יהי – "יועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", שכל מה שבבית יהי קדוש, כי הקב"ה ישכון בתוכו בקביעות, ומתוך שמחה וטוב לבב. ויש לקשר את האמור, עם . . . הפרשה . . . ומיד עם כניסתו לארץ אומרת התורה . . . שהמצוה הראשונה שהוא מחוייב בה היא לבנות מזבח לה' – "והי ביום אשר תעברו את הירדן אל הארץ אשר הי אלקיך נתן לך גוי ובנית שם מזבח לה'

(בגימטריא 770), כמו בנין בית חדש¹⁰⁴.

פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידו הק' (וראה השיחה שנאמרה במעמד זה. וראה גם שיחת ליל הוש"ר תשמ"ט). המו"ל.

אלקיך גוי והעלת עליו עולות גוי וזבחת שלמים ואכלת גוי ושמתת גוי".

וזהו הוראה ולימוד לכאו"א, גם למי שנמצא בחו"ל, שכאשר הוא בא לארץ ישראל, כדברי הצי"צ "מאך דאך (בחוויל) ארץ ישראל", מיד "ובנית לה' אלקיך", עליך מוטל החיוב לבנות בית להקב"ה.

שיחת ליל הוש"ר תשמ"ט: ה"שטרעם" בתקופה האחרונה אודות בניית בתים בממדים גדולים ("אין אַ גרויסן פארנעם"), לכל לראש – בנינים של תורה עבודה וגמ"ח . . . ולכן בניית הבתים בתי תורה תפלה וגמ"ח צריכה להיות באופן של שלימות ותמימות-אפילו מאה אמה על מאה אמה, ועוד יותר . . . ה"שטרעם" עכשיו הוא ע"ד בניית בנינים עיקריים – בנינים של יהדות וחסידות, שכן, התכלית של יהודי היא (לא לעשות כסף... אלא) לעשות ולבנות יהדות, והתכלית של חסיד היא לעשות ולבנות יהדות חדורה באור החסידות, ולכן, יש לבנות בנינים שילמדו בהם תורה וחסידות.

. . . ועד"ז בנוגע להבנין . . . שמוזמן לזמן מתאספים בו כו"כ מישראל, "ברוב עם הדרת מלך" – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנובהעדר נקודת התכנית הראוי, בא כל אי עם סברא משלו, וכשפלוני אומר באופן כך, אומר, שהוא יבנה בנין גדול יותר!

על כך אומרם לו . . . את בית הכנסת של הרבי – אינך צריך להגדיל הוא מספיק גדול... כמה שרק תגדיל אותו, ישאר לא יותר גדול כמו עד עתה. גדלותו (עד עתה) אינה ע"י הוספה, ואדרבה, הולאי שההוספה לא תעשה שינוי בגדלותו של ביהכ"ס וביהמ"ד כמו שהי במשך עשר שנים האחרונות דכ"ק מו"ח אדמו"ר בחיים חיותו בעלמא דין, נשמה בגוף.

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד"בית רבינו שבבבל" - ש"נסע מקדש וישב שם", והוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים - מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו¹⁰⁵ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית "בית רבינו שבבבל", כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

והזמן גרמא - בשנת הצדי"ק - כמודגש בתהלים מזמור צדי"ק¹⁰⁶ (השייך לשנה זו¹⁰⁷)

105 ע"ד ובדוגמת בית המקדש - ש"הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

106 לאחר סיום ותותם מזמור פ"ט: "אשר הרפו עקבות משיחך", "ברוך ה' לעולם אמן ואמן".

107 ע"פ המנהג המקובל מהבעש"ט לומר המזמור תהלים המכוון למספר שנותיו (ראה אגרות-

זאת ועוד):

ביהכ"ס וביהמ"ד - כמו כל ענין של קדושה - אינו נשאר על עמדו, אלא, הוא באופן של "מהלך" ובמילא, מזמן לזמן (עד-מרגע לרגע) ניתוסף בו יותר, בגובה, ברוחב ובאורך, ואין להתערב בענין זה, להוסיף או לשנות כו', אלא צריך לסמוך שכל מה שיכולים להוסיף בגובה ברוחב ובאורך, יעשה זאת בעל הבנין, הרבי נשיא דורנו!!

הערה 106: לאחר סיום וחותרם מזמור פ"ט: עקבות משיחך. סופי מלך המשיח ולשון משנה הוא בעקבות המשיח חוצפה יסגא. רש"י.

הערה 107: ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"י ע' נג: וקבל מרבו בשם רבו מורינו הבעש"ט לאמר הקפיטל תהלים המתאים למספר שנותיו אחר תפילת שחרית.

הערה 109: פרש"י עה"פ: כוננהו. כונן אותו. ושני פעמים ומעשה ידינו כוננהו אי על מלאכת המשכן שביכרן לישראל והתפלל שתשרה שכינה במעשה ידיהם במשכן ואחת שתהא ברכה

שהתחלתו "ה' מעון אתה היית לנו בדור ודור", שקאי (גם) על בתי כנסיות ובתי מדרשות¹⁰⁸, וסיומו וחותרם "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גו' ומעשה ידינו כוננהו", שקאי על השראת השכינה במשכן (ומקדש)¹⁰⁹.

ויה"ר שעוד לפני הגדלת והרחבת "בית רבינו שבבבל", יתגלה וירד מן השמים מקדש העתיד, "מקדש אדני' כוננו ידוך"¹¹⁰, בית המקדש השלישי והמשולש (שכולל גם המשכן ובית ראשון ובית שני¹¹¹), שיתגלה

קודש אדמו"ר מהור"צ ח"י ע' נג).

108 כנ"ל הערה 4.

109 ראה פרש"י עה"פ. פקודי לט, מג. שמיני ט, כג. ועוד.

110 בשלח טו, יז. וראה פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

111 ראה זח"ג רכא, א.

במעשה ידיהם.

פקודי לט, מג: ויבן אותם משה. אמר להם י"ר שתשרה שכינה במעשה ידיכם. ויהי נועם ה' אלקינו עלינו וגו'.

הערה 110: פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א: ראה פיענוח להערה 28.

הערה 111: ראה זח"ג רכא, א: ועד כען בניינא קדמא דקבי"ה לא הוה בעלמא ולזמנא דאתי כתיב (תהלים קמו) בונה ירושלם ה' איהו ולא אחרא ובניינא דא אנן מחכאן ולא בניינא דבר נש דלית ביה קיומא כלל. בית ראשון ובית שני יחית לון קודשא בריך הוא כחדא מלעילא בית ראשון באתכסיא ובית שני באתגליא ההוא בית להוי באתגליא דאתקרי בית שני דיתחזי לכל עלמא אומנותא דקבי"ה חדוה שלים ורעותא דלבא בכל קיומא. ההוא בית ראשון באתכסיא אסתלק לעילא על גבי דההוא דאתגלייא וכל עלמא יחמון ענני יקר דסחרן על גבי דההוא דאתגלייא ובגו דאינון עננין הוי בית ראשון בעובדא טמירא דסליק עד רום יקר שמייא ובניינא דא אנן מחכאן.

וראו לתת את הדעת על נקודה חשובה בעניין זה:

בנוגע לספרים מובן מאליהם ובפשטות שחומר העניין לא היה רק בטענה השקרית שנבעה ממלחמה כנגד ה"מאור" של דורנו אלא גם ביטוי הדבר בפועל (היל"ת) היה יכול להיות הרה אסון - כפי שביאר השופט הגוי בפסק-הדין בטוב-טעם שנטילת הספרים ואוצרות הרוח של תנועת חב"ד מעקרת מכל תוכן את המושג של תנועה שחרטה על דגלה את הפצת המעיינות וכו' וממילא זהו גם ערעור על כל המשך ההנהגה והנשיאות של רבותינו נשיאנו ומכאן - כאשר "דין נצח" היה בזה גם אישור וחיוזוק שה"כסא שלם" כסאו של הרבי מלך המשיח, שסר כל קטרוג על הנהגתו כקנה השביעי דהמנורה כממלא מקומם של רבותינו נשיאנו ונשיא הדור השביעי דור הגאולה.

[ולכן דווקא לאחר ה"דין נצח" החל מהשבת הראשונה לאחר מכן ש"פ ויגש החל השטורעם הגדול בנוגע לענין של "עמדו הכן כולכם" לקראת הגאולה - משום שדווקא לאחר שהוברר שה"כסא שלם" ו"הוא הוא הנשיא והראש" היה יכול להיות המשך העניין של הגאולה ע"י נשיא הדור. כמו כן מובן מהנ"ל בפשטות מדוע בתקופת המשפט היו ביטויים

שגם לאחר הגאולה נלך עם הרבי שלנו וכו'. דברים שהרבי לא חזר עליהם אחר כך אלא להיפך הדגיש ש"נשיא דורנו המשיח היחידי בדורנו" וכהאי גוונא, משום שאז עדיין היתה המלחמה על עצם העניין של "הרבי שלנו", על עניין הנשיאות של נשיא חב"ד. אך מייד כאשר "דין נצח" בנוגע לעניין זה - נפתח הפתח ל"דין נצח" בקבלת מלכותו של נשיא הדור ע"י כל בני הדור וממילא הגאולה האמיתית והשלימה על ידו].

|| עשר גלויות גלתה ליובאוויטש

אולם, בנוגע לערעור על 770 הרי למרות שכאמור היה זה שקר גס שנבע מהסתכלות מגושמת ומחוצפת על דירתו וביתו של נשיא הדור (כמובן משיחות הרבי) וממילא זוהי מלחמה כנגדו, מכל מקום בשכל אנושי לכאורה לגמרי לא מובן מה היה קורה אילו ח"ו (היל"ת) היה לגזירה זו ביטוי מעשי - היכן כאן העדר השלימות בנשיאות חב"ד? הרי "עשר גלויות גלתה ליובאוויטש", חלקם בגלל קטרוגים והעלמות והסתרים שונים ומשונים ועל אפס ועל חמתם של כל השונאים הקימו מחדש את ממלכתם במקומות אחרים ולא היה בזה שום חסרון או הפחתה בעבודתם.

[- ולא רק שלא היה חסרון אלא אדרבה כמובן משיחות הרבי בנוגע לט' אדר שאז היה "מתן תורה דחצי כדור התחתון" היינו שלמרות שכללות העניין בא בחיצוניות כבריחה מאירופה, הרי היה בזה עניין פנימי של המשכת החסידות לחצי כדור התחתון ושלב חדש

הרבי עושה
"שטורעם" גדול
מהרחבת 770, עד
להנחת אבן הפינה
בכבודו ובעצמו
וכשמגיע הדבר
לפועל - מקפיד
שחס וחלילה לא
ישנו מאומה מהבנין
של 770 שהוא
"מספיק גדול"...

מבית המקדש ל'בית רבינו'...

חודש לאחר שהניח את אבן הפינה להרחבת 770 זועק כ"ק אד"ש: "את בית הכנסת של הרבי אינך צריך להגדיל, הוא מספיק גדול"... • מדוע במשפט הידוע נלחם הרבי גם על מקומם של הספרים - ב-770 דווקא?! • מעלין בקודש: מבית המקדש ל"בית רבינו"... • מאמר מיוחד אודות ליובאוויטש שבליובאוויטש - "בית רבינו שבבבל" והבחירה ה'עצמית' במקום זה דווקא

| מאת הרה"ח אסף חנוך שי' פרומר

ידוע ומפורסם אשר עם היות שעיקר ה"דין נצח" במשפט ועיקר קביעת היום-טוב של ה' טבת היה קשור עם הספרים - "היום בו דין נצח באופן גלוי לעיני כל העמים (בבית המשפט הפדרלי) בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאנו שבספריית ליובאוויטש" "דין - הספרים - נצח" וכפתגם הרבנית "הרבי והספרים שייכים לחסידים" -

הרי לפועל כפי שגם ביאר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בשיחותיו הק' (בתמוז תשמ"ה) היה הקטרוג של הצד שכנגד ומול זה - מלחמתו הגדולה של נשיא הדור עד לנצחון בבית המשפט גם בנוגע לבעלות על הבניין של 770 שאף כאן הייתה טענה כאילו ח"ו מדובר בעניין פרטי וכפי שהרבי האריך בשלילתו מכל וכל של רעיון משונה זה כאילו המקום העיקרי בדירת נשיא הדור הוא מקום האכילה וכו' ולא מקום התפילה והלימוד (והיה צורך לדון על הדבר גם בבית-המשפט) לכן ציוה הרבי לכתוב על חזית הבנין של 770 "בית אגודת חסידי חב"ד אהל יוסף יצחק ליובאוויטש".

ואף ההוראה על בניית 770 בכפר-חב"ד כתבנית 770 שבבבל באה בעקבות כך [וגם בשיחות על נושא הספרים הדגיש הרבי לא רק את שלילת הטענה של בעלות פרטית עליהם אלא גם את ההכרח בעצם מיקומם דווקא ב-770 כאשר העובדה שהינם יוצאים ממקום זה (לאיזה עניין שיהיה) מהוה סכנה שכן אז הם כמו "פצצה חיה" שיכולה להתפוצץ בכל רגע!].

ובסופו של דבר - "דין נצח" אשר מדובר בבניין של נשיא הדור ש"הוא בחיים" וככל ענייני הרבי שייכים לחסידים" כמקום של תורה ותפילה והפצת המעיינות לכל העולם כולו [ואולי יש לומר הטעם לכך שעיקר היום-טוב נקבע על עניין הספרים 'בפשטות' משום שבעניין זה היה לא רק ערעור וקטרוג ב'כח' אלא גם ב'פועל' נלקחו חלק מהספרים בשביה ואחר כך בה' טבת היה ה"פדיון שבויים" שלהם (כלשונו הק' של הרבי בשיחת ה'טבת תשנ"ב) מה- שאין-כן בנוגע ל-770 למרות כל הטענות וההתדיינות בבית-המשפט מעולם לא קיבל הקטרוג ביטוי מעשי ובמשך כל הזמן נשאר בגלוי ובפועל 770 כ"בית רבינו" שמשם יוצאת אורה לכל העולם].

תפלה יקרא לכל העמים¹¹², "נכון יהי' הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים¹¹³ והלכו עמים רבים¹¹⁴ ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה בארחותיו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים¹¹⁵", "תורה חדשה מאתי תצא"¹¹⁴, תיכף ומיד ממש.

(משיחות ש"פ נח תשמ"ז;

ש"פ פינחס וכ"ח סיון תנש"א. ועוד)

תחילה ב"בית רבינו שבבבל", שגם הוא "בית משולש", בית הכנסת (תפלה), בית המדרש (תורה), ובית מעשים טובים (גמילות חסדים), ומשם יחזור לירושלים, ביחד עם כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם שיקבעו בארץ ישראל ובירושלים, מחובר למקדש, וביחד עם כל בני" שבכל קצוי תבל, כמו²⁶ "והביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית תפלתי . . כי ביתי בית

112) ומעין זה גם בסוף זמן הגלות - ש"בית רבינו שבבבל", "יקרא (גם) לכל העמים", ע"י ההשתדלות בהפצת הלימוד והקיום דמצוות שנצטוו

בני נח, כפס"ד הרמב"ם בהל' מלכים ספ"ח.

113) ישע"י ב, ב"ג.

114) שם נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

הערה 112: כפס"ד הרמב"ם בהל' מלכים ספ"ח: וכן צוה משה רבינו מפי הגבורה לכונן את כל באי העולם לקבל מצות שנצטוו בני נח. וכל מי שלא יקבל יהרג. והמקבל אותם הוא הנקרא גר תושב בכל מקום וצריך לקבל עליו בפני שלושה חברים.

הערה 114: ויק"ר פי"ג, ג: כיצד הם

נשחטים בהמות נותץ ללויתן בקרניו וקורעו ולויתן נותץ לבהמות בסנפיריו ונחרו וחכמים אומרים [באותה שעה. להקב"ה] זו שחיטה כשרה היא ולא כך תנינן הכל שוחטין ובכל שוחטין ולעולם שוחטין חוץ ממגל קציר והמגרה והשנים מפני שהן חונקין אמר רבי אבין בר כהנא אמר הקדוש ברוך הוא (ישעיה נא, ד) 'תורה חדשה מאתי תצא' חדוש תורה מאתי תצא.

'אפילו מוח קערמנטשו'קי בראשנו, ולב נעוולי' נרגש בלבבנו, ופינו ממלל כיושבי ניקולייב אין אנו מספיקים להשיג, לחוש ולהתבטא על הגילוי האלוקי הנפלא בקונטרס'... • רשימה עיונית מפליאה ומרתקת המקיפה את המוגה' הראשון שפתח את סגנון 'שיחות תשנ"ב' ופעל 'הזזה' עצמית בחושך הגלות... • במלואת 20 שנה לצאתו לאור עולם של 'קונטרס בית רבינו שבבבל'

| מאת הרה"ח שמעון שי' ויצהנדלר

"לצערי השנה לא הגעתם.. אחת ממעלות הכהנים ועבודתם הקיימות גם לאחר חורבן בית המקדש היא נשיאות כפים בשעת התפילה, ואכן בתי כנסיות קרויים מקדש מעט. העליה לרגל לביהמ"ק פעלה על יהודי .. שהיה משתחוה גם עם הנשמה שלו. כלומר הוא ביטל את כל כוחות הנשמה שלו, שכל ומדות אל הקב"ה.. במילא מובן שבית כנסת שבו ההשתחויה הפנימית מתבצעת באופן הכי טוב, הוא יותר מקדש מעט, יותר קרוב למעלת בית המקדש וזאת מוצא חסיד כאשר הוא מתפלל בבית המדרש של רבו.. וכשחסיד כהן נושא כפיו בביהמ"ד של רבו, הרי שבהשוואה לנשיאות כפים בסתם בית המדרש זה יותר קרוב לנשיאות כפים שהיתה בבית המקדש..".

(המכתב הוא לחסיד ר' יעקב הכהן כץ - אשר עשיריות בשנים התהלך עם רבותינו נשיאנו בתמימות והתקשרות לבבית. אודותיו: כפ"ח ניסן תשנ"ג).

כן ברצוני להעיר בנוגע ל'סיכום' שנערך לקונטרסנו, אך היות ואין זו הבימה המיועדת לכך נעשה זאת בנקודתיות בהערה³².

אין ספק כי במהדורות הרבות של הקונטרס, כמו גם בעיון המתמשך בו מתממש הצד החיובי של זעקת כ"ח ניסן תש"א: "וועט מען דאס נאך אַמאל פאַרשרייבן, דערנאך וועט זיין מתמידים וואס וועלן האַלטן און גידענק'ן וואס האט פאַרשריבן גיווארן..". אולם: דערביי וועט דאס ניט בלייבן! לא ננוח ולא נשקוט עד אשר נראה בעינינו את התממשות ההכרזה הבאה מגג ה'מקדש מעט' שבחו"ל: "הגיע זמן גאולתכם תיכף ומיד ממש, ממש ממש³³...!"*

(התמים, חשון-כסלו ה'תשס"ב)

"נשיא דורנו מאנט און פירט אויס אז צום אלעם ערשטן וועט זיין דעם גילוי פון 'מקדש א-ד-נ-י כוננו ידיך' דא, אין דעם ארט ...", [נשיא דורנו תובע ואכן פועל שלכל לראש יהיה הגילוי של בית המקדש כאן...]. משפט זה שנשמע כרעם במרכזה של השיחה שחתמה יובל שנים ליום בוא 'איש וביתו' לחצי כדור התחתון (כ"ח סיון ה'תנש"א), היתה כעבור חצי שנה לנקודת היסוד, נקודה בהיכלא, של 'קונטרס בית רבינו שבבבל' אשר הופיע ביום בו 'מזלו גובר' של מייסד תומכי תמימים, הנשיא החמישי לבית חב"ד - ועורר התרגשות והתפעמות בכל תלמידיו ותלמידי תלמידיו.

אפילו מוח קערמנטשו'קי בראשנו, ולב נעוולי' נרגש בלבבנו, ופינו ממלל כיושבי ניקולייב אין אנו מספיקים להשיג, לחוש ולהתבטא על הגילוי האלוקי כאשר נשיא חב"ד הוא בכבודו ובעצמו מגלה ומלמד על ענינו וזהותו של המאור עצמו. ומשום שאין ביכולתנו לבטא את הלכי רוחנו ניתנה פה לדברים שנשמעו באותה תקופה היסטורית:

כך נכתב בשבועון 'בית חיינו':

"יום שני, כ' מרחשון, היום זכינו ויצאו לאור שני קונטרסים מוגהים מכ"ק אדמו"ר שליט"א והם: 'קונטרס בית רבינו שבבבל'. . הגהת ופרסום קונטרס זה עוררה שמחה מיוחדת בלב קהל התמימים ואנ"ש, בשל היותו שלב מיוחד ב"פוצו מעיינותיך חוצה" לקראת התגלות המשיח. הקונטרס דן בהרחבה בענין 'בית רבינו שבבבל' (מגילה כט ע"א) הנקרא "שני לבית המקדש" והולך ומגלה חידושים נפלאים אודות הקשר של "בית רבינו" עם בית המקדש השלישי שיבנה במהרה.

שיחה זו מהוה אולי 'פשט' חדש ב"מעיינותיך" - לא רק במובן "המעיינות שלך" אלא "מעיינותיך" - הסוג המיוחד במעיינות החסידות העוסק במקור המעין בגלוי - ועל דרך הביאור "לך לך .. אראך" - 'אראה ואגלה אותך בעצמך'."

1) גליון 112. שבועון שזכה באורח פלא בשנות נ"א-נ"ב לקבל תמידין כסדרן תשובות מפליאות של רבינו ועידודים בנוסח: 'כל המרבה לפרט הרי זה משובח'; 'גרם וגורם נחת רוח'. וימים רבים נראה מונח בתוך סידורו הק' וראה זה פלא באותו יום בו יצא הקונטרס - כ' מרחשון נסע הרבי לאוהל כאשר בידו הק': קונטרס 'בית רבינו' יחד עם שבועון 'בית חיינו' (גליון 111)!! (תמונה מכך נדפסה שם בגליון 114 עמ' 16).

32) אות ב' סעיף 2: משתמע שהסיבה שבית רבינו הוא מקום קבוע שממנו יוצאת הוראה נובע מחמת שבו יש השראת כללות השכינה. והבינו כך מסגנון הערה 22 ובכלל מענין לשכת הגזית (כמו שכתבו ב'תוכן'), אך בשיחה עצמה נראה להיפך: היותו 'מקום קבוע שממנו יוצאת הוראה' היא הסיבה שהוא מקדש מעט העיקרי. ולענ"ד ב'סיכום' יש לכתוב באופן פשוט ולכן יש לכתוב כך: בבית רבינו שבבבל יש השראת כללות השכינה וזאת מחמת שתי מעלות שבו: א) מצד היותו בית הכנסת ובית המדרש של רבינו המלמד תורה לתלמידים ומשם יוצאת הוראה לכל אנשי העיר ולכן שם שורה השכינה ב) מצד היותו [לא רק בית כנסת ובית מדרש אלא] בית רבינו נשיא הדור וההמשך כמו שכתבו שם. [וכפי שאכן כתבו העורכים בהתחלת 'תוכן השיחה' (עמ' 28)]. גם באות ג' סעיף 3 יש להעיר: משמע שהעובדה שנשיא דורנו הוא המשיח שבדור היא מעלה נוספת של בית רבינו בגאולה. ויש לתקן: העובדה שנשיא הדור הוא המשיח איננה מעלה בלבד אלא טעם וביאור על הקשר ההדוק בין הבית לגאולה המתבטא בשני פרטים: 1) היותו דבוק ממש לביהמ"ק [ועל ידו שאר בתי כנסיות], 2) גילוי המקדש העתיד בו.

33) ש"פ חיי שרה תנש"א המצוטט ב'פתח-דבר' ל'בשורת הגאולה'.
* הערה לקוראים: בהתחשב בקוצר היריעה הושחלו מראי מקומות נוספים אשר העיון בהם יסייע לראיה רחבה יותר של קונטרסנו.

לכאורה היינו הך עם הנאמר בקונטרסנו, אולם כאן סגנון הדברים שונה: לכל לראש הרבי לא מציין את ה'שערי תשובה' האמור (והדבר אומר דרשני) והדברים מנוסחים בצורה כזו שמחייבת עפ"י ההיגיון לומר כי הנשיא ש'הוא הכל' הרי ממילא הוא גם משיח מצד שבכל יהודי יש ניצוץ משיח והנשיא כולל את כל הניצוצות האמורים (ועדיין יש לעיין).

1. ת"ח להרה"ת אורי שי' ליפיש על המ"מ.

2. ועיין מש"כ א. אברהם במאמרו ב'בית משיח' [חלקו נדפס לקמן, ע' 58 והלאה], ויומתק כי כל הנושא של התלבושות בנוף הצדיק נלמד ונשאב ממאמר זוהר 'מאן פני האדון דא רשב"י' והרי 'פני האדון' נאמר לגבי (העליה לרגל ל) בית המקדש. זאת ועוד: הערתו המפורסמת של הרבי בלקו"ש ח"ב 'ראיתי בעלי נגלה מקשין.. אבל מפורש כעין זה גם בנגלה דאורייתא והוא בירושלמי' והרי שם בירושלמי מפרש זאת לגבי מקדש מעט ('והוי' בהיכל קדשו דא ר' יצחק בר' לעזר בכנישתא מדרשא דקיסרין)! ושוב הקשר ההדוק בין בית המקדש-מקדש מעט-גוף הצדיק.

ולכל הנ"ל יש להעיר לשיחת ש"פ האזינו תש"נ ('התוועדות' עמ' 88) אודות 'ביתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר' ש"כיון שזהו ביתו של הקב"ה, הרי בודאי ש"כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (ביחד עם כל הצדיקים) נמצא באותו מקום שבו נמצא הקב"ה".

3. ועד"ז בתוכני חסידות חב"ד. נציין כאן להתבטאות לא כ"כ מפורסמת מהמשפיע עובד ה' וכו' הר"ג ע"ה נעמינוב: "אמר פעם בהתוועדות לר' צבי ראיאק: הרי אסור לישבע, אבל אם לא, ה' מוציא ספר תורה מארון הקודש ונשבע כי אדמו"ר (הרי"צ) הוא משיח". ('ביאורי הר"ג' לתניא' עמ' קמז). ולהערה 92 בקונטרסנו - בענין 'בית משיח' - כבר העירו ('הערות וביאורים אהלי תורה' ש"פ חיי שרה תשנ"ב) לספר השיחות תרצ"ו עמ' 1: 'חסידים היו קוראים.. מקום ישיבת רבינו בקביעות.. היכל המשיח'.

4. נדפסה בלקו"ש חכ"ט בהוספות. חובה לשלבה בין שאר השיעורים בעניני גאולה ומשיח! מעניין לעקוב אחר ההיסטוריה של השיחה: כאמור היא נאמרה בשמחת תורה תשמ"ו - מרגלגל בפומיה דר' משה סלונים ע"ה כי זו היתה 'משנה אחרונה' לאחר שבת בראשית תשמ"ה!... - ולקראת כינוס השלוחים העולמי שהתקיים בש"פ חיי שרה תשמ"ו הוציאה הרבי מוגהת! הרבי התייחס באותה שבת להופעתה של השיחה המוגהת במילים הבאות: "בשבת זו מתחיל 'כנס השלוחים' ובקשר לזה הוציאו לאור את השיחה אודות תפקידו של השליח.. על השליח "להכניס" לעבודתו ולנצל את עשר כחותיו .. ועי"ז יגלה את 'יחידה הכללית', משיח" וממשיך לקשר את תוכן אותה שיחה לפרשת השבוע של השבת! (נדפס בהוספות ללקו"ש חכ"ה). ב' השיחות נדפסו בלה"ק ב'ספר השליחות' (עמ' 963-386).

אדמו"ר הרי"צ ומביא את הלקו"ת בפרשת ברכה בענין ההשתחוויה הפנימית שהיתה במקדש והארה ממנה במקדש מעט ומוסיף שזה בפרט כאשר באים בשלושת הרגלים לרבי עיי"ש. אכן באופן כללי המכתב שייך לנידוד, אך אינו מוביל ישירות לקונטרסנו. ולכן ברצוני להעיר ולהאיר את עיני הקוראים על מכתב נוסף מאותו תאריך הנדפס בסמיכות למכתב הקודם (שם עמ' רנו) ובו כבר מפורש רעיון הבדלי הדרגות ב'מקדשי מעט' כאשר 'בית המדרש של רבו' הוא 'יותר קרוב למעלת המקדש'. הנה כמה קטעים קצרים ממנו (בתרגום ללה"ק מ'יחי המלך' תשרי תש"ס):

פרפראות בית רבינו

'ודו"ק' - סימן גאולה

והנה רמז על הערה 92 המפורסמת: "להעיר, ש'בית משיח' בגימטריא 'פרצת' (770). 'ודו"ק". הביטוי "ודו"ק" הנזכר בהערה נדיר ביותר בתורת הרבי. ברם מסתבר כי הקונטרס אשר סובב והולך על דברי המהרש"א בגמרא שם (כפי שהסברנו כבר) יונק גם מסגנון המהרש"א אשר ה"ודו"ק" נחשב לאחד ממאפייניו:

וראה זה פלא. מסתבר שיש גם קשר פנימי בין עצם המילה 'ודו"ק' לעניני משיח (ובפרט בענינים 'דקים'): כך נכתב ב'שארית ישראל' לוילדניקער:

"אמר בדרך רמז על המהרש"א שלכן עשה ג' ענינים בספרו: א) 'ויש ליישב בדוחק', ב) 'ודו"ק', ג) 'וק"ל' - לרמז כי 'ויש ליישב בדוחק' הוא בזמן הגלות כנ"ל, 'ודו"ק' 'וק"ל' - הוא לימות המשיח אי"ה כי דוק הוא לשון הדק היטב הוא בחינת דקות אלוקותו בבחינת נקודה הוא..". ('שארית ישראל' (מהדורת אוברלנדר) עמ' מד).

רעיון זה ביאר באותה תקופה החסיד המושכיל הנודע הגה"ח ר' זעליג ע"ה פלדמן בדברים הבאים:

המעייין באגרת הבעש"ט הנודעת על 'פוצו מעיינותיך' כהכנה והכשרה ל'קאתי מר' - יגלה כי קיימת שם הוספה שעד עתה לא עסקו בה והיא 'אימתי קאתי מר? לכשיפוצו מעיינותיך חוצה ויתגלה טבעך בעולם". כלומר לא רק הפצת תורת הבעש"ט - תורת החסידות ('מעיינותיך'), אלא גם 'טבעך' שיכירו את מהותו של הבעש"ט, שידעו שיש רבי בעולם. ויש לומר כי זו היא ההכנה המושלמת לימות המשיח אשר גם בה קיימים שני רובדים: יש את ימות המשיח והגאולה ויש את מלך המשיח. יפוצו מעיינותיך חוצה - היינו לימוד החסידות - זו הכנה לגילוי אלוקות בימות המשיח ו'יכירו טבעך בעולם' - מהותו של 'רבי' - זו ההכנה למלך המשיח עצמו! אשר עצם מציאותו כבשר ודם בעולם הזה הגשמי הבטל בתכלית לאלקות זהו גילוי אלקות בדרגא נעלית².

מהעיסוק הנודע בענינה של

תורת החסידות ('יחידה' שבתורה), עברנו לעסוק בענינו של מורה החסידות ('יחידה הכללית' - קונטרסנו הערות 53, 72) ובד' אמותיו (בהם מתפשטת ומתגלה היחידה של נשמתו - י"ד כסלו תשל"ט ס"ו). מעיון בתורת הנשיא, עברנו לעיון ולימוד שמותיו. ומהתואר ההיסטורי 'בית חיינו'³ המדגיש את הפעולה וההארת החיות על באי הבית,

(2) עפ"י 'כפר חב"ד' גליון החמש מאות (עמ' 25) במוסף שם ועיי"ש ביתר הרחבה) ובהזדמנויות נוספות בשנת תשנ"ב (כינוס צא"ח העולמי ב-770 בחגה"ס תשנ"ב ועוד). על ההבדל בין 'ימות המשיח' ל'מלך המשיח' ראה גם הדרן על הרמב"ם תשמ"ו סי"ב.

(3) התואר שגור אצל חסידים מאז (ויש שצינו לבבא קמא ק, א: 'הודעת להם - זה בית חייהם' וברש"י שם). גם אצל רבינו הוא מצוי (ראה אג"ק ח"ב עמ' שנב - 'בית חיינו שליט"א', ח"ג עמ' שפד).

לתואר 'בית רבינו' המדגיש את יושב הבית, הנשיא עצמו. ועוד ועיקר: מהתואר רבינו ונשיאנו המבטאים את העבודה והשייכות לעם לתואר: משיח צדקנו המגדיר אותו עצמו בגדר מהותי ועצמי (ראה הדרן תשמ"ו הערה 37 ובשוה"ג). ומהתואר בית הכנסת ובית המדרש אשר אף הם מלמדים על הפעולות הנעשות בהם, לתואר המקודש ונשיא כפי כל עם ישראל: בית המקדש!

עם מלאות עשרים שנה, ליציאתו לאור עולם, מוגשת בזה רשימה עיונית נרחבת המקיפה את ה'מוגה' הראשון שפתח את סגנון 'שיחות תשנ"ב' ופעל 'הזוה' עצמית בחושך הגלות.

II הענין 'מתממש'...

"ממש" - מילת שימוש הבאה להדגיש, להבהיר, ולגלות כי הנושא המדובר אינו 'לשון הבאי', דוגמא או מליצה אלא - כמשמעו, במלוא מובנו. לאידך - ובד בבד - 'ממש' בא לבטא כי הענין המדובר שייך וצריך להתבטא במובנים ומונחים 'ממשיים' שניתן למשמש בחוש המישוש. וכאשר חוברים שתי משמעויות אלו ל'ממש' - באה המשמעות השלישית והעיקרית: 'ממש' מורה כי הענין 'מתממש' מתבצע ומגיע לייעודו - בפועל 'ממש'.

שלוש משמעויות אלו הם הדרך הישרה (ארוכה אך - 'קצרה') דרכה עובר כל רעיון מראשיתו ועד ליישומו. בתחילה הוא מופשט, נתפס כמליצה כהברקה, ואז הוא מתגבש והופך ל'משנה סדורה' המורה ומדריכה כיצד להביא את הרעיון לידי מימוש בחיי היום יום וכאשר מבצעים אותו בפועל בא הרעיון לתכליתו ו'מתממש'. מופשט מדי? הנה דוגמא בודדת מראשית החסידות:

בכתובים כבר נאמר 'חלק אלוקה ממעל'. היה זה ביטוי שנתפס כמליצה תורנית על גדלות האדם - ומי שניסה לומר אחרת נענש!⁴ - באו קדמוני הקבלה והוסיפו: 'ממש'. אכן יש בחלק זה 'ניצוץ' ו'חלק' מהאלוקה עצמו - בא אדה"ז חידד והגדיר: מחד האלקות הזו היא 'ממש' כפי שהיא למעלה מעלה ולאידך אלקות זו ניתן למששה בחושי המישוש, היא מתבטאת בגשמיות. באה כל תורת החסידות ו'מימשה' רעיון זה לתורת חיי היום-יום בהנהגות והדרכות שכולם נקודתם אחת: להמשיך את השכינה למטה בארץ.

.....
מעניין הביטוי שחזר על עצמו ברציפות בשבתות יתרו-משפטים תשנ"ב: "בית חיינו שבבבל" ובש"פ יתרו המשיך: "הנקרא בשם 'בית חיינו' - דכאו"א הנמצאים כאן, ועד לבית חיינו דכל בני ישראל שבדור, כולל גם אלה הנמצאים בכל קצווי תבל שחיותם נמשכת מבית חיינו שבבבל" (מופיע ב'בלתי מוגה' ועד"ז במוגה ועיי"ש) ומענין לענין: בה' טבת ולמחרתו ש"פ ויגש ז' טבת תשנ"ב השתמש בביטוי 'בית רבינו שבבבל' (עיי' ב'שיחות קודש תשנ"ב').

(4) ראה 'נשמת שבתני הלוי' הנסמן בלקו"ש חל"א עמ' 133 הערה 11 והוא תשובה על תגובות קשות שהגיעו אל המחבר בעקבות ספרו 'שפע טל' בו התגלה לראשונה כי 'חלק אלוקה ממעל' אכן 'ממש'. ואכ"מ כלל.

מצוי מאז ומתמיד, ברם הדברים לא מגיעים ל'ממשיות' שקונטרסנו נותן בדברים. רק לאחר העיון בו מוארים כל אותם ציטטות וחלקיקי רעיונות באור ברור וחד: כל 'מקדש מעט' הגדרתו: חלק עצמי מהמקדש הכללי, וכאשר מדובר ב'מקדש מעט' של נשיא הדור הרי הוא 'תמורת המקדש אשר בירושלים' אשר 'נסע מקדש וישב שם'.

וכשם שהוא בנוגע למקדש שבגלות, כך הוא בהקשר למשיח היושב ומצפה בגלות. כיום כבר ברור כי הנושא 'משיח שבכל דור' לא רק שהיה קיים בכל דור, אלא אף דובר עליו באותם הדורות וכפי שלוקטו הדברים ב'משיח שבכל דור' (להרה"ת רי"ד שי' קלויזנר)³. אלא שקונטרסנו מגיש את הדברים בנוסח של 'אי אפשר בלאו הכי', עפ"י סברא ("מסתבר לומר"), אשר המשיח הנמצא בכל דור הוא הנשיא שבאותו הדור, ומבאר את הענין לאור החסידות אשר בכל יהודי יש ניצוץ משיח והיות והנשיא כולל את כל היהודים, כל הניצוצות - "לכן הוא המשיח שבדור" (הערה 53).

ויצויין: ניצני הדברים מצויים כבר בהערה 43 בקונטרס 'ענינה של תורת החסידות' ושם מקשר בין נשמת היחידה הכללית של המשיח למובא בשערי תשובה לאדמו"ר האמצעי כי 'ראשי אלפי ישראל שבכל דור' הם בחינת יחידה הכללית של כלל ישראל. באותיות חדות וברורות נאמרו הדברים ב'שמח"ת תשמ"ו, שיחה שהוגהה ובה מצויים הביטויים - 'נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר הנו ה'משיח שבדור' . . 'משיח כפשוטו . . הנשיא הוא בחי' יחידה הכללית - משיח - של דור זה, ובדורנו ה"ז נשיא דורנו. " ואף שם מבסס זאת על אותו 'שערי תשובה' לאדמו"ר האמצעי.

לימוד הלקוטי שיחות שבהערה 54 יכול לתת הארה חדשה ביסודיות שמעניק קונטרסנו דווקא לעמוד ה'תורה' שבמקדש - לשכת הגזית, ולכאורה ישנם נקודות נוספות בו? ולאור הלקו"ש שם מובן היות וראשית הכח של משיח הוא מתורת משה 'הוגה בתורה' (ודו"ק כי קיצרתי). והמעין בפיענוח לשוה"ג של הערה 104 שיחת הושע"ר תשמ"ט - יקבל אחת ולתמיד רושם נכון בכל הקשור לנשגבות ונפלאות של 'בית הכנסת של הרבי': 'אין להתערב בענין זה - כל מה שיכולים להוסיף - יעשה 'בעל הבנין', הרבי נשיא דורנו!!!" (וחובה לשמוע בקלטת)³¹.

ביצירה הנ"ל באו כמה הוספות נחוצות: צילום הסוגיא עם רש"י ומהרש"א, מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א 'בענין מעלת בית רבינו' וכך גם תוכן וסיכום הקונטרס.

המכתב הנדפס כ'הוספה' הוא מכ"ח תשרי תש"ח (אג"ק ח"ב ע' רנד ואילך) - בו מעיר הרבי שליט"א לאחד החסידים על כך שלא הגיע לחגים לכ"ק

.....
(31) וראה מה שכתב בנידון א.

אברהם במאמרו 'מעלין בקודש: מבית המקדש לבית רבינו' - נדפס להלן ע' 58 והלאה.

II מלכות שבתפארת

עבודותיו הראשונות של רבינו מאז זכינו לאורו היו תמיד ב'ציונים מראי מקומות והערות' – למאמריו של הנשיא השישי, לשו"ת הצ"צ ורבים אחרים. וכך הפכו המ"מ לביטוי מזהה לתורת רבינו. בהודמנויות שונות נוהג להתבטא כי המראי מקומות נועדו כדי שיעיינו במקורות ותיתוסף הבנה בתוכן המדובר בפנים, שאם לא כן 'למה להשקיע מאמץ בציונים' (התבטאות בפני המזכיר הרה"ת ר' לייב שי' גורנו ועיין גם במבוא לספר 'השליחות לאה"ק – אגרת מלך'). ואכן מסוף שנות הלמד"ם הופיעו מלאכות מגוונות בהם באו פיענוחים להערות המופיעות בלקוטי שיחות ובמאמרים מוגהים, ואף ספרים מיוחדים הוקדשו לכך³⁰.

אך מסיום שנות הממ"ם – כנראה עקב ריבוי

קונטרס 'בית רבינו שבבבל' בהוצאה מיוחדת ע"י "מכון לוי יצחק" (סניף צפת)

השיחות והקונטרסים המוגהים שיצאו בתדירות – הפסיקה הופעתם וחסרונם הורגש מאד. מכון 'מלכות שבתפארת' פעל 'חידוש הנושנות' והוציא לאור את קונטרסו ביחד עם פיענוח מראי המקום ועוד תוספות חשובות והכל 'בקלף ובדיו נאים'.

אם נרצה דוגמאות לחיוניות לימוד קונטרסו עם פיענוחי ההערות, נציין באקראי ובקצרצרה כמה הערות 'פשוטות': הערות 51 ו-52 על הביטויים "שממנו אורה יוצאה לכל העולם" ו"תלפיות – תל שכל פיות פונים בו" – לכאורה ציונים שיגרתיים לחלוטין, אלא שהמעייין במקור יגלה חדשות: אורה יוצאת הן במובן ש'הוראה' יוצאת לעולם – וזה הרי מבואר בסעיף א' דקונטרסו, הן 'אור' במובן של חיות וזה הלא מבואר בסעיף ה'. ו'כל פיות פונים' המשמעות לא רק פיזית אלא: מכוונים לבם אליו! הערה 45 העיון במקור מוסיף הבנה יסודית בפשט הענין של 'בתוך כל אחד ואחד' (ועיי"ש אודות הורדת השכינה על ידי השביעי!).

שער קונטרס 'בית רבינו שבבבל' מהדורת מכון 'מלכות שבתפארת' עם פיענוחים ומראי מקומות

30) כפי שצויין בהערה 53 במבוא ל'אגרת מלך' (בוקיעט) ויש להוסיף גם את קונטרס 'ענינה של תורת החסידות' שיצא לאור מפוענו (קה"ת, י"א ניסן תש"ס).

פרפראות בית רבינו

תבנית בית רבינו שבבבל המקורי

המרכזיות שמעניק קונטרסו ל'בית רבינו שבבבל' המקורי מסקרן – כיצד התייחסו למקום זה בתקופתו? עיון בכמה מקורות בנידון ייתן אולי את התשובה. בכתבי הגאונים הוא מוזכר כמה פעמים בקשר למנהגי התפילה שנהגו בו:

"וכן המנהג בבית רבינו שבבבל שלא לומר שומר עמו ישראל לעד... (טור או"ח סימן רסז), "מותר לאדם לנפול על פניו במוצאי שבת... שכך מנהג... בבית רבינו שבבבל" (תשובות הגאונים סי' קצו), "ובבית רבינו שבבבל אין אומרים תהלה לדוד... (סדור רב עמרם גאון סדר שני וחמישי) ועוד¹.

גם הספרות ההיסטורית התעניינה בו ואספה פרטים למיקומו ומראהו, כפי שתועדו בש"ס בבלי וירושלמי⁽¹⁾?. להלן ציטוט מתוך הספר 'אבות הדורות' לאור דיונים ומחקרים בנידון (ואציין כי יש אולי להתפלפל בכמה ממסקנותיהם אך אכ"מ):

מדובר בתקופה שרב עבר ל'סורא' שבבבל – "הוא בנה את סורא מחדש והקפיד על כך שבנין בית הכנסת יהיה גבוה מכל בניני העיר, כי אמר: כל עיר שגגותיה גבוהים מבית הכנסת, לסוף חרבה (שבת יא, א). בית מדרשו שהיה בנין נהדר, עמד במקום גבוה. ולכן נאמר, ביחוד בתלמוד הירושלמי: עלו לבית רב (ברכות פ"ו ה"ו ועוד). לפני בית מדרשו היתה אכסדרה (מסדרון) שנקרא "אכסדרה דבי רב", ועל ידה חדר קטן, שנקרא "קיסון של בית רב". בקיסון הזה לימדו את בנו תורה, ורב היה מתבונן דרך החלון, שהיה פתוח מביתו אל הקיסון, למהלך

ודוגמא זו חוזרת על עצמה בהרבה מחידושי החסידות וזאת משום שזהו תהליך הורדת האלקות למטה מדור לדור (כמבואר באחש"פ תש"ל). 'הכל ניתן מסיני' אך 'הכל עשה יפה בעתו' – לא הגיע הזמן 'לממש' אותו, אם זה בשלב הראשון של המימוש – בעצם הסברת הדבר באופן שהלומד יבין כי לא מדובר במליצות אלא בהגדרות חדות ויסודיות – 'ממש כך', או בשלב השני והשלישי. הווי אומר: החסידות לא חידשה אלא 'מימשה'⁵.

ומה שעשתה החסידות לתורה הנגלית עשה ועושה הרבי שליט"א לחסידות. מושגים שנתבארו בחסידות ועדיין נשארו בתחום הרעיוני-רוחני ואפילו מליצי – העביר הרבי לרעיון מגובש וממשי ועד למימושו בגשמיות, וכך הפך הביטוי 'ממש' לשם נרדף בכל

5) הדברים מיוסדים ומובנים מתוך: אגרת כ"ק אדמו"ר הרי"צ (אג"ק ח"ד עמ' תא ואילך) המבוארת רבות בכתבי כ"ק אדמו"ר שליט"א ("סה"מ מלוקט ח"א ע' שלט, לקו"ש חט"ז ע' 542, חכ"ה ע' 444, סה"ש תשמ"ח ע' 340, תשמ"ט ח"א ע' 62, ח"ב ע' 9-658, תש"נ ח"א ע' 9-8, ע' 380, תנש"א ח"ב ע' 758 – הערת מערכת אוצר החסידים בביאורים לתניא) ומאמרי חסידים: 'ממש' פרי עטו של הגה"ח ר' טוביה שי' בלוי (כפ"ח י' שבט תשמ"ג), ועיין במיוחד ב'ממש,

לימודי בנו. על יד הבית ומסביב לו היה גן מרווח, שנקרא "גינתא דבי רב" (קידושין לט, א). הגן היה זרוע ערוגות-ערוגות ותלמידיו הרבים, אלה שלא היו דרים ועובדים בבקעות. . היו עובדים עבודה חקלאית בגן הגדול הזה. . תלמידו של רב, ר' אלעזר בן פדת, היה קורא לבית מדרשו, "בית רבינו שבבבל", בשם "מקדש מעט" (בית-מקדש בזעיר אנפין)³.

נקודה נוספת שניתן ללמוד מההיסטוריה של רב היא בכל הקשור להערות 15, 50 בקונטרס: תחילה מוזכר כי דעת רב שהשכינה ב'הוצל' ושמואל אומר ב'שף ויתב בנהרדעא', אח"כ נזכר כי רב [יחד עם שמואל] התפלל ב'שף ויתב בנהרדעא' ובקונטרס בפנים נזכר 'בית רבינו שבבבל' (בסורא). עיון בתולדות רב ישפוך אור בנידון; בתחילה התגורר רב יחד עם שמואל בנהרדעא, אז כנראה נהג להתפלל ב'שף ויתב', אחר כך התגורר תקופה מסויימת בהוצל ועל כך נאמר: 'רב אמר בכינשתא דהוצל', ולבסוף השתקע בסורא ושם בנה את 'בית רבינו שבבבל'. הפוך בה והפוך בה דכולא בה!

.....
 (1) את ה'בקיאות' בספרות הגאונים שאבתי מלחיצת כפתור על 'פרוייקט השו"ת' של בר אילן... שם עלה המונח 'בית רבינו שבבבל' 29 פעמים בספרות ההלכתית. ואגב אנו למדים מכך כי 'בית רבינו שבבבל' תפס מקום מרכזי בחיי גלות בבל גם לאחר הסתלקות 'רבינו שבבבל'.

(2) מכאן גם ה'השראה' וה'מקור' ליחס המקודש של חסידים כלפי צורתו וכל מבואיו של 'בית רבינו שבבבל' שבדורנו - ראה לדוגמא רשימותיו של 'אברהם יעקובסון' ב'בית משיח' [נדפס בקובץ "צורת הבית"].

(3) מתיאור כוללני זה ניתן אולי להסיק ש'בית רבינו' שימש כבית מדרש, אך גם כביתו הפרטי של רב, ולאור זאת יומתק המבואר בהתחלת סעיף ה' והערה 39.

פרפראות בית רבינו

מקדש ומשיח - ממש

ידוע ביטוייו של הרבי כי 'חסידישער הוא להביא מקור' לדברי הרב (ראה במדור 'א' ווארט פון רבי'ן' שבגליון 'התמים'). ואכן חסידים במרוצת השנים ניסו לציין עוד מראי מקום מהספרות לנושא קונטרסנו:

למעשה הרעיון ש'מקום הצדיק הוא מקום המקדש' נמצא בצורות שונות ובהיבטים מגוונים בספרות רחבה. כבר בספרונו נמצא כי "אמר (ויקרא כו, יב) . . . "אתהלך בתוכם" כי לא אל מקום אחד ירד שפע הכבוד כמו שהיה במשכן ובמקדש . . . אבל אתהלך בתוכם . . . בכל מקום שיהיו שם צדיקי הדור הוא קדוש משכני עליון שבו תשלם כוונתי". כך גם מופיע ב'נשמת אדם' 'כי הצדיקים ע"י מעשיהם בונים מקדש, כי מקדשים גופם ונעשה גופן בית המקדש שהשכינה דר בקרבם קדוש" (עיי' במה שליפט ראש ישיבת חב"ד ב"ב הרב ח"י שי' אייזנבך בכפ"ח ט' כסלו תש"נ במדור 'שואל ומשיב') ויש שצינו למהרש"א בכורות ה, ב בויכוח ר' יהושע בן קרחא אודות 'בנה לנו בית באוירא' שמבאר כי בכל מקום שהצדיקים נמצאים בחוץ לארץ שם שוכן הקב"ה עיי"ש'. המעמיקים ירוו נחת בנלקט בספר 'על הצדיקים' ובו ביאורים מבוססים כיצד השראת והשכנת השכינה במקדש ובגוף הצדיק היינו הך ממש². ולא רק גוף הצדיק שווה למקדש אלא גם בית מדרשו - וכפי שתיאר החת"ס את בית מדרש רבו, רבי נתן אדלר בו התקיים 'עומדים צופים ומשתחוים לרווחים' כבביהמ"ק ועוד.

כל מראי מקומות אלו אכן מלמדים כי הרעיון הכללי של קונטרסנו אינו חדש אלא

מחלוקת דרב ושמואל²⁹. ועל כך ערך המו"ל את סימן קמא בספר מתוך קונטרסנו. כאשר הפתיחה מתמקדת בקשר של 'רב' ל'בי כנישתא דהוצל' ו'שף ויתב' בנהרדעא' ו'בית רבינו שבבבל', כך גם חלק מההערות הנוגעות לענין שולבו בפנים ועוד שינויים [ועל כגון דא נאמר ב'פתח דבר' של המו"ל לכרך הראשון של הספר כי גם השיחות שהוגהו ע"י רבינו עברו "שינויים קלים בהתאם למתכונתו של הספר"].

« נקודות קצרות מהקונטרס נדפסו בסימן ע' ב'בשורת הגאולה' ומשם יצאו לאור בחוברת צבעונית על ידי 'מכון לוי יצחק סניף צפת' (ראה צילום).

« צרפת בייעודי הגאולה מקיימת את ה'פרצת' (770) בכך שנדפסים שם ספרי חסידות (שיחות ש"פ וישלח-וישב תשנ"ב). ואכן גם קונטרסנו יצא לאור בתרגום מלא לצרפתית על ידי מרכז חב"ד לדוברי צרפתית באה"ק. המתרגם: הרה"ת דוד שי' לסלבוים (ראה צילום).

« המהדורה האחרונה, החביבה והנפלאה, יצאה-לאור על-ידי מכון 'מלכות שבתפארת'.

.....
 (29) ופליאה שבמפתחות שנערכו לתורת רלוי"צ (עמ' 100) נכתב על-כך 'וגירסת הרהמ"ח צ"ע.

הקשור לדור השביעי ונשיאו. ומפני קוצר היריעה לא נלאה בדוגמאות ונתמקד בענין שהזמין גרמא: 'להבין ענין הגלות':

יסוד היסודות בהגדרת הגלות לאור החסידות היא התפיסה כי הגלות היא חלק מתהליך אחד שראשו בבריאת העולם וסימו ותכליתו ב'ימות המשיח ותחיית המתים', כך שהגלות למעשה מהווה נקודת חיבור בין כל מה שאירע לפנייה והבא לאחריה. הרעיון המסתתר מאחורי תפיסה זו הוא משפט יסוד בתניא קדישא (לו-לו) לפיו תכלית הבריאה היא 'גילוי אור אין סוף ברוך הוא בעולם הזה הגשמי' תתבצע בשלימות רק ב'ימות המשיח ותחיית המתים' שהם כל כולם נוצרים ותלויים ב'מעשינו ועבודתינו כל משך זמן הגלות'. מתוך דברים אלו נגזרו כל הרעיונות החסידיים על 'ננס על גבי ענק' (המשך תרס"ו), 'זריעה וצמיחה' (מאמרים ד"ה הבאים ישרש יעקב), 'עיבור ולידה' (להבין ענין חבלי משיח' - לאדמהאמ"צ) וראש לכל 'ירידה צורך עליה'.

אם נסכם זאת נאמר: העבר - מאז בריאת העולם; ההווה -

.....
 כלי פשטליך' מהרה"ת המשפיע רלוי"צ שי' גינבורג (בית משיח גליון 285 ושם "מפי גדולי החסידים וגדולי המשפיעים" [ביניהם הרש"ח ע"ה קסלמן]).

II מהדורות הקונטרס

הציטוט הנודע בדבר "הדרך הישרה לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש בלימוד התורה בעניני משיח וגאולה ובפרט במאמרים ולקוטי שיחות של נשיא דורנו" – בא לידי ביטוי גם ובמיוחד בקונטרסנו הנלמד בחיות מיוחדת שוב ושוב והדבר משתקף ומתבטא במהדורות השונות בהם הוא נדפס.

בהתחשב עם המקום של כבוד שתופס ציון 'מהדורות' בספרי קה"ת²⁷, נציין כאן כמה מהדורות מגוונות בהם הופיע קונטרסנו:

« המהדורה הראשונה יצאה כמובן ממש באור לכ' מרחשון והרעשה עולמות.

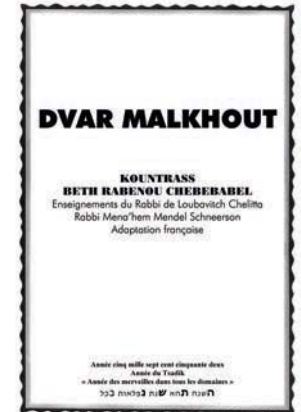
« מהדורה שניה נדפסה מיד שבוע אחר כך ב'דבר מלכות' חוברת מא וחולקה בכל רחבי אה"ק (ביוזמתו הברוכה של הרה"ת ר"ט פלס).

« המהדורה השלישית נדפסה חודשים ספורים אחר כך בתוך הספר 'שערי גאולה – ימות המשיח' בתור 'הוספה'.

« המהדורה הרביעית יצאה לאור בפורמט מיוחד במינו על ידי 'חומת אנ"ש' במבצע התרמה לבניית 770.

« "מהדורה" ייחודית מחמשת הסעיפים הראשונים, ערוכים בצורה שונה בידי הרה"ת ר' דוד שי' פלדמן – נדפסה בתוך הספר 'תורת מנחם – תפארת לוי יצחק'²⁸ כרך ג'. בספר זה נלקטו ביאורי "כ"ק אדמו"ר שליט"א לתורת אביו לספר ויקרא. ובפרשת צו מרחיב הגה"ק רלוי"צ לבאר עפ"י קבלה

את מאמר חז"ל במגילה 'בבי כנישתא דהוצל ובבי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא' (צוין בהערה 16 בקונטרסנו), אלא ששם מביא את גירסת הערוך (הערה 15 בקונטרסנו) שזו

שער הקונטרס המתורגם לצרפתית

(27) אך כמובן יש לזכור כי "עיקר תכליתו של הספר שילמדו ויחזרו בו.. ולא להשקיע את כח החכמה כדי לדעת את זמן הדפסת הספר ושאר פרטים כיוצא בזה... (כ"א מנ"א תשד"מ – התועדויות עמ' 2442-3).

(28) לחביבות הספר – הנה תיאור ממסירת הכרך השני שלו בחלוקת הלעקה ד' תשרי תשנ"ב: "הרבי עיין קצת בספר ואח"כ אמר שעל ספר צריך לשלם, ופשפש בכיסיו וחיפש.. ואמר בבת-צחוק "איך האב ניש קיין געלט אויף זיך.. [=אין לי כסף עליך] לקח עוד שקית של לעקה ונתן להנ"ל ואמר הרי מצורף בזה דולר, והמשיך: "דאס זאל זיין אַ לעקה פּרר דעם ספר, און זאל זיין 'אַ גוטן לעקה'" [=זה יהיה 'לקח' עבור הספר ושיהיה 'לקח טוב']. הביט על הרה"ח ר' דוד שי' פלדמן ואמר: "בשעה טובה ומוצלחת" (שבועון בית חיינו).

הגלות הנוכחית; והעתיד – הגאולה, הינם רצף אחד הקשור וכוך זה בזה על ידי העבודה בגלות.

קונטרס "בית רבינו שבבבל"

והנה 'בא השביעי' והמשיך להתוות את הדברים – כמשמעותם הפשוטה. אם הגלות אוצרת בתוכה את כל מה שנעשה עד כה מובן שכל השפע וההארה האלוקית שהיתה עד לרגע הגלות לא התבטל ח"ו, להיפך הוא זה המשפיע ופועל גם בגלות. וכך גם בקשר לעתיד: "מאחר שהגילויים ועניני הגאולה באים ע"י "מעשינו ועבודתינו כל משך זמן הגלות", הרי מובן שהגילויים והענינים הם מן המוכן, הם "נמצאים" בתוך מעשינו ועבודתנו" ('חורבן ע"מ לבנות' בחידושים וביאורים בהל' ביהב"ח ח"ב שיחה יד'). זאת ועוד: היות והגאולה תלויה במעשינו ועבודתנו בגלות מובן כי מי שפועל יותר במעשינו ועבודתנו הוא זה שמקבל 'שכר' יותר, ובמעשינו ועבודתו "נמצא" חלק מהותי ומרכזי יותר מהגאולה (ראה הדרך על הרמב"ם תשמ"ז בסימום).

אם כן: בהווה, כלומר בתוך 'מעשינו ועבודתנו' שבגלות, מתרכזים ונמצאים ההארות האלוקיות שהיו בעבר, כלומר לפני חורבן הבית השני, וגם אלו שיהיו בעתיד היינו בגאולה, אלא שכמובן הדבר נעלם ונסתר⁷ והגאולה, מלשון גילוי, תגלה אותם בפועל ממש ובגשמיות.

ועתה ננסה לסכם ולתרגם את כל האמור במונחים מוחשיים וממשיים⁸:

(6) ושם נסמן להדרן על מסכת מכות הידוע (לקו"ש ח"ט) בענין 'העתיד מכריע את ההווה', ומשם נלקח הניסוח והמבנה שנעשה במאמרנו על 'עבר הווה ועתיד' (ברם שם הנקודה שונה).

(7) "אבל צדיקים ונשיאי ישראל שיש להם עינים מאירות ובהירות רואים הם בהגלות גופא (במעשינו ועבודתנו) את ענין הגאולה שבוה" (חידושים וביאורים בהל' ביהב"ח שם).

(8) ונוסיף הבהרה, למחבבי העיון, בכל המבואר בפנים:

כשם שהגלות מקיפה (וחודרת) את כל המציאות – 'עולם', 'שנה', 'נפש' – יש את 'מקום הגלות', יש את 'זמן הגלות' ויש את ה'נפש' של ישראל בגלות. כך גם בשורת הגאולה של נ"א-נ"ב מקיפה את כל המציאות ומלמדת כיצד 'זמן הגלות' מתחבר עם 'זמן הגאולה' (עיין גם ב'התקופה והגאולה' שער ג', וחוברת היה לציין לשיחת ש"פ צו תש"נ בעומק נפלא), וכך גם ה'נפש' הנמצאת בגלות נגאלת. ועד"ז 'מקום הגלות' מתאחד ונהפך ל'מקום גאולה'. וא"כ קונטרסנו העוסק ב'מקום' לכאורה אינו אלא פרט נוסף בבשורת הגאולה. אולם, עיון פנימי בכ"כ שיחות נותן רושם כי הרבי מעניין מרכזיות דוקא להפיכת 'מקום הגלות' ל'מקום הגאולה' (ועד שההכרזה על "הגיע זמן גאולתכם" באה דווקא מ'מקום הגלות' כפי שהוא מקום של גאולה 'מקום המקדש גופיה דלעתיד'). והסיבה: ראה לקו"ש ח"ל עמ' 2-251 ובהערה; סה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 554, ובלשון צחה וברורה: 'מכתב כללי' כ"ה אלול תש"נ. כהנ"ל – בדרך אפשר.

וא"כ ברירא מילתא שהמעשה בפועל של קונטרסנו הוא "להגדיל ולהרחיב את בית רבינו שבדורנו - 770 ועד לבנין בית חדש", ו"להשתתף בבנייתו בגופו ובממונו". אך דומה שקיימת נקודה נוספת יסודית עד מאד והיא: 'לממש את הקונטרס', בכך שבאים וברוב עם לבית רבינו! שהלא כל יסוד הענין שכללות השכינה היא בבית רבינו - היא (כמבואר בס"ה) מכך שזה ביתו של נשיא הדור ש'כיון דנשיא הוא שכיחי רבים גבי' (הערה 49) ו"רואים במוחש שניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני" שבאים ל'בית רבינו'...!"²⁵.

וממעשה ל'מחשבה ודיבור': 'ישנם הטוענים' למה לי לעסוק עתה בדיבור ולימוד ענינים כגון אלו, ישמח לבנו כאשר יראו עינינו בהתגלות המקדש העתידי בבית רבינו?

והתשובה מצויה אף היא ב'דיבורים נוראים' ששמענו בסיומה של אותה שיחת כ"ח סיון הנודעת, לאחר שדיבר על התגלות המקדש ב-770, אמר: 'ועוד והוא העיקר אז פון דעם דיבור בענינים אלו וואס פארבונדן מיט דיבורו של הקב"ה ווערט גלייך מעשה של הקב"ה - העיקרי, גלייך אראפברענגן ומגלה זיין בגלוי ממש בכל הפירושים שבדבר די גאולה האמיתית והשלימה!...'

- הדיבור, הלימוד והעיון בקונטרסנו פועל מממש ומקיים 'כל ענינים אלו' בפועל ממש - 'עם כל הפירושים שב"ממש", ולכל לראש מיד ממש כפשוטו, ממש ממש ממש!!²⁶

.....
 (25) גם בעצם העובדה שזהו ביתו של נשיא הדור והוא הנשמה הכללית ממילא קיימת השראת השכינה באופן כללי, אלא שמ"מ כדי שיראו זאת 'בפשטות' זהו על ידי שבאים בפועל וכמבואר בהערה 49. ויל"ע.

(26) סיום שיחת ש"פ משפטים תשנ"ב.

פרפראות בית רבינו

קטר הרכבת

הדימוי בין בית רבינו לקרון הרכבת המוזכר בהערה 85* אומר: דרשני. ולכן כדאי לעיין וללמוד את שיחת ש"פ בראשית תשי"א (בתרגום ללה"ק - ב'תורת מנחם- התוועדויות') בה ממשיל הרבי את עבודת היהודי בעולם לנסיעה ברכבת עם קרונות - הנוסעת לקבל פני משיח צדקנו. המטרה להתקדם כל הזמן ובמהירות רבה אל היעד - עצמות ומהות א"ס ב"ה, מפעם לפעם יש תחנות שניתן להצטרף ויש גם כמה סוגי קרונות, קרון של שמחה, של תשובה ולפחות על אחד מהם יש לקפוץ בזמן. עיי"ש באריכות גדולה. גם מי שלא רגיל לדרשנות לא יתקשה לשלב את 'בית רבינו' כמוביל רכבת הגאולה.

(* בשיחת י"ט כסלו תשד"מ נוקב ב'מרא דשמעתתא': המונקאטשער ('התוועדויות' ח'ב עמ' 876).

א) העבר של עם ישראל הוא: התגלות השכינה שהיתה במקדש השני. ב) העתיד של עם ישראל הוא: 'גילוי אור אין סוף ברוך הוא בעולם הזה הגשמי' שיתממש בבית מקדש השלישי שיאחד אלקות ועולם בתכלית. ג) ההווה היא הגלות שבמונחים ממשיים ('גיאוגרפיים') היא מתבטאת בהימצאות עם ישראל בחוץ לארץ. ד) מעשינו ועבודתנו בהקשר זה היא העבודה לעשות מחוץ-לארץ (מקום הגלות) ארץ ישראל (מקום הגאולה) ובכך לזכך את העולם כולו. וכיצד עושים זאת? ע"י קביעת מקום ללימוד תורה וקיום מצוות - כלומר: בתי כנסת ובתי מדרש.

ואם כן: כבר במקום הגלות, בחוץ לארץ, נמצא העבר: 'בית המקדש השני'. והעתיד: 'בית המקדש השלישי'. והיכן בחוץ לארץ? - בתוך 'מעשינו ועבודתנו' במקום בו עושים מחוץ לארץ ארץ ישראל. אלא כמובן ב'זעיר אנפין' - 'מקדש [שני ושלישי] מעט'.

אלא שכאן באה נקודה נוספת. כשם שיש את ה'פעולה' - כלומר, מעשינו ועבודתנו - אשר בה נמצא ה'נפעל' - בית המקדש, הרי מובן שיש גם את ה'פועל' של ה'מעשינו ועבודתנו' וזהו הנשיא שבכל דור. וא"כ בו 'נמצא' כבר עתה גם ה'גואל' שבדור. ובמילים 'ממשיות': הוא 'המשיח שבדור' (באופן של 'בחזקת משיח'). והיות והוא ה'פועל' את ה'מעשינו ועבודתנו' מובן שה'נפעל' - המקדש - שייך אליו בעיקר ועל ידו לכולם.

זו תמצית תורת 'בית רבינו שבבבל' שהופיע בתקופה בה ביקש הרבי 'לפתוח את העינים' ולראות בתוך הגולה את הגאולה! אלא ששם הגיע גם השלב השלישי ב'ממש', זה ה'מממש' ומראה באצבעו ואומר: חוץ לארץ היא אמריקה, והמקום הוא: ביתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משיח שבדור, ששמו 'יוסף יצחק' ומספר ושם ביתו: 770 - בגימטריא: 'בית משיח'.

|| כלים דתיקון

את האורות הנעלים הללו יצק הרבי לתוך מונחים הקרובים לנו מתוך עולם ה'נגלה'! כאשר בקונטרס מיוחד הסובב והולך סביב סוגיה במסכת מגילה (כט.) העוסקת בבתי כנסיות בגלות, נארג לו רעיון מהפכני. סעיף אחר סעיף, מן הקל אל הכבד, תוך שמביא לכל ענין מראי מקומות מבוססים היטב, וכאשר מגיע הלומד לשיאו בשלושת הסעיפים האחרונים הדברים זורמים ומתקבלים כאילו מאליהם.

הקונטרס עוסק בתואר 'מקדש מעט' שניתן לבתי כנסת ובתי מדרש והוא מתמקד סביב סוגיא במסכת מגילה (דף כט.) בה מופיעות שלוש מיימרות בנידון. הראשונה של רשב"י "בכל מקום שגלו שכינה עמהן.. [בבי כנישתא..] ואף כשהן עתידין להגאל שכינה

.....
 (9) ראה בשיחת י"ב תמוז תשמ"ה ('התוועדויות' עמ' 2475) דהכרת תוכן ופנימיות הגלות היא המבטלת את הגלות. דוק ותשכח כי שלושת ההתוועדויות (תזריע-מצורע, אחרי-קדושים ואמור תנש"א) עמם 'פתח' הרבי את המושג 'שיחות נ"א-נ"ב' עסקו כולם לבאר את מעלת וענין הגלות שבה טמונה הגאולה.

פרפראות בית רבינו

השמחה בבית רבינו

והנה רעיון בדרך דרוש לאותו 'התמים':

המעייין בסיפור הנרחב שם יווכח כי המשפט 'בית הכנסת' . . הוא בית המקדש שלנו' נאמר כתשובה לשאלת בן לאב מדוע ניכרת שמחה כה גדולה בליובאוויטש "הלא הבית מקדש חרב, ובמקום קדשי הקדשים שעירים ירקדו?" ועל כך עונה האב "צדקת בני צדקת . . אמנם . . ובאים הדברים הנ"ל.

ולכאורה הדברים משתלבים כפתור ופרח עם דברי המהרש"א עליהם נסוב קונטרסנו שמבאר את הפסוק "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך" . . "זה המזמור בגלות נאמר ששמחתי באומרים לי בית ה' נלך שהוא בית הכנסת . . ולכך שמחתי בהליכתי לבית הכנסת כאילו באתי למקדש לפי . . ומבאר את הנאמר בקונטרסנו, והרי היינו הך!

ולאור זאת לכאורה ניתן היה להמשיך את הביאור שבס"ז בקונטרס בשייכות ב' שמותיו של נשיא דורנו לענייננו ומביא את פסוקי שמותיו ומבאר את שמו הראשון בקשר עם הבית, ולפי הנ"ל ניתן היה לבאר בפשטות גם את הפסוק של שמו השני 'אז ימלא שחוק פינו' בקשר לשמחה הבאה כתוצאה מ'בית ה' נלך'! ויתירה מזו: כל המעייין בשיחת י"א אלול תנש"א על כל התבטאויותיה', מרשה לעצמו לשער ששיחה זו היא אחת מתוך אותם 'הזדמנויות שונות' מהם נבנה הקונטרס, והלא באותה שיחה מבאר הרבי כי הנאמר בגמרא 'אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז' הוא 'רגע פאר גילוי משיח צדקנו - וויבאלד אז נשיא דורנו איז געווען דער משיח פון אונזער דור און ער איז נתגלה בכל התוקף איז ניט נאר אסור נאר איז הרשות . . ומקשר זאת לשמו 'צחק' ולכך שתבע שמחה ללא הגבלות - וא"כ הדברים משולבים יפה'.

1. כמו הביטוי על 'בתיים בדוגמת בית המקדש', עמידת המשיח על גג בית המקדש עתה וגגות לא נתקדשו (הערה 38 בקונטרסנו - ואגב הפעם הראשונה שביאר הרבי ענין זה (והוגה) היה בש"פ חיי שרה תנש"א (ועיין ב'פתח דבר' ל'בשורת הגאולה' שם ציטטו גם את ה'בלתי מוגה' של שיחה זו). ויצויין כי בש"פ וירא ח"י מרחשון תשנ"ב (יומיים לפני הופעת קונטרסנו) הזכיר הרבי כמה נקודות מהקונטרס ובמיוחד את המבואר בס"ה על מציאות המשיח שבכל דור (ראה 'שיחות קודש תשנ"ב' - בלתי מוגה).

2. ועיין בשיחת יום ב' דחגה"ס תשס"ז בה מביא הרבי פתגם מ'א' מתלמידי הרה"צ מלובלין' עה"פ "אז יאמרו בגויים הגדיל ה' לעשות עם אלה הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים": בבוא הגאולה ("או") ישאלו הגויים איך ישראל במדרגה גבוהה כל כך ויענום "היינו שמחים" (בזמן הגלות) על כל הבא עלינו. וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א: .. זהו פתגם אמיתי צריכים לנצל!

פרפראות בית רבינו

לא רק 'ארון' אלא אבן השתיה

אין ספק כי אחד מאבני הקונטרס הוא אותו משפט חסידי שהתפרסם בשעתו ב'התמים': 'הבית הכנסת של כ"ק אדמו"ר הוא הבית המקדש שלנו' ואכן בהערה 74 מצוטט הקטע האמור, אלא שב'התמים' מופיע המשך הדברים: "והחדר שיושב מ"ק אדמו"ר הוא הקדשי קדשים שלנו וכ"ק אדמו"ר הוא הארון אשר בו לוחות תורת השם יתברך שלנו". המשך זה כבר לא מופיע אצלנו (הוא מצויין ב-כו). חסידים שהתייגעו בדבר ענו ואמרו כי כ"ק אדמו"ר שליט"א כבר גילה דעתו ברבים מהו 'כ"ק אדמו"ר שלנו' - 'נשיא הדור ש"הוא הכל", "צדיק יסוד עולם" על דרך אבן השתיה - שנמצאת במקום מסויים בעולם הזה הגשמי, וקיימת תמיד בלי שינויים (אפילו לא השינוי דגניזה כהארון שנגנו וכיו"ב)!! ודי לחכימאי (וראה: 'בית משיח' גליון 289 עמ' 30 ואילך).

אינם מחלוקת. ולמרות שעל כל בית כנסת ובית מדרש חל התואר 'מקדש מעט', מ"מ לכולי עלמא עיקר ושלמות ה'מקדש מעט' - על כל המשתמע ממנו - הוא ב'בית רבינו שבבבל', זהו בית מדרש (ובית כנסת) נעלה במיוחד. בד בבד הוא מבהיר ומגדיר את עצם המונח 'מקדש מעט': בית שניתן תמורת המקדש אשר היה בירושלים.

בסעיף הבא הוא ממשיך לבסס ולהעמיק את האמור בסעיף הקודם וזאת לאור המימרא הראשונה בגמרא שם העוסקת בגלות השכינה. הרבי מקיש בין המושג 'גלות השכינה' ל'גלות המקדש' ואומר: כשם שבהתגלות השכינה בגלות קיימים חילוקי דרגות היכן היא מתגלית, כך הוא בהתגלות המקדש בגלות ועד למקום 'אחד יחיד ומיוחד' שהוא 'מקדש מעט העיקרי', לשם 'עברה' השכינה, ולצידו קיימים 'מקדשי מעט' נוספים. (בהערות מביא מהמפרשים משמעותו של המקום אליו 'נסע המקדש וישב' באותה התקופה - "שף ויתב בנהרדעא").

פרפראות בית רבינו

א מפורשע רעק"א

אחת מתוך התגובות המגוונות שקיבלו חסידים על הקונטרס המפתיע* ראויה להיכתב:

'דאס איז א מפורשע ר' עקיבא אייגר! הגיב ת"ח ירושלמי שנשבה בקסם ה'לומדות הישרה' של השיחה. וביאר: אחת מנקודות היסוד בסעיף ב' הוא ההיקש שעורך הרבי בין 'בית רבינו' לבית הכנסת ד'שף וית'ב' ומבאר שהמעלה בהשראת השכינה באותו בית כנסת הוא ע"ד המעלה ד'בית רבינו' מצד היותו - מקום תורה (יוצאת הוראה) (ס"ב והערה 22). לכאורה זהו דבר חידוש. אלא שחידוש זה מבהיר מראה-מקום של רעק"א בסוגיא. על המילים 'בבי כנשתא דשף' הוא מציין: "עיינ ברמב"ן במלחמות ספ"ד דכתובות". לכאורה 'ציון בעלמא' למקום שגם בו מוזכרת גלות נהרדעא. אלא שלאור השיחה הדברים נפלאים: כאן הניח רעק"א את הביאור למעלת 'שף וית'ב' מצד היותו מקום תורה!

(* תגובות נוספות ראה בהנדפס בספר 'שליט'א' עמ' 50 ואילך, וראה 'בית משיח' גליון 264 עמ' 75. [ומענין לענין נציין גם לבית משיח גליון 270 - מאמר של הרה"ת שמואל ש' קראוס בו מונה ומבאר את הנוכח בס"ו בדבר ה'עשר גלויות' שגלתה ליובאוויטש].

הסעיף השלישי מחדש כי כל מה שהתבאר עד כה שייך גם למימרא השלישית זו העוסקת בעתיד בתי הכנסיות ושייכותם למקדש העתיד. אף כאן, מחדש הרבי, קיימים הבדלי דרגות בין 'המקדש מעט העיקרי' לשאר בתי כנסת, כאשר 'בית רבינו שבבבל' יהיה מחובר וצמוד ממש למקדש השלישי ושאר בתי הכנסת יתחברו על ידו. (הרבי מצטט את דברי המהרש"א ולפיהם מימרא זו בדבר ה'עתידי' מתבטאת גם בהווה משום שממנה משתמע כי כל בית הכנסת - ובפרט בית רבינו - "הוא מקום המקדש גופיה דלעתיד").

אך החידוש העיקרי העולה על כולנה ("יתירה מזו" בלשון הרבי) בא בסעיף הרביעי: לאור היסוד שהונח בסעיף השני לפיו המימרא הראשונה העוסקת בגלות השכינה זהה לגלות המקדש, הרי גם האמור שם בהמשך בדבר גאולת השכינה מתוך הגלות, זהה לגאולת וגילוי המקדש העתידי מתוך וממקום הגלות. הוא יתגלה תחילה ב'מקדש מעט העיקרי' - בית רבינו שבבבל של אותו דור.

וי"ל שענין זה נרמז בלשון הרמב"ם שה'בחזקת משיח' "בונה מקדש במקומו": היינו שהתחלת (והכנת) בנין מקדש העתיד יהיה תחילה במקומו של המשיח היושב בגלות.

עסקנו עד כה בביסוס העובדות, עתה בא הסעיף החמישי ומבאר בעומק ובפנימיות את הקשר המהותי והפנימי בין ה'בית רבינו שבבבל' לכללות השכינה השורה בו ולגאולה והמקדש השלישי שיתגלה בו. בסעיף זה מבואר כי נקודת המעלה של בית זה הוא

פרפראות בית רבינו

בית המקדש - לא רק 'שלנו'

ה'התמים' המופיע בהערה 74 הינו אחד המקורות החבדיים הותיקים לרעיון קונטרסנו אלא ששם הלשון הוא 'בית הכנסת של כ"ק אדמו"ר הוא בית המקדש שלנו" - * היינו של אנ"ש בלבד. אך בקונטרסנו מבואר בפשטות כיצד 'בית רבינו' הוא מקום אחד יחיד ומיוחד ממנו יוצאת אורה לכל העולם כולו - 'בית המקדש' לא רק 'שלנו', שהרי הגיע כבר הזמן בו "כאו"א מישראל הם 'אנשי שלומינו'" (שיחת י"ב טבת תשמ"ז). [והדברים חופפים לשינוי בהגדרת 'ח"י אלול': כ"ק אדמו"ר הריי"צ (בשם אביו) מתבטא כי זהו יום ההולדת של "שני המאורות הגדולים שלנו" והרבי נהג להשמיט את ה'שלנו' בהבחיור: כיום שני המאורות הם נחלת הכלל ולא רק 'שלנו' (ש"פ ח"י אלול תשמ"ג - בקשר עם ה'ליקוט' שהופיע לאותה שבת בו הושמט ה'שלנו' - 'התועודות' עמ' 7-1986)].

(* וכאן המקום לציין למראה מקום שפורסם בקובץ הערות וביאורים אהלי תורה (גליון תר"ה שי"ל עש"ק חיי שרה תשנ"ב ימים ספורים אחר הופעת קונטרסנו): ספר השיחות קיץ ה'ש"ת עמ' 61: "בא אוננו חסידים.. איז דעם רבי'נס הויז דער היכל המקדש" [ואולי מכאן ניתן להסיק כי לא רק ה'בית כנסת ובית מדרש של רבינו' הוא ביהמ"ק (כ'התמים') אלא 'בית רבינו' סתם (ראה הערה 39 בקונטרסנו)]. ומן הראוי לציין כאן לצעטל - שלא נמצא תח"י בלשונו המדוייק - בו ענה הרבי כלפי השאלה האם להשאיר את הכולל ב-770 או להעבירו למקום מרווח יותר וכיו"ב: סנהדרין אצל המקדש! (ובקשה שלוחה לקוראים שהלשון המדוייק ידועה להם לזכות בה את הרבים).

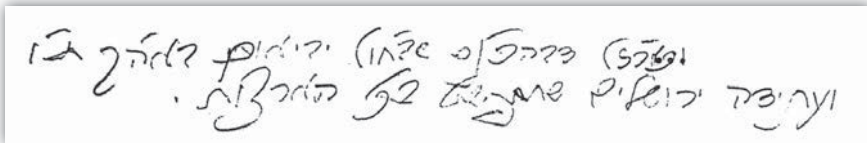
ואולי יש לומר כי בשיחותיו המוגהות של רבינו מתממשת שיטתו הידועה בדבר החיוניות בשילוב בנין המקדש 'בידי אדם ובידי שמים'... ואם הדברים אמורים בכלל השיחות הרי המשל והנמשל יפים שבעתיים לשיחות העוסקות באותה בניית המקדש וראש לכל - 'קונטרס בית רבינו שבבבל'²³.

ו' דיבורו של הקב"ה

על יסודיות 'המעשה הוא העיקר' שהוא תכלית הכל אין צורך להרחיב ובפרט כאשר מדובר בתורתו של רבינו²⁴ - אלא שדברים אלו קל וחומר בקונטרסנו שכל הופעתו לאור היתה כמפורש ב'פתח דבר': "בקשר עם הגדלת והרחבת בית הכנסת ובית המדרש המרכזי דליובאוויטש שבליובאוויטש ("770") הננו מוציאים לאור ..".

.....
(23) ב'בלתי מוגה' של ש"פ שופטים תנש"א נאמר: "כפי שנוהגים בזמן האחרון - שכל הענינים נמשכים בדיבור . . . ועד שהענינים נמשכים אח"כ בכתובה - מעשה בפועל (ועד ש"סוף מעשה במחשבה תחילה") ודוקא עי"ז נמשכים הענינים 'בכל שעריך'". עיון בתוכן הדברים (בפרט לאור ה'מוגה' בסוף ס"י) מלמד על 'הפעולה בעליונים' שמייחס הרבי לכתבת שיחותיו ובפרט של בשורת הגאולה!!

(24) והדברים מגיעים לידי כך כי כאשר קיבל פעם הרבי מכתב ובו ביטוי 'התפעלות' מה'לקוטי שיחות' - שענינם העיקרי לכאורה לימוד ועיון התורה - הגיב הרבי בכת"ק: "ודאי קראה שם ציטוטי פס"ד חז"ל - המעשה עיקר (פרק דאבות דשבת זו) וה- קרןפדמן [=ההתלהבות] בא במעשה המצות בהוספה וה' יצליחה" (פורסם ב'בית משיח' גליון 269 עמ' 15).

"בתי הכנסיות שבחו"ל יביאום בארץ הקודש ת"ו". כתי"ק כ"ק אד"ש (ימי בראשית עמ' 162).

מצד יושב הבית: רבינו¹⁰. ומבאר את שייכותו לכל עם ישראל מצד היותו 'נשיא' הכולל את כולם וממילא בו שורה כללות השכינה - ושייכותו לגאולה - היות 'ומסתבר לומר' ש'נשיא הדור הוא גם המשיח שבדור' - והוא זה הפועל ונותן כח לכל עם ישראל לזכך את העולם (ע"י בניית בתי כנסת ובתי מדרש) ולהביאם לארץ ישראל, לכן הוא קשור במיוחד למקדש העתידי ועל ידו יתחברו כולם.

שלושת הסעיפים הבאים תוכנם "לבאר כהנ"ל בנוגע ל'בית רבינו שבבבל' בדורנו זה - ביתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו":

הסעיף השישי עוסק במיקום הבית בחצי כדור התחתון באמריקא, שם נמצאים כיום רוב מנין ובנין של בני ישראל וממילא גם השכינה (והמקדש) גלתה לשם ומתגלית בעיקר בביתו של נשיא הדור. ומבאר הסיבה הפנימית שדווקא מקום זה נבחר בסיום הגלות למקום מושבו של הנשיא 'המשיח שבדור'. ומשם מתפשטת הפצת היהדות ומעיינות החסידות¹¹ (שעי"ז קאתי מור) בכל העולם כולו ודווקא משם יתגלה מקדש העתידי.

בסעיף השביעי מראה כיצד הקשר של הגאולה לבית רבינו רמוז גם בשמותיו של 'בית רבינו' - הן בשמו (מספרו) של ה'בית' "770" - שלימות המספר שבע וכן בגימטריא פרצת - והן בשמותיו של 'רבינו': 'יוסף יצחק' ומבאר בהרחבה כי בשניהם מתבטא גמור ושלמות העבודה בגלות.

והסעיף האחרון מבאר כיצד כל האמור עד כה בא לידי ביטוי גלוי ומוחשי 'ביתר שאת וביתר עוז' בתקופה האחרונה לאחרי יובל שנים, (כמו גם הענין ד'ביתו' בית תפילה יקרא לכל העמים' הפצת ז' מצוות ב"ג), וכאשר יש צורך לשכלל ולהגדיל בית זה הרי מובן 'גודל הזכות להשתתף בגופו ובמונו' (כבבית המקדש).

II סגנון ה'ממש'

המפליא בקונטרס הוא סגנונו הנדיר: לאורך שמונת סעיפיו הוא מוביל את הלומד למסקנה אחרי מסקנה, ללא הווא אמינות, קושיות וחילוקי דעות ואפילו ללא הצגת

10) וזה בנוסף לביאור בסעיף א'. שם מדבר ש'רבינו' הוא על שם שמלמד תורה לתלמידים (וממילא בית רבינו בעיקר הוא בית מדרש שלו) וכאן ממשך ד'רבינו' הוא גם נשיא וממילא גם משיח.

11) ואולי יש לומר, עכ"פ בדרך הדרוש, דבכך יש גם את הענין הא' שב'רבינו' מלמד תורה לתלמידים.

בגברא בקיום מצות ה'ועשו לי מקדש' שאף שהוא בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שנקראים 'מקדש מעט', עיקרו הוא בבנין בית רבינו שבבבל". ונקודה חשובה נוספת: באותו ליקוט מתבהרת קושיא שלכאורה זועקת: כיצד נאמר ש'נסע מקדש וישב שם' היינו שגילוי והשראת השכינה נמצאת בגלות (בבית רבינו ולא במקדש), הלא הלכה ברורה היא כי מקום המקדש בירושלים קדוש לנצח משום ש"שכינה אינה בטילה!" והתשובה: 'שכינה אינה בטילה נאמר לגבי עצם מקום המקדש בירושלים ולא לגבי הבית עצמו שיצא מקדושתו וקדושה זו שהיתה בבית עברה ונסעה לבית רבינו שבבבל!²¹]

ואם בתשמ"ז עסקינן נכון יהיה לציין גם את שיחת ש"פ ויקרא ה' ניסן תשמ"ז שיכולה להעשיר את קונטרסנו ובה ביאר בפנימיות הענינים ובהרחבה את השפעת ה'רבינו' על ביתו וכל חפציו הגשמיים לאור מאמרו הראשון של כ"ק אדמו"ר הרי"צ שהאלקות משפיע על הכלים ועד"ז הצדיק משפיע על חפציו הגשמיים²². לאור זאת נקבל הבנה פנימית בהתמקדות של הקונטרס דווקא סביב 'בית רבינו'.

II 'פועלי המקדש'

אותו 'סדר מסודר' שעבר כבריח התיכון מהמאמר הראשון - באתי לגני תשי"א (תכלית דורנו), ועד המאמר האחרון לעת עתה (שי"ל מוגה וחולק ע"י כ"ק אד"ש לכאו"א) - פורים קטן תשנ"ב (נתינת כח לתקופתנו), דרך ה'יחידה' שבתורתו - קונטרס 'ענינה של תורת החסידות' וסידרת לקוטי שיחות על כל אוצרותיה ומכמניה אשר, כולם, כתיבתם (לאחר שנאמרו) היתה בידי 'בשר ודם', כאשר כ"ק אדמו"ר שליט"א מכוון, מורה ומדריך, שואל ומשיב, מעיר ומיישב ורק אז - מגיה. כך גם קונטרסנו, גילוי המאור, אף הוא המשיך בדרך זו כאשר לאור שיחות שנאמרו במרוצת השנים - כפי שעסקנו לעיל בהרחבה - נכתבו הדברים בידי האמונים והממונים על כך מרבינו והוגהו על ידו.

מי הוא זה ואיזהו שיעיז להכניס ראשו בבית קודשי הקדשים לבאר מה זאת ועל מה זאת בסיבת סדר זה. אך מרגלא בפומיה דרבינו כי 'תורה אור' לא תשאיר אדם ללא מענה. ואכן בשיחה יוצאת דופן, בתוכנה וסגנונה, המשיל הרבי - אם כי בענותותו היתירה הוסיף כי הדימוי הוא רק לצורך המשל - את כתיבת שיחותיו ל... בנין המקדש! דאף שנבנה על ידי אלפי פועלים (ביניהם גם גויים!) מכל מקום נקרא רק על שם שלמה - 'מקדש שעשה שלמה' וכך בנידון 'בניית מקדש השיחות!' (ש"פ ויחי תשמ"א). והרי הסיבה לבניית המקדש דווקא בידי אדם הוא להחדיר את האלקות בגדרי העולם (כמבואר בריבוי שיחות שנקבצו בח"ב של 'הלכות בית הבחירה עם חידושים וביאורים') והוא הדין בענייננו - להביא את הגילוי אור שבתורתו באופן המובן ומתקבל בכלינו המוגבלים.

21) ואולי עפ"י מדויק מה שבנו את ש'פ ויתייב' מאבנים ועפר של בית המקדש (כמבואר ב'ערוך' הנזכר בעהרה 14) ולא ממקום המקדש. ויעויין שיחת ש"פ דברים תשמ"ב ('התוועדות' ח"ד עמ' 1981).

22) מיד לאחר השיחה - באופן נדיר ביותר - הורה הרבי להוציאה כ'ליקוט' מיוחד לחודש ניסן (והדריך בפרטי פרטיות בכל הקשור להוצאתה) - נדפס בלקו"ש חל"ב.

ביאורים שונים בעניין אחד - הכל ב'אור ישר'. הוא ממוקד ביותר ואינו מתפרס כהוא זה על פני סוגיות אחרות. אין אפילו הערה אחת שאינה קשורה ישירות ממש לנושא המבואר בפנים. והמתמצא בתורת רבינו יודע עד כמה הדבר נדיר. לאור כל המתבאר עד כה נאמר: גם הסגנון הוא 'ממשי' הדגש הוא על הסך-הכל והמסקנה התכליתית.

מאפיין נוסף הוא ההיצמדות המוחלטת לביאורי המהרש"א בחידושי אגדות ואפילו סגנונו יונק ממנו במידת מה. המפליא כי למרות שבמקומות אחרים בתורת הרבי, כמו גם בתורת החסידות בכלל, מבוארות חלק מהנקודות שבקונטרסנו שלא לאור המהרש"א, הרי כאן הכל טובב והולך על דעתו¹² בה מושם דגש על הצד החיובי, הגאולתי, של הימצאות השכינה בגלות והלא זו מטרת קונטרסנו. אלא, שקונטרסנו הוסיף לחדד ולממש את הדברים שנכתבו בשעתו בתור 'חידושי אגדות'.

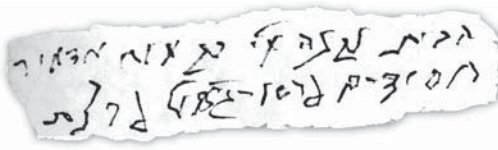
ואולי כדאי לצטט דברים שנאמרו "בשם הבעש"ט": "כל החיבורים שהיו עד המהרש"א ועד בכלל היו ברוח הקודש, וכיון שהוא ברוה"ק הוא תורה בעצמה. . . וכיון שהוא תורה אפשר לפרש עפ"י פרד"ס. . ." ('שארית ישראל' לוילדניקע'ר (מהדורת אוברלנדר) עמ' קיז¹³).

II המקורות העשירים

כלל חשוב לימדונו חז"ל: 'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר'. מעבר למשמעות הפשוטה של מאמר זה - אשר עניות ועשירות צריכים להתמזג ביניהם כאשר זה משפיע וזה מקבל - יש כאן רעיון עמוק יותר: לפעמים אותן ענין עצמו 'עני' בתחום אחד ו'עשיר' ברובד אחר ובענינו: קונטרסנו אשר בו לכאורה מתומצתת ומבוארת תורת הגולה-גאולה בכלל הקשור לבית המקדש השלישי - יש בו אכן 'דייקייט' ['עשירים' - בלשון חז"ל] של התבטאויות והגדרות חדות ובהירות. אך ביחד עם זאת עדיין יש בו 'עניות' בחידרה לשורשי הענין. אם נחזור לכיוון עמו פתחנו את דברינו נאמר זאת כך: יש בקונטרסנו 'דייקייט' נפלאה של 'ממשיות' ותכליתיות בהצגת הדברים בלשון צחה וברורה, אך כדי לרדת לשורשי הרעיון שבדבר נדרש הלומד להגיע ל'מקום אחר'.

12 לדוגמא: בחסידות מבואר (תורה אור תרומה וראה גם מאמרי ד"ה 'ועשו לי') כי הקשר בין ביהמ"ק ל'ד' אמות של הלכה' הוא מחמת שגם במקדש השכנת השכינה היתה בקוה"ק מקום הארון (תורה), משא"כ במהרש"א (עליו מבוסס הסעיף הראשון של הקונטרס) מבאר זאת מצד לשכת הגזית. ולאור זאת הקונטרס מלא בהשוואות בין 'בית רבינו' ל'לשכת הגזית' והסנהדרין (ראה הערות 12, 22, 27, 31, וראה גם הערה 64). גם המושג 'בכל מקום שגלו שכינה עמה' מובא בד"כ כדוגמא על הירידה בגלות 'מלך אסור ברהטים' וכיו"ב (תניא אגה"ק סכ"ה ובמיוחד לקו"ת בהעלותך לה, א ועוד הרבה ועיין שיחת ל"ג בעומר תשל"ח), והמהרש"א מדגיש את הצד החיובי והייחודי בכך שהשכינה מתגלה בשלימות בגלות, כמבואר בסעיף ב'. - ועייג"כ: סיום 'קטע מאחש"פ תשל"ל" (נדפס כהוספה להמשך תרס"ז ועוד), התועדות ל"ג בעומר תשמ"מ (שיחוק"ק עמ' 93-41, ועיי"ש גם לגבי סעיף ד' בקונטרסנו בדבר שיבת השכינה מהגלות ובנושא זה חובה לעיין בלקו"ש ח"ט עמ' 175 ואילך ומובן שאכ"מ).

13 ושם בעמ' מד: 'הבעש"ט נבג"מ שיבח את המהרש"א ז"ל עד למאוד בגודל צדקתו, עד שאמר שאם היו העולם יודעים מזה היו לוחכים ואוכלים העפר שעל גבי קברו..".

"חסידיים פירשו - גמט' פרצת" - כתי"ק משילה התשמ"ט נכתב לאחראים על הרחבת הבנין.

ולכן: "מתאים שבשנה ותקופה חדשה יתווסף דבר חדש ממש. . . ויהודים מוכרחים לעשות הכנה מתאימה לביהמ"ק השלישי. . . ע"י בנין מקדש מעט. . . על ידי שבונים ביכנ"ס ובימד"ר בזמן הגלות פועלים 'מקדש מעט' שהוא מעין ביהמ"ק שחבר ומעין והכנה לביהמ"ק השלישי" (ש"פ בשלח).

"ועי"ז אינו זו לעולם' המקדש עצמו לא זו ממקומו. יש את המקדש עצמו 'לעולם', בכל זמן ובכל מקום! . . . ע"י שיש 'מקדש מעט'. . . יש מעין ודוגמא ויתירה מזו [לא רק¹⁹] דבר שהוא במקום ביהמ"ק - אלא ביהמ"ק עצמו אינו זו, עם עיקר השלימות של ביהמ"ק. . . בדיוק כפי שזה היה במשכן משה ומקדש ראשון ומקדש שני, וכפי שיהיה במקדש שלישי! . . ." (ש"פ תרומה).

וביאר כי המקדש מעט צ"ל בדוגמת המקדש שהיו בו ג' הקוין תורה - הארון ולשכת הגזית, עבודה וגמ"ח - מזבח ולחם הפנים, ואף שבע מצוות בני נח: "בית שממנה יוצאת אורה לכל הסביבה ולכל העולם כולו (בדוגמת כביכול הביהמ"ק). . . ועד שנהיה בדוגמת (הביהמ"ק) - "ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים" המשפיע גם על בני נח בנוגע לז' מצוות דידהו" (ש"פ בשלח).

וביאר ורמז כי כל זאת מגיע דווקא מכוחו של משה רבינו שהוריד את השכינה למטה בארץ (בארוכה בש"פ תרומה וראה גם במכתב כללי 'בין יו"ד לט"ו בשבט תשמ"ז').

גם מי שספר השיחות תשמ"ז²⁰ אינו לפניו - יוכל לקבל את הרושם הנכון מצייטוטים קצרים אלו כי שיחות תשמ"ז הם הם המ'קיף הכללי למרכזיות שהעניק קונטרסנו לבתי כנסת.

[ויצויין כי כל הדברים האמורים בתשמ"ז הוגדרו והובהרו גם בסגנון הלכתי טהור ב'ליקוט' מאותם שיחות שהופיע לקראת ש"פ תרומה תשנ"ב (לקו"ש הל"ו). חידושים וביאורים בהל' ביהמ"ח - מהדורת תשס"א - סימן ב') וביאר את השייכות וההשוואה בין 'מקדש מעט' לבית המקדש עפ"י הלכה. הן מצד החפצא, היינו גדר הקדושה והשראת השכינה שבו, (וכפי שמבואר בהלכה שהאיסור לנתוח ולאבד מקדשי מעט נובע מאותו לאו של נתיצת ביהמ"ק), והן ובמיוחד מצד הגברא החיוב לבנות בתי כנסת ובית מקדש נובע מאותו ציווי: 'ועשו לי מקדש'! בערה 49 שם מוסיף הרבי כי הייחודיות של 'בית רבינו שבבבל' המבוארת בקונטרסנו מתבטאת גם בחפצא, היינו בקדושה של הבית וגם

19 הוספה שלי. ומסתפקינא מאד לומר כי נשמטה תיבה זו במקור (סה"ש עמ' 346) ויעירו הקוראים.

20 יצויין כי כמה שיחות שנדפסו מוגהות בספר השיחות לא נדפסו ב'התועדות' ואולי הוגהו לאחר הופעת ה'התועדות' (כדוגמא נציין את שיחת ש"פ תרומה).

פרפראות בית רבינו

בבל וחסידות חב"ד

לאור המבואר בקונטרס מתבקשת הבהרה מהו אכן הקשר הפנימי בין 'בבל' לחסידות חב"ד? עד כדי כך ששמו של בית חיינו נקרא 'בית רבינו שבבבל'? המעיין בשיחת ש"פ ראה תשי"ג יווכח כי הקשר הדוק ביותר ועד שבא לידי ביטוי במנהג חב"ד שלא להגיש יד לרבי (כמנהג 'בני בבל' בשונה ממנהגם של 'בני א"י'). הדבר מבטא את סוג הביטול הנדרש במיוחד מדרך עבודתם של בני בבל שעוסקים ביגיעה עצמית והבנה בשכל ולכן זקוקים הם לביטול היש (שלא להושיט יד לרבים). וסוף דבר שדווקא ע"ז מתעצמים ומתאחדים עם רבם.

ואנו נוסף כי גם בכדי 'לחיות' עם קונטרס 'בית רבינו שבבבל' נדרש מ'אנשי בבל' יותר 'ביטול היש'...

את דברינו (כל ההדגשות במקור):

אדמו"ר" כאשר על מילים אלו באה הערה ובה ציטוט מ'התמים' "בית הכנסת של כ"ק אדמו"ר הוא הבית מקדש שלנו" ומבאר שבכך מקיימים גם היום את העליה לרגל כמבואר בחסידות¹⁷.

אלא שהמעין באותה שיחה כפי שהיא משתלבת עם 'שיחות תשמ"ז', יגיע למסקנה עמוקה יותר: באותה שנה החל הרבי את העיסוק המוגבר בענין בניית מקדשי מעט כהכנה וכהקדמה למקדש השלישי. בכל הקשור לסגנון ותוכן אותם שיחות, כמו גם ה'עיתות' וה'תקופה חדשה' שהביאו לכך - משפט הספרים - היו בכך שלבים שקוצר היריעה מאלצת לקצר בהם¹⁸, ולכן נצטט כאן כמה משפטים ספורים שיבהירו

בש"פ ויגש הודיע והגיה כי: "יש להכריז ולפרסם שבימינו אלה נמצאים אנו בזמן (ומקום) מיוחד, אשר, לא נותר בו אלא ענין אחד ויחיד - . . . עמדו הכן כולכם לבנין ביהמ"ק העתיד בביאת דוד מלכא משיחא".

16) בשיחת ש"פ נח תש"נ הערה 24 מציין לעיין בשיחת ש"פ נח תשמ"ו האמורה בענין האמור והבן. ואגב נושא זה מפורש ומבואר גם בשיחת י"ג שבט תשמ"ו (יחידות לאורחים) ובהערה שם צוין ל'התמים' הנ"ל. הבקיאים בשיחות טוענים כי זו היתה הפעם הראשונה שכ"ק אדמו"ר שליט"א הכניס בשיחה מוגהת את ה'התמים' הנ"ל. ויש לבדוק.

17) מעניין: שיחה זו הוגהה גם בלה"ק וגם באידיש (כפי שהיה הנוהג בתחילת תקופת ההגהה התדירה של שיחות השבת). הוגי ומחבבי תורת רבינו ימצאו ענין בהשוואת ב' המהדורות על כל הבדליהם (נדפסו ב'ספר השיחות תשמ"ז'). ובעניינינו קיים הבדל אחד במראי המקומות: במהדורה באידיש צוין כי הביאור הפנימי בענין השראת השכינה במקדש מעט מבואר "בכמה מקומות: לקו"ת ברכה צח, ב, וראה סידור עם דא"ח רעו, א. ס' הליקוטים-דא"ח צ"צ ערך בית הכנסת" (הערה 20) ובמהדורה בלה"ק נכתב רק "כמבואר בלקוטי תורה (ברכה צח, ב)".

18) אודות חורף תשמ"ז כתקופה חדשה בכל הקשור לעניני משיח - ראה מאמריו של המשפיע הרלו"צ שי' גינבורג ב'בית משיח' חודש טבת בשנים תשנ"ז-תש"ס.

פרפראות בית רבינו

גאנץ בעלז פירט אזוי"

"נהרא נהרא ופשטיה" הוא מושג מוכר, אך בעיקר כל העיקרים - גאולת כל עם ישראל והשכינה - הרי 'כל הנחלים הולכים אל הים' - הכל מתחבר אל אותה נקודה, לכן מעניין למצוא את אחת הנקודות של קונטרסנו בדבר הבדלי הדרגות בקירבת בתי הכנסות לבית המקדש כשיקבעו בירושלים (ס"ג) כפי שהיא מופיעה גם בחסידות בעלז*, אלא שבקונטרסנו הדברים באים בחכמה בינה ודעת.

כך מתועד בספר 'ביתו נאוה קודש', דברים שאמר האדמו"ר רבי אהרן רוקח מבעלז, משמו של ה'שר שלום' מבעלז:

"אמר בשם אביו זקנו כי מלך המשיח כשילך לבית המקדש ילך דרך בית הכנסת של בעלזא ומרן אמר על זה שני פירושים: א) כי יבוא דרך רוסיא** ועבור דרך בית הכנסת. ב) כי איתא בגמרא מגילה עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל וממילא יהיו בירושלים לפני שער המקדש". ושוב אמר: "אבי זקני בעת אשר בנה את בית הכנסת בבעלז פתח ואמר: השם יתברך יעזור כשמשווח יתגלה יעברו כל בתי כנסיות ייעתקו ממקומם ויקבעו בירושלים, הבית הכנסת הזה יהיה בין חשובי בתי הכנסת שבירושלים! ובמה תתבטא חשיבותו? - כשהכהן גדול יכין את צעדו לערוך את ה"עבודה" שבמקדש יעבור דרך בית הכנסת - מקדש מעט - שלי! [וא"ת הרי אין עושין קפנדיא? מקדושה לקדושה יתירה שאני] . . . מרן זי"ע אף ציין ונקב מספר מסויים של 'תלייסר' או 'תלייסר' [שנים עשר או שלשה עשר] בתי כנסיות שיעמדו סחור סחור בית המקדש שיבנה ב"ב" ('ביתו נאוה קודש' פורים עמ' קצד-קצו).

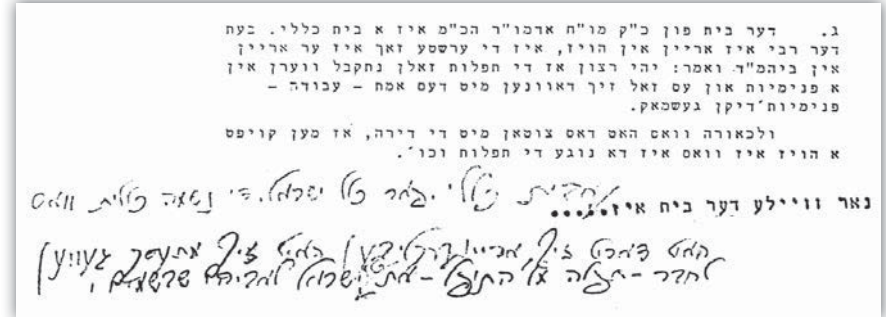
(* וראה שיחת י"א סיון תש"נ ('התועדויות' כרך ד' בהוספות) ומשם הכותרת של דברינו. ועיין ב'ביתו נאוה קודש' חודש תשרי לגבי נוי סוכה ושינה בסוכה והוא כמנהג חב"ד.

** יותר מרמז על 'זהות המשיח'!...

יתכן כי גם למטרה זו צויין כבר ב'פתח דבר' כי הקונטרס הוא לאור "שיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א בהזדמנויות שונות ומהן: ש"פ נח תשמ"ז ש"פ פנחס וכ"ח סיון תנש"א ועוד". הווי אומר: עיין שם ותרווה נחת. אלא שדרוש אכן עיון, כי על פניו נראה כי נלקטו מהם רק ביטויים ופרטים קצרים, ולכן נרשה לעצמנו להרחיב מעט בנושא.

בשלושה יסודות מתייחד קונטרסנו:

א) במרכזיות שהוא מעניק לבתי כנסת בתהליך הגאולה - כחלק מהמקדש השני וכהכנה ומעין המקדש השלישי.

בעת סיום התשלומים עבור בניין 770 דיבר הרבי על מעלת הבית מצד היותו 'בית כללי' כי בו 'הנשמה כללית' (כת"ק 'מי בראשית עמ' 160).

ב) בחשיבות של העבודה בזמן הגלות ומקום הגלות, כאשר לפי העבודה כך הקשר והקירבה לגאולה.

ג) מקום הגלות כה נעלה עד שדווקא בו תפתח הגאולה וגילוי המקדש ומשם יעבור לירושלים.

שלושה נקודות אלו הם 'ש"פ נח תשמ"ז', 'ש"פ פנחס תנש"א' ו'כ"ח סיון תנש"א'.

נפתח ב"ש"פ פנחס תנש"א": על פני הדברים נראה כי נשאב ממנה המרכזיות בדבר העבודה במקום הגלות ועשייתה ל'ארץ ישראל', אך כאשר ננסה לסכם את נקודת תוכנה נגלה יתירה מזו:

לאורכה ורוחבה מתבאר העיקרון כי כל ענין תלוי כולו בהכנה הנעשית עבורו – ולפי כמות ואיכות ההכנה כך בדיוק תתממש התכלית אותה הכינו. ולכן: להכנה יש תמיד חשיבות בפני עצמה, ומביא לכך כמה דוגמאות (ועד להלכה) כאשר הדוגמה המרכזית היא העבודה של 'מאך דא ארץ ישראל' שהיא ההכנה המוכרחת לגאולה שבה 'עתידה א"י שתתפשט בכל הארצות כולם'. ומוסיף שיעיקר ענין העבודה ד'מאך דא א"י' הוא ע"י בניית בתי כנסיות ובתי מדרשות שעתידין שייקבעו בא"י. ודווקא על ידי עבודה זו בשלימות שהיא מתבצעת בחוץ לארץ מתכוננים לגאולה ומביאים את הגאולה ומכאן שעבודה זו מקבלת חשיבות בפני עצמה¹⁴.

המתבונן בדברים (הפרוסים על פני כל השיחה ומתומצתים בהנוגע לענייננו בסעיפים ט'-י') יווכח כי רעיון זה הוא רקע ויסוד רעיוני לסעיפים מרכזיים בקונטרסנו – בעיקר ס"ג וסיום ס"ה – בהם מתבאר כי המקום בו נעשית ההכנה למקדש הוא 'המקדש

14 ובהערה מתייחס לעובדה כי אחרי ככלות הכל הרי מדובר בחוץ לארץ עם כל המגבלות שלה וא"כ בניין אותה חשיבות 'עצמאית' ומציין למאירי הנודע כי כל מקום שתורה ויראת שמים דינו כא"י. כך גם מציין לליקוט החשוב אודות 'איסור היציאה מבבל' (לקו"ש ח"ח פרשת מסעי) שם מתבאר ענין הנוגע בעקיפין לקונטרסנו במעלת בבל מצד עצמה.

פרפראות בית רבינו

דף כט במסכת מגילה

קונטרסנו הלא נסוב על מאמר הגמרא במגילה דף כט. על מראה מקום זה מסופרת האפיזודה הבאה:

בעיצומה של התועדות ש"פ שמיני תשי"ב – פנה הרבי לגבאי הוותיק בבית חיינו הרה"ח ר' יוחנן ע"ה גורדון באומרו לו: זכותם להיות גבאי בבית הכנסת ובבית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש שאף שנמצא לעת עתה בניו יורק, הרי 'עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בא"י' כדאיתא בגמרא. ותוך כדי הדברים פנה ושאל-בחן את הנוכחים למקור הדברים (לאחד מהם התבטא: זו הרי אגדתא* אתה הלא בקי באגדות שש"ס...) וחסידיים כדרכם לא השיבו... ועד שביקש לעיין בעצמו בגמרא. כאשר הביאו לפניו כבר היה בעיצומה של שיחה נוספת רק בסיום ההתועדות פתח את הגמרא שבידו ועיין במקור...

* למרות שמדובר באגדתא הרי יש לכך השלכה הלכתית כלפי גדר ה'תנאי' של קדושת מקדשי מעט שבחור"ל לשיטת התוס' וסייעתו כמוזכר בקצרה בהערה 52 בקונטרס.

(עפ"י 'התועדות' ח"ב עמ' 182 וזכרונות הרה"ת ר"מ שי' קלמנסון – בית משיח גליון 179 עמ' 20).

גופיה דלעתיד' ולפי ההכנה כך היא הקירבה המושלמת לגאולה ולמקדש ועד שגם לאחר שהתוצאה מומשה, יש חשיבות להכנה ולכן דווקא ה'מקדש מעט' – שהוא המבצע העיקרי את 'מאך דא א"י' הוא 'הכי קרוב למקדש העתיד', ויתירה מזו בו מתגלה מקדש העתיד. ככל שההכנה חזקה כך התוצאה. אי הבנות שונות המתעוררות תוך כדי הלימוד בקונטרסנו מגיעות לפתרונם המלא עם העיון באותה שיחה¹⁵.

כך גם 'כ"ח סיון תנש"א'. שיחה זו היא למעשה היסוד לחלקים עיקריים בקונטרסנו – בראש וראשונה חידוש החידושים – סעיף ד' הקובע כי גילוי המקדש העתידי יהיה תחילה ב'מקדש מעט' ואח"כ יעבור למקומו בירושלים, כך גם העיסוק במספר הבית והגימטריא שלו ובעבודת כ"ק אדמו"ר הרי"צ. ולמרות שהדברים באים במפורט בקונטרסנו, הרי שדווקא העיון בכ"ח סיון – בפרט בסעיפים ח'-ט' – מוסיף הבנה פנימית ועמוקה בהבנת סעיפים ד' וח' בקונטרסנו.

ועתה נשוב ל'ש"פ נח תשמ"ז'. לכאורה גם לאחר עיון נראה כי משיחה זו נשאבה רק נקודה אחת: היסוד כי קיימים הבדלים בין בתי הכנסת ועד לבית כנסת מיוחד ד"כ"ק מו"ח

15 כאשר שאלת השאלות: מה המרכזיות שנתנים ל'חוץ לארץ'? ראה הערה קודמת. ומענין לענין ראה מה שהעיר והרחיב 'א' אברהם' בסידרה שפירסם על קונטרסנו בחודש טבת תשנ"ז ב'בית משיח' (ועיי"ש מה שביאר מדעתו).